

“Azərbaycan Beynəlxalq Bankı”

Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin

2017-ci il üzrə

İLLİK IDARƏETMƏ HESABATI

1. Emitentin tam və qısaldılmış adı, vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsi (VÖEN), dövlət qeydiyyatının tarixi və nömrəsi

Tam adı: “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

Qısaldılmış adı: ABB ASC

VÖEN: 9900001881

Dövlət qeydiyyatı haqqında məlumat:

Dövlət qeydiyyatına alındığı tarix: 30.12.1992;

Hüquqi şəxsin eyniləşdirmə kodu: 1765522;

Dövlət qeydiyyatını həyata keçirmiş orqanın adı: Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi; Dövlət qeydiyyatı haqqında şəhadətnamənin nömrəsi: 2, 23.12.2005-ci il, AR Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən verilmişdir.

2. Emitentin hüquqi ünvanı və olduğu yer

Hüquqi ünvanı: Bakı şəhəri, AZ1005, Nizami küç., 67;

Poçt ünvanı: Bakı şəhəri, AZ1005, Nizami küç., 67;

Əlaqə telefonları: (012) 493 00 91 faks: (012) 493 40 91; Elektron poçt ünvanı: info@ibar.az;

İnternet şəbəkəsində rəsmi səhifəsi: www.ibar.az

3. Emitentin adında dəyişikliklər olduqda, emitentin bütün əvvəlki adları, habelə onların qeydiyyata alındığı tarixlər, emitent digər hüquqi şəxsin bölünməsi və ya tərkibindən ayrılması şəklində yenidən təşkil yolu ilə yaradıldıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxsin adı, emitent hüquqi şəxslərin birləşməsi və ya çevrilmə şəklində yenidən təşkil yolu ilə yaradıldıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxslərin adları

Emitent 30.12.1992-ci il tarixində AR Mərkəzi Bankı tərəfindən “Azərbaycan Respublikası Beynəlxalq Bankı” Səhmdar-Kommersiya Bankı adı ilə dövlət qeydiyyatına alınmışdır;

Adı dəyişilərək 23.12.2005-ci il tarixində AR Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti kimi yenidən dövlət qeydiyyatına alınmışdır. Qeydiyyat nömrəsi 2

4. Emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ləğv edilmiş filialları və ¹

nümayəndəliklərinin adı, olduqları yer və qeydiyyatları haqqında məlumatlar

Emitentin Müşahidə Şurası 17.05.2017-ci il tarixində Azərbaycan Beynəlxalq Bankının London və Frankfurt nümayəndəliklərinin, habelə "ABB-24" filialının ləğv edilməsinə dair qərarlar qəbul etmişdir

5. Emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ya ləğv edilmiş hər bir törəmə cəmiyyətinin adı, təşkilati-hüquqi forması, hüquqi ünvanı, qeydiyyatı haqqında məlumatlar, nizamnamə kapitalında emitentin payı, hüquqi şəxsin emitentin törəmə cəmiyyəti hesab olunması üçün əsas olan müqavilənin bağlanma tarixi və qüvvədə olma müddəti

06.12.2017-ci il tarixində Emitentin Müşahidə Şurası "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin "Azərbaycan Kredit Bürosu" MMC-nin nizamnamə kapitalında iştirakı haqqında qərar qəbul etmişdir.

18.07.2017-ci il tarixində Emitentin Müşahidə Şurası "İnter PİK" MMC-də Emitentin təsis payının "Aqrarkredit" QSC-yə satılması haqqında qərar qəbul etmişdir.

6. Emitent şirkətlər qrupunun bir hissəsi olduğu təqdirdə qrupun adı

Emitent şirkətlər qrupunun üzvü deyil.

7. Emitentin məşğul olduğu fəaliyyət istiqamətləri

Emitent AR qanunvericiliyində müəyyən edilmiş qaydada bank fəaliyyətini həyata keçirir.

8. Emitent lisenziya və ya icazəyə malik olduqda, onlar üzrə fəaliyyət növləri və qüvvədə olma müddətləri

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən müddətsiz verilmiş 01.02.2006-cı il tarixli 06/06-224 nömrəli bank fəaliyyətini həyata keçirmək üçün Bank lisenziyası.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən müddətsiz verilmiş 01.02.2006-cı il tarixli 06/06-225 nömrəli valyuta qiymətlilərinin (nağd xarici valyuta və xarici valyuta qiymətli kağızlar) Azərbaycan Respublikası ərazisinə gətirilməsi və respublikadan çıxarılması üçün İcazə № 1.

Azərbaycan Respublikası Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası tərəfindən müddətsiz verilmiş 15.02.2017-ci il tarixli SA – 008 nömrəli sığorta agenti fəaliyyətini həyata keçirilməsi üçün Lisenziya

9. Emitentin təklif etdiyi məhsullar və xidmətlər

Emitent öz müştərilərinə aşağıdakı məhsullar təklif edir:

Fərdi müştərilər:

- Cari hesablara xidmət
- Kassa əməliyyatları

- Mübadilə əməliyyatları
- Mütəmadi köçürmələr
- Əmanətlər
- Kreditlər
- 24/7 rejimində işləyən bank xidməti kanalları (internet bankçılıq, mobil bankçılıq, ödəniş terminalları, ATM-lər, nağd vəsait qəbul edən ATM-lər)
- Elektron xidmətlər (SMS-xəbərdarlıq, KartTransfer, onlayn kredit ödənişi, onlayn kart və kredit sifarişi və s.)
- Ödəniş kartlarının emissiyası və ekvayrinqi (VISA, MasterCard, AmericanExpress, JCB, DinersClub, UnionPay)
- Pul köçürmələri (hesabdan köçürmələr və təcili köçürmələr (ManatExpress, IBAExpress, Lider, Blizko, Forsaj, UPT, Contact, WesternUnion)
- Depozit seyflərinin icarəsi
- ƏLA xidmət mərkəzi (24/7 rejimində işləyir)

Korporativ müştərilər:

- Cari hesablara xidmət
- Kassa əməliyyatları
- Mübadilə əməliyyatları
- Əmanətlər
- Kreditlər
- İnternet Bankçılıq
- Korporativ və biznes ödəniş kartları
- Köçürmələr
- Depozit seyflərinin icarəsi
- Sənədli əməliyyatlar (akkreditiv, qarantiyalar)
- Kartların ödənişə qəbulu və elektron ticarət

Bankın xidmət şəbəkəsi 37 filial, 43 şöbədə, 756 bankomatdan və 11 mindən artıq olan POS-terminaldan ibarətdir.

10. Emitentin işçilərinin sayı və onun rüblük dinamikası (tapşırıq müqaviləsi ilə çalışan şəxslər istisna olunmaqla)

31.12.2016 – 1419 nəfər

31.03.2017 – 1351 nəfər

30.06.2017 – 1408 nəfər

30.09.2017 – 1514 nəfər

31.12.2017 - 1614 nəfər

11. Emitentin idarəetmə orqanları haqqında məlumat: direktorlar şurası (müşahidə şurası) (olduqda), icra orqanı, audit komitəsi (olduqda), onların üzvlərinin adı, soyadı, atasının adı

Emitentin idarəetmə orqanları Səhmdarların Ümumi Yığıncağından, Müşahidə Şurasından, İdarə Heyətindən və Audit Komitəsindən ibarətdir.

Müşahidə Şurasının tərkibi:

- Bayramov Azər Əziz oğlu - Müşahidə Şurasının sədri
- Şahbazov Rüstəm Adıgözəl oğlu - Müşahidə Şurasının üzvü
- Rəhmanov Xalıq Qəhrəman oğlu - Müşahidə Şurasının üzvü
- İsrəfilov Müşfiq Mahir oğlu - Müşahidə Şurasının üzvü
- Bayramova Səidə Zeynal qızı - Müşahidə Şurasının üzvü

İdarə Heyətinin tərkibi:

- Əhədov Xalid Nürəddin oğlu – İdarə Heyətinin sədri
- İbrahimov Abbas Məmmədəli oğlu - İdarə Heyəti sədrinin birinci müavini
- Şirəliyev Murad Oqtay oğlu - İdarə Heyəti sədrinin müavini
- Həbibullayev Elmir Şirin oğlu - İdarə Heyəti sədrinin müavini

Audit Komitəsinin tərkibi:

- Allahverdiyev Ziyəddin Qulu oğlu - Audit Komitəsinin sədri
- İsmayılov Rafiq Səlim oğlu - Audit Komitəsinin üzvü
- Musayev Əziz Ubeydə oğlu - Audit Komitəsinin üzvü
- Məmmədov Elşad Aydın oğlu - Audit Komitəsinin üzvü
- Həşimzadə Həsən Hikmət oğlu – Audit Komitəsinin üzvü

12. Emitentin fiziki və hüquqi şəxs olan səhmdarlarının (payçılarının) ayrı-ayılıqda sayı

Fiziki şəxslər: 1 745

Hüquqi şəxslər: 12

13. Emitentin nizamnamə kapitalının beş faizi və daha artıq həcmdə səsli səhmlərinə (paylara) malik olan şəxslər (fiziki şəxsin soyadı, adı, atasının adı; hüquqi şəxsin adı, olduğu yer və VÖEN-i), onların hər birinə məxsus olan səhmlərin sayı (səhmlərin hər növü üzrə ayrı-ayrılıqda göstərilir) və emitentin nizamnamə kapitalında payı

Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi

S. Vurğun küçəsi 83

VÖEN 1401555071

Səhm (ədəd) – 3 527 681 352

Məbləğ – 952 473 965,04 AZN

Nisbət: 76.73 %

Aqrarkredit QSC BOKT

Yasamal rayonu, Qədirli küç. 125

VOEN 1300025711

Səhm (ədəd) – 673 737 657

Məbləğ – 181 909 167,39 AZN

Nisbət: 14.65 %

14. Nizamnamə kapitalında emitentin payı beş faizdən az olmayan hüquqi şəxslər (hüquqi şəxsin adı, olduğu yer, VÖEN-i, nizamnamə kapitalında emitentin payı)

Hüquqi şəxsin adı: Общество с Ограниченной Ответственностью «Банк МБА-Москва»

Hüquqi ünvanı: 123022, г. Москва, ул. Рочдельская, д. 14, стр. 1

Qeydiyyatı haqqında məlumat: RF Mərkəzi Bankı, 24.01.2002-ci il tarixli, 3395N-li lisenziya; Nizamnamə kapitalında Emitentin payı: 101 623 100 manat (AZN); 100%.

Hüquqi şəxsin adı: “Beynəlxalq Sığorta Şirkəti” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (ləğv etmə prosesində)

Hüquqi ünvanı: Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Cəfər Cabbarlı küçəsi, ev 40C;

VÖEN-i: 9900059991

Qeydiyyatı haqqında məlumat: AR Ədliyyə Nazirliyi, 05.02.2002-ci il tarixli, 46 N-li şəhadətnamə ; Təşkilati hüquqi formasının dəyişməsi ilə əlaqədar olaraq 29.05.2009-cu il tarixdə, yenidən qeydiyyatdan keçmişdir ; 9900059991 N-li şəhadətnamə ;

Nizamnamə kapitalında Emitentin payı: 14 800 000 manat (AZN); 100%.

Hüquqi şəxsin adı: “Azərikard” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

Hüquqi ünvanı: Bakı şəh., Nizami küç., 67 ;

VÖEN-i: 1400318341

Qeydiyyatı haqqında məlumat: AR Ədliyyə Nazirliyi, 04.07.1996-cı il tarixli 2043N-li şəhadətnamə

Nizamnamə kapitalında Emitentin payı: 500.000 manat (AZN); 100%.

Hüquqi şəxsin adı: “Beynəlxalq Lizinq ” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ;

Hüquqi ünvanı: Bakı şəh., Nəsimi rayonu, Füzuli küçəsi 65;

VÖEN-i: 1300459221

Qeydiyyatı haqqında məlumat: AR Ədliyyə Nazirliyi, 06.07.1999-ci il tarixli, 551 N-li

şəhadətnamə. Adının və təşkilati hüquqi formasının dəyişməsi ilə əlaqədar olaraq 27.06.2002-ci il tarixdə, yenidən qeydiyyatdan keçmişdir; 0102-A1-616 N-li şəhadətnamə ; Adının və təşkilati hüquqi formasının dəyişməsi ilə əlaqədar olaraq 14.06.2007-ci il tarixdə, yenidən qeydiyyatdan keçmişdir ; 1107-T28- 4446 N-li şəhadətnamə ; Nizamnamə kapitalında Emitentin payı: 1 260 000 manat (AZN) ; 100%.

Hüquqi şəxsin adı: “Biznes-Rabitə” məhdud məsuliyyətli cəmiyyəti

Hüquqi ünvanı: Bakı şəh., Nizami küç., 67;

VÖEN-i: 1400313851

Qeydiyyatı haqqında məlumat: AR Ədliyyə Nazirliyi, 11.07.1996-cı il tarixli 2036 N-li şəhadətnamə. Adının dəyişməsi ilə əlaqədar olaraq 15.08.2002-ci il tarixdə yenidən qeydiyyatdan keçmişdir;

Nizamnamə kapitalında Emitentin payı: 15 800 manat (AZN) ; 100%.

Hüquqi şəxsin adı: Bakı Banklararası Valyuta Birjası

Hüquqi ünvanı : Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Bülbül pr, ev 19

VÖEN-i: 9900014211

Qeydiyyatı haqqında məlumat: AR Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının 26.07.1993-cü il tarixli qərarı ilə dövlət qeydiyyatına alınıb. 22.02.2005-ci il tarixində yenidən qeydiyyata alınmışdır;

Nizamnamə kapitalında Emitentin payı: 200 manat (AZN); 20%.

Hüquqi şəxsin adı: "Bakı Fond Birjası" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Hüquqi ünvanı: Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Bülbül pr, ev 19

VÖEN: 1700262271

Qeydiyyatı haqqında məlumat: AR Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən 23.10.1997-ci il tarixdə dövlət qeydiyyatına alınmışdır

Nizamnamə kapitalında Emitentin payı: 60 000 manat (AZN); 5.55%.

Hüquqi şəxsin adı: “International Bank of Azerbaijan - Georgia” Joint Stock Company

Hüquqi ünvanı: 18, Bochorma str., 0144, Tbilisi, Georgia;

Qeydiyyatı haqqında məlumat: Gürcüstan Milli Bankı, 07.02.2007-ci il tarixli, 0110242 N-li lisenziya;

Nizamnamə kapitalında Emitentin payı: 8 332 730 manat (AZN); 75%

15. Emitentin səhmdarlarının (payçılarının) hesabat dövrü ərzində keçirilmiş yığıncaqları barədə məlumat:

- yığıncağın keçirilmə tarixi və yeri (ünvan)
- ümumi yığıncaqda qəbul edilmiş qərarlar

“Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin səhmdarlarının 10.01.2017-ci il tarixli növbədənənar Ümumi Yığıncağı, Bakı şəhəri, Nizami küçəsi, 67, Bankın Baş ofisində keçirilmişdir.

Yığıncaqda aşağıdakı qərarlar qəbul edilmişdir:

- “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin İdarə Heyəti sədri haqqında;
- “Cargill Financial Services International” ilə “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC arasında bağlanmış ticarət yönümlü Kredit sazişləri haqqında.

“Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin səhmdarlarının 20.06.2017-ci il tarixli növbədənənar Ümumi Yığıncağı, Bakı şəhəri, Nizami küçəsi, 67, Bankın Baş ofisində keçirilmişdir.

Yığıncaqda aşağıdakı qərarlar qəbul edilmişdir:

- “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin Nizamnaməsinə dəyişikliklər edilməsi haqqında.
- “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC tərəfindən sadə veksəl müqabilində problemlə aktivlərin balans dəyəri ilə “Aqrarkredit” QSC-yə satılmasına və forvard müqaviləsinin bağlanılmasına razılıq verilməsi haqqında.
- “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin Audit Komitəsinin tərkibi haqqında.

“Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin səhmdarlarının 30.08.2017-ci il tarixli növbədənənar Ümumi Yığıncağı, Bakı şəhəri, Nizami küçəsi, 67, Bankın Baş ofisində keçirilmişdir.

Yığıncaqda aşağıdakı qərar qəbul edilmişdir:

- “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” tərəfindən qiymətli kağızların buraxılmasına icazə verilməsi haqqında.

“Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin səhmdarlarının 20.10.2017-ci il tarixli növbədənənar Ümumi Yığıncağı, Bakı şəhəri, Nizami küçəsi, 67, Bankın Baş ofisində keçirilmişdir.

Yığıncaqda aşağıdakı qərarlar qəbul edilmişdir:

- “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin Müşahidə Şurasının səlahiyyət müddətləri başa çatan üzvlərinin növbəti müddətə yenidən seçilməsi haqqında.
- “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin Audit Komitəsinin səlahiyyət müddətləri başa çatan üzvlərinin növbəti müddətə yenidən seçilməsi haqqında.

16. Emitentin dövriyyədə olan investisiya qiymətli kağızlarının buraxılışları haqqında məlumat (investisiya qiymətli kağızların hər buraxılışı ayrı-ayrılıqda göstərilir):

İnvestisiya qiymətli kağızın növü və forması:

Adi sənədsiz adlı səhmlər

İnvestisiya qiymətli kağızlar buraxılışının dövlət qeydiyyat nömrəsi və qeydiyyat tarixi:

AZ 1004004581

Son emissiyanın yekunları haqqında hesabatın qeydiyyat tarixi: 23 Yanvar 2017-ci il

İnvestisiya qiymətli kağızların miqdarı və nominal dəyəri

Hər birinin nominal dəyəri 0,27 (sıfır tam iyirmi yeddi) manat olan 4.597.360.178 (dörd milyard beş yüz doxsan yeddi milyon üç yüz altmış min yüz yetmiş səkkiz) ədəd adi sənədsiz adlı səhmlər

İnvestisiya qiymətli kağızlar buraxılışının məcmu nominal dəyəri

1 241 287 248,06 (bir milyard iki yüz qırx bir milyon iki yüz səksən yeddi min iki yüz qırx səkkiz manat altı qəpik)

Hesabat ili ərzində emitent tərəfindən səhmlər üzrə ödənilmiş dividendlər haqqında məlumat (hesabat ilində səhmlərin hər növü üzrə ödənilmiş dividendlərin məbləği göstərilir)

Hesabat ili ərzində emitent tərəfindən səhmlər üzrə ödənilmiş dividend olmamışdır,

Faizli istiqrazlar buraxılışı haqqında məlumatda - istiqrazlar üzrə gəlirliyin illik faiz dərəcəsi

Emitentin İdarə Heyətinin 121 N-li, 30.08.2017-ci il tarixli iclasında alınmış qərara əsasən (borc qiymətli kağızların) buraxılışı:

İstiqrazın növü: qiymətli kağız

Həcmi: 1.000.000.000 ABŞ dolları

Ödəniş müddəti: 2024-cü il

Status: təminatlı, subordinasiya edilməyən

Yerləşdirmə növü: açıq

Valyuta: ABŞ dolları

Gəlirlilik: 3.5 %

Gəlirlilik növü: faiz

İnvestisiya qiymətli kağızların yerləşdirildiyi və ya tədavüldə olduğu fond birjasının adı və olduğu yer (olduqda)

“Bakı Fond Birjası” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti VÖEN: 1700262271

Hüquqi ünvanı: AZ1095, Bakı şəhəri Səbail rayonu, Bülbül pr., ev 19

Faktiki ünvanı: AZ1025, Bakı şəhəri, Babək prospekti, Ə. Quliyev 11/31

17. Emitent tərəfindən bağlanmış xüsusi əhəmiyyətli əqdlər barədə məlumatlar

Hesabat dövründə emitent tərəfindən aşağıdakı xüsusi əhəmiyyətli əqdlər bağlanmışdır:

- “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC tərəfindən 1 milyard ABŞ dolları məbləğində qiymətli kağızların buraxılması;
- “Aqrarkredit” QSC tərəfindən dövlət zəmanəti əsasında buraxılacaq sadə vekselin müqabilində “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-yə məxsus problemlə aktivlərin balans dəyəri ilə “Aqrarkredit” QSC -yə satılması;
- “Cargill Financial Services International” ilə “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC arasında ticarət yönümlü Kredit sazişlərinin bağlanması.

18. Emitent tərəfindən aidiyyəti şəxslərlə bağlanmış əqdlər barədə məlumatlar

- 31.12.2017-ci il tarixinə Emitentin törəmə müəssələri və törəmə bankları ilə bağlanmış əqdlər üzrə kredit qalıqları 110 103 990 AZN, törəmə banklarından cəlb olunmuş vəsaitlər isə 228 663 450 AZN təşkil etmişdir
- Banka aidiyyəti olan fiziki şəxslər və onlar adından hərəkət edən şəxslərlə bağlanmış kredit əqdləri üzrə qalıq 3 917 860 AZN təşkil etmişdir

19. Hesabatın açıqlanma mənbəyi haqqında məlumat

Emitentin rəsmi saytında: www.ibar.az

“Azərbaycan Beynəlxalq Bankı ASC”-nin

İdarə Heyəti sədrinin müavini-

Baş maliyyə inzibatçısı

Maliyyə menecmenti

departamentinin direktoru

→ Nəbi Əliyev

Nazlı Məmmədova

Mündəricat

Müstəqil auditorun hesabatı

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat.....	1
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabat.....	2
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat.....	3
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat.....	4

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər

1. Əsas fəaliyyət.....	6
2. Qrupun əməliyyatlarının restrukturizasiyası.....	7
3. Hesabatların tərtibatının əsası.....	8
4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı.....	9
5. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları.....	20
6. Yenidən təqdim etmə və yenidən təsnifat.....	21
7. Səqment hesabatı.....	25
8. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri.....	27
9. Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər.....	27
10. Satış üçün mövcud olan investisiyalar.....	27
11. Müştərilərə verilmiş kreditlər.....	28
12. Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər.....	30
13. Digər aktivlər və öhdəliklər.....	32
14. Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər.....	33
15. Müştəri hesabları.....	33
16. Digər borc öhdəlikləri.....	34
17. Buraxılmış borc qiymətli kağızları.....	34
18. Vergilər.....	34
19. Kapital.....	35
20. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər.....	36
21. Faiz gəliri.....	38
22. Haqq və komissiya gəliri və xərci.....	38
23. Əməliyyat xərcləri.....	39
24. Digər dəyərsizləşmənin qaytarılması/(xərci).....	39
25. Risklərin idarə edilməsi.....	39
26. Ədalətli dəyərin ölçülməsi.....	47
27. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili.....	50
28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar.....	50
29. Kapitalin adekvatlığı.....	52
30. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr.....	53

Müstəqil auditorun hesabatı

“Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin səhmdarlarına və İdarə Heyətinə

Şərtli rəy

Biz “Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC-nin və onun törəmə müəssisələrinin (“Qrup”) 31 dekabr 2017-ci il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsipləri də daxil olmaqla digər izahedici qeydlərdən ibarət olan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim fikrimizcə, hesabatımızın *Şərtli Rəyin bildirilməsi üçün Əsas* bölməsinin 1-ci bəndində göstərilən məsələnin təsiri, eləcə də *Şərtli Rəyin bildirilməsi üçün Əsas* bölməsinin 2-ci bəndində göstərilən məsələnin müvafiq göstəricilərinin mümkün təsiri istisna olmaqla, təqdim edilən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2017-ci il tarixinə Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə nəticələrini və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

Şərtli Rəyin bildirilməsi üçün Əsas

1. 2015-ci, 2016-cı və 2017-ci illərdə, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair 2 sayılı Qeyddə göstəriləndiyi kimi Qrup müəyyən kreditləri və zəmanətləri aktivlərin restrukturizasiyası çərçivəsində “Aqrarkredit” QSC-yə köçürmüş və köçürülmüş zəmanətlərlə bağlı kredit və öhdəliklərin balans dəyərindən artıq alınmış məbləği “Əlavə ödənilmiş kapital”ın tərkibində tanımışdır. Qrup verilmiş kreditlərlə bağlı dəyərsizləşmə ehtiyatını səhv qiymətləndirmiş və yuxarıda göstərilən zəmanətlərlə bağlı öhdəliklər tanımamışdır. Nəticədə, 31 dekabr 2015-ci və 2016-cı il tarixlərinə “Müştərilərə verilmiş kreditlər” artıq, 2015-ci və 2016-cı illər üzrə “Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərləri” əskik, 31 dekabr 2015-ci və 2016-cı il tarixlərinə “Balansdan kənar öhdəliklər üçün ehtiyat” əskik göstərilmiş, bunlar da mənfəət və ya zərəmə müvafiq təsir göstərmişdir. 31 dekabr 2015-ci və 2016-cı il tarixlərinə cəmi kapital artıq göstərilmişdir. 39 sayılı “Maliyyə alətləri: Tanınma və ölçmə” adlı MUBS-dan bu kənarlaşmaların təsirləri hesablanmamışdır.
2. Qrupun 2016-cı il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini digər auditor tərəfindən aparılmış və həmin hesabatlar üzrə aşağıdakılarla əlaqədar şərtli rəy bildirilmişdir:
 - a) 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrup üç qarşı-tərəfin xeyrinə 74,648 min AZN məbləğində zəmanətlər vermişdir. Əvvəlki auditor həmin qarşı-tərəflərin Qrupa aidiyyəti olan şəxs olub-olmadığını müəyyən etmək üçün kifayət qədər audit sübutu əldə edə bilməmişdir. Müvafiq olaraq, əvvəlki auditor konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına 28 sayılı “Aidiyyəti olan şəxslər” adlı Qeydin tamlığını qiymətləndirə bilməmişdir.

- b) 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrup iki qarşı-tərəfin xeyrinə 39,083 min AZN məbləğində zəmanətlər vermişdir. Əvvəlki auditor həmin qarşı-tərəflərə zəmanətlər üzrə ehtiyat səviyyəsini müəyyən etmək üçün kifayət qədər audit sübutu əldə edə bilməmişdir. Müvafiq olaraq, əvvəlki auditor konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında "Balansdan kənar öhdəliklər üzrə ehtiyat"a düzəlişlərin tələb edilib-edilmədiyini qiymətləndirə bilməmişdir.
- c) 2016-cı ildə Qrup Azərbaycan Beynəlxalq Bankına aid 856,106 min AZN məbləğində məzənnə fərqindən zərər də daxil olmaqla 843,378 min AZN məbləğində məzənnə fərqindən zərər tanımışdır. "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC açıq valyuta mövqeyinin gündəlik yenidən qiymətləndirilməsini aparmış və yenidən qiymətləndirmənin nəticələrini məzənnə fərqindən gəlir və ya zərər kimi tanımışdır. Qrupun rəhbərliyi əvvəlki auditora məzənnə fərqinin nəticələrini hesablamaq üçün istifadə edilmiş uçot qeydlərində əks etdirilmiş açıq gündəlik valyuta qalıqlarına uyğun olan gündəlik açıq valyuta mövqelərinin açıqlamasını təqdim edə bilməmişdir. Nəticədə, əvvəlki auditor həmin məbləğlərdə düzəlişlərin tələb edilib-edilmədiyini müəyyən edə bilməmişdir.
- d) 2016-cı ildə Qrup 172,294 min AZN məbləğində xarici valyuta ilə ticarət əməliyyatlarından gəlir tanımışdır. Ticarət əməliyyatlarına 14,854 min AZN məbləğində zərərlə nəticələnmiş nağd əməliyyatlar da daxildir ki, həmin əməliyyatlar üçün Qrup ilkin sənədlər toplamamışdır. Buna görə, əvvəlki auditor xarici valyuta ilə ticarət əməliyyatlarından gəlirin əhəmiyyətli dərəcədə təhrif olunmadığına dair kifayət qədər müvafiq audit sübutunu əldə edə bilməmişdir. Nəticədə, əvvəlki auditor həmin məbləğlərdə düzəlişlərin tələb edilib-edilmədiyini müəyyən edə bilməmişdir.

Cari dövrün rəqəmlərinin əvvəlki dövrün rəqəmləri ilə müqayisəsinə yuxarıdakı məsələlərin mümkün təsirini nəzərə alaraq cari dövrün maliyyə hesabatları üzrə rəyimizə düzəliş edilmişdir.

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına ("BAS") uyğun olaraq apardıq. Bizim həmin standartlar üzrə öhdəliklərimiz hesabatımızın *konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun məsuliyyəti* bölməsində təsvir olunur. Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının "Peşəkar mühasiblərin etika məcəlləsi"ne ("MBESS Məcəlləsi") uyğun olaraq biz Qrupdan müstəqillik və biz MBESS Məcəlləsinə uyğun olaraq etika ilə bağlı digər öhdəliklərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu şərtli rəyin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Digər məsələ

Qrupun 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi digər auditor tərəfindən aparılmışdır. Həmin auditor 20 dekabr 2017-ci il tarixində bu hesabatlar üzrə hesabatımızın *Şərtli Rəyin bildirilməsi üçün Əsas* bölməsinin 2-ci bəndində göstərilən məsələlərlə əlaqədar şərtli rəy bildirmiş və auditor hesabatına Qrupun fəaliyyət göstərdiyi əməliyyat mühitindən, xüsusilə çirкли pulların yuyulması ilə mübarizəyə dair qanunvericilik tələbləri də daxil olmaqla tənzimləyici tələblərdən irəli gələn risklərə diqqət yetirən *Xüsusi vurğulanan məsələ* bəndini və *Fasiləsiz fəaliyyətin göstərilməsinə dair əhəmiyyətli qeyri-müəyyənlik* bəndini əlavə etmişdir.

Qrupun 31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi digər auditor tərəfindən aparılmışdır. Həmin auditor 20 may 2016-cı il tarixində bu hesabatlar üzrə düzəlişlər edilməmiş rəy bildirmişdir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri peşəkar mühakiməmizə uyğun olaraq cari dövrün konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üçün daha önəmli olan məsələlərdir. *Şərtli Rəyin bildirilməsi üçün* Əsas bölməsində təsvir edilən məsələlərdən əlavə biz aşağıda göstərilən məsələləri hesabatımızda açıqlanması tələb olunan əsas audit məsələləri hesab etdik. Həmin məsələlər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərəfimizdən aparılan auditi kontekstində və bu hesabatlar üzrə rəyimiz formalaşdığı zaman ümumi şəkildə nəzərdən keçirilmişdir. Sözügedən məsələlərə dair biz ayrıca rəy bildirmirik.

Aşağıda göstərilən məsələlərin hər birinin audit zamanı hansı şəkildə nəzərdən keçirildiyi həmin kontekstdə təsvir olunur. *Şərtli Rəyin bildirilməsi üçün* Əsas bölməsində təsvir edilən məsələlərdən əlavə biz aşağıda göstərilən məsələləri hesabatımızda açıqlanması tələb olunan əsas audit məsələləri hesab etdik.

Əsas audit məsələləri	Tərəfimizdən aparılan audit əsas audit məsələlərini hansı şəkildə nəzərdən keçirmişdir
<i>Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı və balansdan kənar öhdəliklər üzrə ehtiyat</i>	
<p>Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı və balansdan kənar öhdəliklər üzrə ehtiyatın qiymətləndirilməsi Qrupun rəhbərliyi üçün əsas mühakimə sahəsidir. Dəyərsizləşmə əlamətlərinin aşkar edilməsi və bərpa edilə bilən məbləğin müəyyən edilməsi əhəmiyyətli dərəcədə mühakimə və fərziyyələrin işlədilməsini və müxtəlif amillərin, o cümlədən müştərinin maliyyə vəziyyətinin, gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin və girovların müşahidə edilə bilən bazar qiymətlərinin təhlilinin aparılmasını tələb edir. Müxtəlif modellərin və fərziyyələrin istifadəsi Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı və balansdan kənar öhdəliklər üzrə ehtiyatın qiymətləndirilməsinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilər.</p> <p>Müştərilərə verilmiş kreditlər və balansdan kənar öhdəliklər əhəmiyyətli olduğuna və Qrupun rəhbərliyi tərəfindən mühakimə istifadə edildiyinə görə dəyərsizləşmə ehtiyatının və balansdan kənar öhdəliklər üçün ehtiyatın qiymətləndirilməsi əsas audit məsələsidir.</p> <p>Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı və balansdan kənar öhdəliklər üzrə ehtiyatın qiymətləndirilməsinə Qrupun rəhbərliyinin yanaşması konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına 5 saylı "Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları" adlı Qeyddə, 11 saylı "Müştərilərə verilmiş kreditlər" adlı Qeyddə, 20 saylı "Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər" adlı Qeyddə və 25 saylı "Risklərin idarə olunması" adlı Qeyddə təsvir olunur.</p>	<p>Biz fərdi olaraq əhəmiyyətli kreditlərdən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini, o cümlədən girovların dəyərini təhlil etdik. Biz ehtiyatın hesablanmasına aid olan Qrupun daxili və xarici qiymətləndiricilərinin hesabatlarını və girovların ədalətli dəyəri üzrə mövcud olan bazar məlumatlarını nəzərdən keçirdik.</p> <p>Biz ümumi şəkildə dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi, o cümlədən bu çərçivədə korporativ, istehlak və ipoteka kreditləri üzrə ehtiyatın qiymətləndirilməsi metodologiyasını təhlil etdik.</p> <p>Audit prosedurlarına giriş məlumatlarının dəstəkləyici sübutlarla müqayisə edilməsi və Qrupun ehtiyatların ümumi şəkildə dəyərsizləşməsinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə etdiyi fərziyyələrin təhlili daxildir.</p> <p>Biz rəhbərliyin iqtisadi amilləri qiymətləndirmək üçün istifadə etdiyi mühakimələrini təhlil etdik və zərərler üzrə statistik məlumatları keçmiş dövrlər üzrə məlumatlarla müqayisə etdik.</p> <p>Biz Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı və balansdan kənar öhdəliklər üzrə ehtiyat ilə bağlı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına qeydlərdə açıqlanan məlumatları qiymətləndirdik.</p>

Əsas audit məsələləri

Tərəfimizdən aparılan audit əsas audit məsələlərini hansı şəkildə nəzərdən keçirmişdir

Qrupun əməliyyatlarının restrukturizasiyası

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair 2 sayılı Qeyddə təsvir edildiyi kimi Qrup aktiv və öhdəliklərini restrukturizasiya etmişdir. Əhəmiyyətli dərəcədə mühakimələr işlədildiyinə, həmin əməliyyatların mürəkkəb və qeyri-standart xarakter daşdığına və konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına ciddi təsir göstərdiyinə görə, aktiv və öhdəliklərin restrukturizasiyası əsas audit məsələləri olmuşdur.

Biz aktivlərin və öhdəliklərin restrukturizasiyası üzrə rəhbərliyin proseslərinə dair anlayış əldə etdik.

Biz Qrupun aktiv və öhdəliklərinin restrukturizasiyasından irəli gələn əməliyyatların uçot qaydasını, o cümlədən maliyyə nəticələrinin təsnifatını qiymətləndirdik.

Əhəmiyyəti fərziyyələrin, o cümlədən restrukturizasiya proqramına daxil edilmiş öhdəliklərin ədalətli dəyərini ölçmək üçün Qrupun rəhbərliyinin istifadə etdiyi diskont dərəcəsinin və metodologiyanın təhlilinə biz qiymətləndirmə mütəxəssislərimizi cəlb etdik. Biz restrukturizasiya zamanı maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri müəyyən edilərkən istifadə edilmiş proqnozlaşdırılmış gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini müqavilə razılaşmaları ilə müqayisə etdik. Biz maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş hesablamaların/modellərin dəftərxana düzgünlüyünü yoxladıq.

Biz konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlərdə Qrupun əməliyyatlarının restrukturizasiyası ilə bağlı açıqlanan məlumatı qiymətləndirdik.

Binaların ədalətli dəyəri

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Qrupun binalarının məcmu ədalətli dəyəri 161,474 min AZN təşkil edir. Qrup bu binaların ədalətli dəyərini müstəqil qiymətləndirici və daxili mütəxəssislərin köməyi ilə qiymətləndirir. Həmin qiymətləndiricilərin və daxili mütəxəssislərin hazırladığı qiymətləndirmə modellərinə müşahidə edilməyən giriş məlumatları və fərziyyələr daxildir. Bu giriş məlumatları və fərziyyələrdə dəyişikliklər həmin maddələrin ədalətli dəyərlərinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilər. Bu qiymətləndirmələr əhəmiyyətli və subyektiv olduğuna görə onlar əsas audit məsələsidir.

Bina və maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi haqqında məlumat konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına 12 sayılı "Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər" adlı Qeyd və 26 sayılı "Ədalətli dəyərin ölçülməsi" adlı Qeyd daxil edilmişdir.

Biz qiymətləndirmə hesabatlarını, o cümlədən əhəmiyyətli ilkin məlumat və fərziyyə mənbələrini təhlil etdik. Biz binaların ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş hesablamaların dəftərxana düzgünlüyünü yoxladıq.

Rəhbərlik müstəqil qiymətləndirici cəlb etdiyi hallarda biz onların ixtisası və obyektivliyini qiymətləndirdik. Fərdi olaraq əhəmiyyətli əmlak üzrə metodologiya və əsas fərziyyələrin qiymətləndirilməsində bizə kömək etmək məqsədilə biz qiymətləndirmə mütəxəssislərimizi cəlb etdik.

Biz konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlərdə binaların qiymətləndirilməsi ilə bağlı Qrupun açıqlamalarını qiymətləndirdik.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin və audit komitəsinin məsuliyyəti

Rəhbərlik konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərliyin Qrupu ləğv etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyəti olduğu və ya bunu etməkdən başqa heç bir real alternativini olmadığı hallar istisna olmaqla, rəhbərlik Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətlə bağlı məsələlərin (belə məsələlər varsa) açıqlanmasına və mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Audit komitəsi Qrupun maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz ümumiyyətlə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmamasına kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kifayət qədər əminlik əminliyin yüksək dərəcəsini ifadə edir, lakin BAS-a uyğun olaraq aparılmış audit nəticəsində mövcud olan bütün təhriflərin üzə çıxarılmasına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əmələ gələ bilər və fərdi və ya məcmu halda götürülməklə hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının əsasında istifadəçilərin qəbul edəcəyi iqtisadi qərarlara təsir göstərmələrini ehtimal etməyə əsas olacağı halda əhəmiyyətli hesab olunur.

BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin bir hissəsi olaraq biz audit zamanı peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- ▶ Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, həmin risklərə cavab olaraq audit prosedurlarını layihələşdirir və həyata keçirir, eləcə də rəyimiz üçün əsas yaratmaq məqsədilə kifayət və münasib olan audit sübutunu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhvlər nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir, çünki fırıldaqçılığa gizli sözləşmə, saxtakarlıq, bilərəkdən səhv buraxma, yanlış təqdimat və ya daxili nəzarət qaydalarına əməl olunmaması daxil ola bilər.
- ▶ Müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə audite aid olan daxili nəzarət elementləri haqqında anlayış əldə edir, lakin bu zaman Qrupun daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmürük.
- ▶ Rəhbərlik tərəfindən istifadə edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyini, uçot təxminlərinin və əlaqəli açıqlamaların əsaslılığını qiymətləndiririk.

- ▶ Rəhbərlik tərəfindən mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının tətbiqinin münasibliyi və əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanaraq Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi ilə bağlı əhəmiyyətli şübhə doğuran hadisə və ya şəraitlərlə əlaqədar mühüm qeyri-müəyyənliyin olub - olmaması haqqında nəticə çıxarıyıq. Mühüm qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu qənaətinə gələcəyimiz halda, biz auditor hesabatımızda konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara diqqəti yönəltməliyik və ya, əgər bu cür açıqlamalar qeyri-münasib olarsa, rəyimizə düzəliş etməliyik. Bizim nəticələr audit hesabatımızın tarixinədək əldə etdiyimiz audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və ya şəraitlər Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməməsinə gətirib çıxara bilər.
- ▶ Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatı, strukturu və məzmununu, eləcə də konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının müvafiq əməliyyat və hadisələri düzgün təqdim edib-etmədiyini qiymətləndiririk.
- ▶ Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları haqqında rəy bildirmək üçün Qrupa daxil olan müəssisələrin maliyyə məlumatları və fəaliyyəti ilə bağlı kifayət qədər audit sübutlarını əldə edirik. Biz qrup auditinin yönləndirilməsi, nəzarət edilməsi və nəticələrinə görə məsuliyyət daşıyıyıq. Biz audit rəyinə görə müstəsna məsuliyyət daşıyıyıq.

Biz, digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış əhatə dairəsi, vaxtı və əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarətdə hər hansı əhəmiyyətli çatışmazlıqları tərəfimizdən müəyyən olunduğu halda Audit komitəsinin nəzərinə çatdırmalıyıq.

Bundan əlavə biz Audit komitəsinə müstəqilliklə bağlı müvafiq etik tələblərə riayət etdiyimiz, eləcə də müstəqilliyimizə təsir göstərə bilməsi əsaslı olaraq ehtimal edilə bilən bütün münasibətlər və digər məsələlər və tələb olunan hallarda müvafiq ehtiyat tədbirləri haqqında xəbər verdiyimiz barədə bəyanat təqdim edirik.

Audit komitəsinə təqdim edilmiş məsələlərdən biz cari dövrün konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini üçün daha önəmli olanları və beləliklə də əsas audit məsələlərini təşkil edən məsələləri müəyyən edirik. Tətbiq edilən qanun və ya normativ aktlar belə məsələlərin açıqlanmasına yol vermədiyi və ya, müəyyən məsələnin auditor hesabatına daxil edilərsə, belə daxil etmənin mənfi nəticələrinin həmin məlumatın açıqlanmasından əldə edilən faydanı üstələyəcəyini müəyyən etdiyimiz çox nadir hallar istisna olmaqla, biz bu məsələləri auditor hesabatında təsvir edirik.

Bu müstəqil auditor hesabatının təqdim edilməsi ilə nəticələnən auditə görə məsuliyyətli partnyor Turqay Teymurovdur.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

Bakı, Azərbaycan

14 iyun 2018-ci il

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat**31 dekabr 2017-ci il tarixinə**

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	2017-ci il	2016-ci il (yenidən təqdim edilmiş)	1 yanvar 2016-cı il (yenidən təqdim edilmiş)
Aktivlər				
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	8	2,707,095	1,360,971	1,553,315
Mərkəzi Banklarda məcburi pul qalıqları		55,203	79,708	59,715
Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə aktivləri		–	–	906
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	9	3,317,521	4,882,020	102,028
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	10	69,628	99,166	25,431
Müştərilərə verilmiş kreditlər	11	1,542,910	5,569,033	5,664,881
"Aqrarkredit" QSC-dən alınacaq məbləğlər	2	1,103,964	–	5,628,923
Cari mənfəət vergisi aktivləri		18,137	17,228	16,946
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	18	7,340	159	58,503
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	12	222,915	252,899	322,741
Digər aktivlər	13	29,999	94,801	249,220
Cəmi aktivlər		9,074,712	12,355,985	13,682,609
Öhdəliklər				
Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə öhdəlikləri		–	17,479	–
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	14	69,289	1,976,583	2,150,964
Müştəri hesabları	15	5,239,613	7,185,425	6,696,759
"Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər	2	515,767	2,006	–
Digər borc öhdəlikləri	16	175,998	1,568,307	2,310,214
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	17	1,461,701	918,824	893,654
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		–	2,359	–
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	18	554	7,046	47,867
Digər öhdəliklər	13	232,281	300,908	89,712
Subordinasiya borcu		–	778,755	759,043
Cəmi öhdəliklər		7,695,203	12,757,692	12,948,213
Kapital				
Səhmdar kapitalı	19	1,241,287	641,287	641,287
Əlavə ödənilmiş kapital		1,900,315	1,556,693	799,971
Məzənnə fərqi üzrə ehtiyat		26,201	25,713	(27,648)
Binalar üzrə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı		35,492	34,990	40,740
Satış üçün mövcud olan investisiyalar üzrə realizasiya edilməmiş gəlir		32,555	23,082	19,912
Yığılmış defisit		(1,860,858)	(2,689,670)	(744,306)
Bankın səhmdarlarına aid olan cəmi kapital/(defisit)		1,374,992	(407,905)	729,956
Qeyri-nəzarət payı		4,517	6,198	4,440
Cəmi kapital/(defisit)		1,379,509	(401,707)	734,396
Cəmi öhdəliklər və kapital		9,074,712	12,355,985	13,682,609

İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir:

Cənab Abbas İbrahimov
İdarə Heyəti Sədri vəzifələrini icra edənBakı, Azərbaycan
14 iyun 2018-ci il

Cənab Nəbi Əliyev
İdarə Heyəti Sədri vəzifələrini icra edən, Baş maliyyə direktoru

Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabat**31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il üzrə***(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Qeydlər	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Faiz gəliri			
Müştərilərə verilmiş kreditlər		236,818	361,346
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		179,512	161,318
"Aqrarkredit" QSC-dən alınacaq məbləğlər		35,906	-
Satış üçün mövcud olan investisiyalar		3,761	6,755
		455,997	529,419
Faiz xərci			
Müştəri hesabları		(139,374)	(186,902)
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(120,976)	(188,015)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları		(64,753)	(46,098)
Digər borc öhdəlikləri		(34,931)	(74,975)
Subordinasiya borcu		-	(42,167)
		(360,034)	(538,157)
Xalis faiz gəliri/(xərci)		95,963	(8,738)
Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərlərinin qaytarılması / (dəyərsizləşmə zərərləri)	9, 11	5,596	(709,288)
Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərlərindən sonra xalis faiz gəliri/(xərci)		101,559	(718,026)
Haqq və komissiya gəliri	22	98,163	104,357
Haqq və komissiya xərci	22	(15,769)	(8,687)
Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması üzrə zərərlər		(6,225)	(139,910)
Borcun restrukturizasiyası üzrə gəlir	2	502,439	-
Xarici valyuta əməliyyatlarından xalis gəlirlər /(zərərlər):			
- Diliq		128,751	191,328
- Məzənnə fərqi		91,247	(824,409)
- Xarici valyuta ilə törəmə alətlərlə əməliyyatlar		13,983	11,707
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər üzrə dəyərsizləşmənin qaytarılması/(dəyərsizləşmə)	12	11,544	(130,631)
Digər dəyərsizləşmə üzrə qaytarma/(xərc)	24	26,619	(254,922)
Əməliyyat xərcləri	23	(149,457)	(179,013)
Digər əməliyyat gəliri		9,855	20,815
Qeyri-faiz gəliri/(xərci)		711,150	(1,209,365)
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət /(zərər)		812,709	(1,927,391)
Mənfəət vergisi faydası/(xərci)	18	13,690	(19,016)
İl üzrə xalis mənfəət/(zərər)		826,399	(1,946,407)
Digər ümumi gəlir			
<i>Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərəre yenidən təsnif edilməli olan digər ümumi gəlir</i>			
Satış üçün mövcud olan investisiyalar üzrə realizasiya edilməmiş gəlirlər, vergini çıxmaqla		9,473	3,170
Xarici əməliyyatların çevrilməsi üzrə məzənnə fərqi		488	55,310
Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərəre yenidən təsnif edilməli olan xalis digər ümumi gəlir		9,961	58,480
<i>Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərəre yenidən təsnif edilməli olmayan digər ümumi gəlir</i>			
Binalar üzrə yenidənqiymətləndirmə ehtiyatında dəyişiklik, vergi çıxılmaqla		1,202	(5,750)
Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərəre yenidən təsnif edilməli olmayan xalis digər ümumi gəlir/(zərər)		1,202	(5,750)
İl üzrə cəmi ümumi gəlir/(zərər)		837,562	(1,893,677)
Mənfəət /(zərər) aiddir:			
- Bankın səhmdarları		828,112	(1,946,216)
- qeyri-nəzarət payı		(1,713)	(191)
Cəmi ümumi gəlir/(zərər) aiddir:			
- Bankın səhmdarları		839,243	(1,895,435)
- qeyri-nəzarət payı		(1,681)	1,758
		837,562	(1,893,677)
Bir səhm üzrə gəlir/(zərər), əsas və azaldılmış (səhm üzrə AZN)		0.19	(0.82)

6-53 səhifələrdə əlavə edilən qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat**31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il üzrə***(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	<i>Bankın səhmdarlarına aiddir</i>								
	<i>Səhmdar kapitalı</i>	<i>Əlavə ödənilmiş kapital</i>	<i>Məzənnə fərqi üzrə ehtiyat</i>	<i>Binalar üzrə yenidən-qiymətləndirmə ehtiyatı</i>	<i>Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya edilməmiş gəlir</i>	<i>Yığılmış defisit</i>	<i>Cəmi kapital/ (defisit)</i>	<i>Qeyri-nəzarət payı</i>	<i>Cəmi kapital/ (defisit)</i>
1 yanvar 2016-cı il (əvvəlki hesabat üzrə)	641,287	799,971	(27,648)	40,740	–	(744,750)	709,600	4,440	714,040
Səhvlərin düzəldilməsi	–	–	–	–	19,912	444	20,356	–	20,356
1 yanvar 2016-cı il (yenidən təqdim edilmiş)	641,287	799,971	(27,648)	40,740	19,912	(744,306)	729,956	4,440	734,396
II üzrə zərər (yenidən təqdim edilmiş)	–	–	–	–	–	(1,946,216)	(1,946,216)	(191)	(1,946,407)
II üzrə digər ümumi gəlir/(zərər) (yenidən təqdim edilmiş)	–	–	53,361	(4,898)	3,170	–	51,633	1,949	53,582
II üzrə cəmi ümumi zərər	–	–	53,361	(4,898)	3,170	(1,946,216)	(1,894,583)	1,758	(1,892,825)
Səhmdar kapitalının artırılması üçün qoyuluş (Qeyd 19)	–	600,000	–	–	–	–	600,000	–	600,000
Əlavə ödənilmiş kapital (yenidən təqdim edilmiş)	–	156,722	–	–	–	–	156,722	–	156,722
Yığılmış defisite köçürmə	–	–	–	(852)	–	852	–	–	–
31 dekabr 2016-cı il (yenidən təqdim edilmiş)	641,287	1,556,693	25,713	34,990	23,082	(2,689,670)	(407,905)	6,198	(401,707)
II üzrə xalis mənfəət/(zərər)	–	–	–	–	–	828,112	828,112	(1,713)	826,399
II üzrə digər ümumi gəlir	–	–	488	1,202	9,473	–	11,163	32	11,195
II üzrə cəmi ümumi gəlir	–	–	488	1,202	9,473	828,112	839,275	(1,681)	837,594
Səhmdar kapitalına köçürmə	600,000	(600,000)	–	–	–	–	–	–	–
Əlavə ödənilmiş kapital	–	943,622	–	–	–	–	943,622	–	943,622
Yığılmış defisite köçürmə	–	–	–	(700)	–	700	–	–	–
31 dekabr 2017-ci il	1,241,287	1,900,315	26,201	35,492	32,555	(1,860,858)	1,374,992	4,517	1,379,509

6-53 səhifələrdə əlavə edilən qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat**31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il üzrə***(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Qeydlər	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış faiz		265,424	397,583
Ödənilmiş faiz		(346,332)	(591,400)
Alınmış haqq və komissiya		98,364	109,798
Ödənilmiş haqq və komissiya		(11,090)	(13,429)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan gəlirlər		128,751	190,401
Maliyyə törəmə alətləri üzrə (ödənişlər)/daxilolmalar		(3,497)	5,436
İşçilərlə bağlı ödənilmiş xərclər		(54,469)	(56,102)
Ödənilmiş digər əməliyyat xərcləri		(62,380)	(101,703)
Alınmış digər əməliyyat gəliri		9,762	12,128
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) pul vəsaitlərinin hərəkəti		24,533	(47,288)
<i>Əməliyyat aktivlərində xalis (artım)/azalma</i>			
Mərkəzi banklarda məcburi pul qalıqları		24,541	(19,993)
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		1,711,951	(4,688,007)
Müştərilərə verilmiş kreditlər		660,792	(1,620,494)
Digər aktivlər		16,721	(7,497)
<i>Əməliyyat öhdəliklərində xalis artım/(azalma)</i>			
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(55,853)	(436,307)
Müştəri hesabları		(292,582)	(74,933)
Digər öhdəliklər		(8,742)	(1,681)
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		2,081,361	(6,896,200)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(5,307)	(323)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		2,076,054	(6,896,523)
İnvestisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Satış üçün mövcud olan investisiyaların alınması		(90,240)	(105,152)
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının satılması və geri alınmasından daxilolmalar		131,281	43,646
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin alınması və avans ödənişləri		(7,900)	(19,530)
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər satılmasından daxilolmalar		717	-
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		33,858	(81,036)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Buraxılmış səhmlərdən daxilolmalar		-	600,000
"Aqrarkredit" QSC-dən alınmış pul vəsaitləri		-	7,450,000
Digər borc öhdəliklərinin ödənilməsi		(98,058)	(1,622,516)
Digər borc öhdəliklərindən daxilolmalar		17,224	652,508
Subordinasiyalı borcun ödənilməsi		(600,000)	-
Buraxılmış borc qiymətli kağızlarının ödənilməsi		(51,321)	(89,505)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		(732,155)	6,990,487
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə valyuta məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri		(31,633)	(205,272)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artım/(azalma)		1,346,124	(192,344)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin əvvəlinə	8	1,360,971	1,553,315
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin sonuna	8	2,707,095	1,360,971

Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat (davamı)*(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən irəli gələn öhdəliklərdə dəyişikliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>Buraxılmış borc qiymətli kağızları</i>	<i>Digər borc öhdəlikləri</i>	<i>Subordinasiyalı borc</i>	<i>Cəmi</i>
31 dekabr 2016-cı il tarixinə balans dəyəri (yenidən təqdim edilmiş)	918,824	1,568,307	778,755	3,265,886
Emissiyadan daxilolmalar	–	17,224	–	17,224
Geri qaytarma	(51,321)	(98,058)	(600,000)	(749,379)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən öhdəliklərin restrukturizasiyanın qeyri-nağd təsiri	649,069	(1,253,207)	(170,100)	(774,238)
Məzənnə fərqi	(33,031)	(37,694)	(6,970)	(77,695)
Digər dəyişikliklər (əsas etibarlı ilə hesablanmış faizin ödənilməsindən ibarətdir)	(21,840)	(20,574)	(1,685)	(44,099)
31 dekabr 2017-ci il tarixinə balans dəyəri	1,461,701	175,998	–	1,637,699

Yuxarıdakı cədvəldə təqdim edilmiş qeyri-nağd dəyişikliklərdən əlavə 31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan il üzrə digər əhəmiyyətli qeyri-nağd hərəkətə Qrupun restrukturizasiya prosesi çərçivəsində "Aqrarkredit" QSC-dən alınacaq cəmi balans dəyəri 1,103,964 min AZN məbləğində olan debitor borclarının əvəzində "Aqrarkredit" QSC-yə cəmi balans dəyəri 4,013,909 min AZN təşkil edən müştərilərə verilmiş kreditlərin və digər aktivlərin köçürülməsi, eləcə də 1,382,481 min AZN məbləğində maliyyə öhdəliklərinin (yuxarıdakı cədvəldə göstərilənlərdən əlavə) Dövlətə köçürülməsi daxildir (Qeyd 2).

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Əsas fəaliyyət

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı ("Bank") 1991-ci ildə tam dövlətə məxsus olan bank kimi təsis edilmişdir və əsas fəaliyyət ölkəsi Azərbaycan Respublikasıdır.

3 fevral 2016-cı il tarixində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanına uyğun olaraq Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası ("MBNP") publik hüquqi şəxs yaradılmışdır. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("ARMB") Azərbaycan Respublikasında maliyyə bazarlarına nəzarət səlahiyyəti MBNP-yə ötürülmüşdür. Bankın fəaliyyəti MBNP və ARMB tərəfindən tənzimlənir. Bank 30 dekabr 1992-ci il tarixində verilmiş ümumi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. Bankın əsas fəaliyyəti kommersiya bankçılığı, qiymətli kağızlar, xarici valyuta və törəmə maliyyə alətləri ilə ticarət, kredit və zamanətlərin verilməsindən ibarətdir.

Bankın qeydiyyatda alınmış rəsmi ünvanı: Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, AZ1005, Nizami küçəsi 67.

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Bankın Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən 36 (31 dekabr 2016-cı il: 35) filialı olmuşdur.

Əlavə edilən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Bankın və onun törəmə müəssisələrinin (bundan sonra birlikdə "Qrup" adlandırılacaq) hesablarını ehtiva edir. Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına aşağıdakı törəmə müəssisələr daxildir:

Adı	Fəaliyyət göstərdiyi ölkə	Mülkiyyət payı (%)			Fəaliyyət növü
		2017	2016	2015	
"Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC	Azərbaycan Respublikası		Ana müəssisə		Bankçılıq
Törəmə müəssisələr:					
"ABB-Moskva" MMC	Rusiya Federasiyası	100.0	100.0	100.0	Bankçılıq
"Beynəlxalq Sığorta Şirkəti" ASC	Azərbaycan Respublikası	100.0	100.0	100.0	Sığorta
"Azərikard" MMC	Azərbaycan Respublikası	100.0	100.0	100.0	Plastik kartların processing mərkəzi
"Azərbaycan Beynəlxalq Bankı-Gürcüstan" ASC	Gürcüstan Respublikası	75.0	75.0	75.0	Bankçılıq
"Beynəlxalq Lizing Şirkəti" MMC	Azərbaycan Respublikası	100.0	100.0	47.6	Lizing
"İnter peşəkar idman klubu" MMC	Azərbaycan Respublikası	-	100.0	<20	Futbol klubu
"Biznes Rabitə" MMC	Azərbaycan Respublikası	100.0	100.0	100.0	İT infrastrukturunu
Asılı müəssisələr:					
"Bakı Banklararası Valyuta Birjası" QSC	Azərbaycan Respublikası	20.0	20.0	20.0	Valyuta mübadiləsi

2016-cı ilin yanvar ayında, Qrup borc öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi haqqında müqavilə üzrə törəmə şirkət "İnter Peşəkar İdman Klubu" MMC-nin səhmlərinin 100%-ni əldə etmişdir. "İnter Peşəkar İdman Klubu" MMC futbol klubudur, onun əsas aktivliyi Bakı şəhərində yerləşən futbol stadionudur. 31 iyul 2017-ci il tarixində Qrupun sahib olduğu səhmlər və bu törəmə müəssisəyə verilmiş borc vəsaitləri "Aqrarkredit" QSC-yə köçürülmüşdür.

2016-cı ilin yanvar ayında Qrup borc öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi haqqında müqavilə üzrə törəmə şirkət "Joint Lizing Kompani" QSC-nin səhmlərinin 100%-ni əldə etmişdir. "Joint Lizing Kompani" QSC lizing fəaliyyəti ilə məşğuldur. 2016-cı ilin iyul ayında "Joint Lizing Kompani" QSC-nin adı "Beynəlxalq Lizing Şirkəti" adı ilə əvəzlənmişdir. Alış tarixinə "Joint Lizing Kompani" QSC-nin cəmi aktivləri 37,934 min AZN təşkil etmişdir.

14 mart 2018-ci il tarixində Qrupun Müşahidə Şurası Qrupun Rusiya və Gürcüstanda yerləşən xarici törəmə şirkətlərinin və yerli "Biznes Rabitə" MMC törəmə şirkətinin fəaliyyətinin dayandırılmasına qərar vermişdir.

31 dekabr 2017-ci, 2016-cı və 2015-ci il tarixlərinə Bankın səhmdarları aşağıdakılar olmuşdur.

Səhmdarlar	2017 (%)	2016 (%)	2015 (%)
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi	77.79	53.75	54.96
"Aqrarkredit" QSC	14.86	28.94	27.26
Digər*	7.35	17.31	17.78
Cəmi	100.00	100.00	100.00

(*) 31 dekabr 2017-ci il tarixinə digər səhmdarlara hər biri 5%-dən səhm payına sahib azlıq təşkil edən səhmdarlar daxil olmuşdur.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Qrupun əməliyyatlarının restrukturizasiyası

2015-2016-cı illər ərzində qlobal neft qiymətlərinin davamlı şəkildə azalması nəticəsində Azərbaycan bir sıra mənfi iqtisadi təsirlərə məruz qalmışdır. İqtisadiyyatın diversifikasiyasını dəstəkləmək, beynəlxalq meyarlara uyğunluğu və ixrac potensialını gücləndirmək, həmçinin ödənişlərin balansında dayanıqlığı təmin etmək məqsədilə 2015-ci ildə ARMB Azərbaycan manatını ABŞ dollarına qarşı 1 ABŞ dolları üçün 0.7862 AZN-dən 1.5500 AZN-ə qədər devalvasiya etmişdir. Bu devalvasiyadan sonra ARMB üzən məzənnəyə keçidi bəyan etdi. 2016-cı ildə AZN-in ABŞ dollarına qarşı məzənnəsi 1 ABŞ dolları üçün 1.4900 AZN və 1.7707 AZN aralığında dəyişməyə davam etmişdir. Bu, iqtisadiyyatın əksər sahələrində tənəzzülə gətirib çıxarmış və bank sektorunda problemlı kreditlərin həcmi əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır.

Problemlı aktivlərin restrukturizasiyası

Qrupun aktivlərinin keyfiyyətinin davamlı olaraq azalması, problemlı kreditlərin artması və likvidlik mövqeyinin pisləşməsi ilə müşayiət olunan mürəkkəb iqtisadi şəraitdə Azərbaycan Hökuməti Qrupun kapital mövqeyi və keyfiyyətinin gücləndirilməsi istiqamətində bir sıra addımlar atmışdır. Qrupun aktivlərinin keyfiyyəti və likvidlik mövqeyi ARMB və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ("AMN") tərəfindən dərinlən təhlil edildikdən sonra 15 iyul 2015-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Qrupun aktivlərinin sağlamlaşdırılması tədbirlərini nəzərdə tutan Fərman imzalamışdır. 28 iyul 2015-ci il tarixində Maliyyə Nazirliyi, Azərbaycan Mərkəzi Bankı və Qrup problemlı aktivlərin siyahısını təsdiqləmiş, həmin siyahı Qrupun restrukturizasiya planına daxil edilmişdir. Problemlı aktivlərə müştərilərə və banklara verilmiş ümitsiz və vaxtı keçmiş kreditlər, habelə müəyyən zəmanətlər və digər balansdan kənar öhdəliklər daxil edilmişdir. Prezidentin Fərmanına və cəlb olunan tərəflər arasında imzalanmış digər sənədlərə əsasən Qrupun müəyyən problemlı aktivləri 2015-2017-ci illərdə bir neçə tranş ilə dövlətin mülkiyyətində olan "Aqrarkredit" QSC-yə köçürülmüşdür.

Problemlı aktivlərin köçürülməsinin birinci mərhələsi 2016-cı ildə müvəffəqiyyətlə başa çatdırılmışdır. Proqram çərçivəsində köçürülmüş aktivlər köçürmə tarixində aktivlərin ümumi balans dəyərini əks etdirən 9,930,957 min AZN məbləğində olmuşdur (ehtiyatlardan əvvəl).

2016-cı ildə AMN, ARMB, MBNP və Qrup proqramın yekun mərhələsi olaraq "Aqrarkredit" QSC-yə köçürüləcək qalan problemlı aktivləri müəyyən etmək üçün əlavə işlər görmüşlər. 10 fevral 2017-ci il tarixində müvafiq tərəflər və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən bu cür problemlı aktivlərin siyahısı təsdiq edilmişdir. Həmin aktivlər 4,013,909 min AZN məbləğində olmuşdur. Köçürmənin müvafiq əməliyyatların 1 yanvar 2017-ci il tarixinə bütün balans və balansdan kənar riskləri də daxil olmaqla tam ümumi dəyəri ilə həyata keçirilməsi razılaşdırılmışdır. 2017-ci ilin aprel ayında Qrup və "Aqrarkredit" QSC razılaşma imzalamış və problemlı aktivlərin köçürülməsinə başlamışlar. 2017-ci il ərzində Qrup köçürülmüş problemlı aktivlər əvəzində ödəmə tarixində ödənilməli olan 4% kupon dərəcəsi ilə cəmi 2,900,000 min ABŞ dolları məbləğində adi veksellər əldə etmişdir. Daha sonra 2,248,000 min ABŞ dolları məbləğində adi veksellər Qrupun restrukturizasiya proqramı əsasında borc öhdəlikləri ilə birlikdə Dövlətə köçürülmüşdür.

Adi veksellərə AMN zəmanət verir. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları imzalandığı tarixə Qrup "Aqrarkredit" QSC-yə proqramın yekun mərhələsinə daxil edilmiş problemlı kreditlərin 95%-dən çox hissəsini köçürmüşdür. Problemlı aktivlərin qalan hissəsinin köçürülməsinin 2018-ci ilin sonunadək başa çatdırılması gözlənilir.

Öhdəliklərin restrukturizasiyası

2016-cı ildə Qrup 1,946,407 min AZN məbləğində vergidən sonra zərər tanımışdır. Tanınmış əhəmiyyətli zərərlər nəticəsində Qrup 2016-cı ilin 4-cü rübündə və 2017-ci ilin birinci yarısında borc öhdəliklərini və tənzimləyici əmsalları pozmuşdur. Nəticə olaraq, 31 dekabr 2016-cı ildə Qrupun şərtləri pozulmuş öhdəlikləri tələbli öhdəliklər kimi təsnif edilmişdir.

Maliyyə çətinliklərinə görə 11 may 2017-ci ildə Qrup müəyyən öhdəliklərini yerinə yetirməmiş və onların restrukturizasiyasını elan etmişdir.

23 may 2017-ci ildə Qrup kreditözlərə borcların təklif edilən restrukturizasiya şərtlərini ("Restrukturizasiya planı") bəyan etmişdir. 2017-ci ilin may və iyun aylarında Qrup ABŞ və Böyük Britaniyada aktivlərinin kreditözlərin iddialarından qorunmasına razılıq əldə etmişdir. Təklif edilən Restrukturizasiya planı Qrupun öhdəliklərinin Azərbaycan Respublikasının öhdəlikləri ilə əvəzlənməsi, öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin artırılması, faiz dərəcələrinin azaldılması, seçilmiş öhdəliklər üzrə əsas borc məbləğlərinin azaldılması kimi müxtəlif həll yollarını nəzərdə tuturdu. 18 iyul 2017-ci ildə Qrup restrukturizasiya ilə əhatə olunan əsas borc məbləğinin 93.9%-nə sahib olan kreditözlər tərəfindən Restrukturizasiya planının təsdiq olunduğunu elan etdi. 2017-ci ilin avqust ayında MBNP və Nəsimi Rayon Məhkəməsi Qrupun Restrukturizasiya planını təsdiqləmişlər. 2017-ci ilin sentyabr ayında Qrup təsdiqlənmiş Restrukturizasiya Planında müəyyən edilmiş şərtlərlə öhdəliklərinin restrukturizasiyasını həyata keçirmişdir. Bəzi kreditözlər borcun restrukturizasiyası nəticəsində Qrupa qarşı hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarixdə davam edən məhkəmə icraatını başlatmışlar (Qeyd 20). Texniki olaraq restrukturizasiyanın buraxılmış bütün avrobondların bütün kreditözlərə paylanacağı zaman yekunlaşması gözlənilir.

Qrup 31 dekabr 2017-ci il tarixində başa çatan dövr üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda restrukturizasiyadan 502,439 min AZN məbləğində gəlir tanımışdır. Bu məbləğ yeni buraxılmış avrobondların ədalətli dəyəri və köhnə öhdəliklər arasında 280,880 min AZN məbləğində Qrupun tanıdığı fərq və adi veksellər qarşılığında dövlətə köçürülmüş öhdəliklərdən əmələ gələn 221,559 min AZN məbləğində gəlirdən ibarətdir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Qrupun əməliyyatlarının restrukturizasiyası (davamı)

Öhdəliklərin restrukturizasiyası (davamı)

Proqramın birinci mərhələsi çərçivəsində köçürülmüş problemlı aktivlərin əhəmiyyətli hissəsi xarici valyutalarda ifadə edilmişdir. Proqramın birinci mərhələsinə daxil olan problemlı aktivlər əvəzinə "Agrarkredit" QSC-nin Qrupa verdiyi ödənişlər AZN ilə ifadə olunduğundan, bu, Qrup üçün əhəmiyyətli xarici valyuta riskini yaratmışdır. 31 dekabr 2017-ci il tarixinə Qrupun xarici valyutada qısa mövqeyi təxminən 2,816,000 min AZN təşkil etmişdir.

Qrupun kapital mövqeyini qiymətləndirmək məqsədilə 2016-cı ilin dekabr ayında AMN Qrupun Səhm kapitalının artırılması məqsədilə 600,000 min AZN məbləğində vəsait yatırmışdır. Səhmlərin emissiyası 2017-ci ilin yanvar ayında başa çatdırılmışdır.

2017-ci ilin iyul ayında restrukturizasiya planı təsdiq edildikdən sonra Moody's Qrupun reytingini defolt elan edildikdən sonra təyin edilmiş Caa1 səviyyəsindən B3 səviyyəsində yüksəltmişdir. Defolt elan edildikdən əvvəl Moody's tərəfindən Qrupa təyin edilmiş reyting B1 səviyyəsində olmuşdur. 2017-ci ilin noyabr ayında Fitch Qrupun reytingini defolt elan edildikdən sonra təyin edilmiş RD səviyyəsindən B- səviyyəsində yüksəltmişdir. Defolt elan edildikdən əvvəl Fitch tərəfindən Qrupa təyin edilmiş reyting BB səviyyəsində olmuşdur. Reytinglər Qrupun borclarının restrukturizasiyasının tamamlanması və problemlı kreditlərin köçürülməsi prosesinin yekun hissəsinin əhəmiyyətli dərəcədə tamamlanmasından sonra yüksəldilmişdir.

2018-ci ilin iyun ayında Fitch Qrupun uzunmüddətli emitent defolt reytinginin sabit proqnozla B- səviyyəsində olmasını təsdiq etmişdir. Bundan əlavə agentlik Qrupun dayanıqlılıq reytingi (VR) üzrə Dəyişən Reytingi İzləmə (RWE) ilə bağlı düzəliş etmiş və VR-i 'ccc' səviyyəsindən 'b-' səviyyəsində yüksəltmişdir. Qrup üzrə VR-nin yüksəldilməsi mənfəətliyin artması və iri qısa xarici valyuta mövqeyinin göstərdiyi təsirin azalmasını əks etdirir. Bundan əlavə, VR 2017-ci ildə aparılmış restrukturizasiyadan sonra Qrupun cari azriskli aktiv strukturu və likvidlik mövqeyi ilə dəstəklənir.

Gələcək əməliyyat mənfəətliliyini təmin etmək və maliyyə sabitliyini qorumaq üçün Qrupun rəhbərliyi və səhmdarları Qrupun həm korporativ, həm pərakəndə segmentlərdə fəaliyyətini təkmilləşdirmək niyyətindədir və digər tədbirlərlə yanaşı aşağıdakı addımları da əhatə edən plan tərtib etmişlər:

- ▶ Mövcud əməliyyatların səmərəliliyinin artırılması;
- ▶ Az gəlirli investisiyalardan imtina;
- ▶ Yekun qısa valyuta mövqeyinin hecinqi və ya bağlanması;
- ▶ Funksional valyutada maliyyələşmə cəlb edilməsi;
- ▶ 2019-cu il və gələcək dövrlər üçün inkişaf strategiyasının layihələşdirilməsi və tətbiqinə başlanması; və
- ▶ Qrupun gələcəkdə özəlləşdirməyə hazırlanması.

Rəhbərlik hesab edir ki, yuxarıda göstərilən tədbirlər və nəzarət edən səhmdarın davamlı maliyyə dəstəyi Qrupun fəaliyyətinə davam edən müəssisə olmasını təmin edəcək və buna görə də, hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun yaxın gələcəkdə fəaliyyətinə davam edəcək müəssisə olması ehtimalı ilə hazırlanmışdır.

3. Hesabatların tərtibatının əsası

Ümumi məsələlər

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ("MHBS") əsasında hazırlanmışdır.

Azərbaycan manatı "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin təqdimat valyutasıdır, çünki əməliyyatların əksəriyyəti Azərbaycan manatı ilə ifadə edilir, ölçülür və ya maliyyələşdirilir. Digər valyutalarla aparılmış əməliyyatlar xarici valyuta ilə əməliyyatlar kimi uçota alınır. Qrup qeydlərin aparılmasını və maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını Azərbaycan manatı ilə və MHBS-yə uyğun olaraq həyata keçirməlidir. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları, xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilir. Ədalətli dəyərle ölçülmüş ticarət və satış üçün mövcud olan qiymətli kağızlar və törəmə maliyyə alətləri istisna olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları ilkin maya dəyəri əsasında hazırlanmışdır.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı

Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər

Qrup 1 yanvar 2017-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra qüvvədə olan aşağıdakı düzəlişlər edilmiş MHBS-ləri qəbul etmişdir:

7 sayılı Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat adlı MUBS-a düzəlişlər: "Açıqlama təşəbbüsü"

Düzəlişlər tələb edir ki, müəssisə maliyyə fəaliyyətindən irəli gələn öhdəliklərdə dəyişikliklər, o cümlədən, pul vəsaitlərinin hərəkətlərindən irəli gələn və qeyri-nağd dəyişikliklər (məsələn, məzənnə fərqi gəlirlər və ya zərərlər) haqqında açıqlamaları təqdim etsin.

12 sayılı Mənfəət vergisi adlı MUBS-a düzəlişlər: "Realizasiya edilməmiş zərərlər üçün təxirə salınmış vergi aktivlərinin tanınması"

Düzəlişlər izah edir ki, müəssisə realizasiya edilməmiş zərərlərlə əlaqədar gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlərin qaytarılması üçün çıxılmalar edə bildiyi vergiyə cəlb edilən mənfəətin mənbələrinin vergi qanunu ilə məhdudlaşdırılıb-məhdudlaşdırılmadığını nəzərdən keçirməlidir. Bundan əlavə düzəlişlər müəssisə tərəfindən gələcək vergiyə cəlb edilən mənfəətin necə müəyyən ediləcəyinə dair göstərişlər verir və hansı hallarda vergiyə cəlb edilən mənfəətə aktivlərin balans dəyərindən artıq olan bərpa məbləğinin daxil edilməsini izah edir. Hazırkı düzəlişin Qrupa təsiri yoxdur.

12 sayılı "Digər müəssisələrdə iştirak paylarının açıqlanması" adlı MHBS-yə düzəlişlər: "Açıqlanma tələblərinin həcmnin izahı"

Düzəlişlərdə izah edilir ki, 12 sayılı MHBS-də müəyyən açıqlanma tələbləri müəssisənin törəmə müəssisədə, birgə müəssisədə və ya asılı müəssisədə satış üçün mövcud olan kimi təsnif edilmiş (və yaxud təsnif edilmiş satılıq əməliyyat qrupuna daxil edilmiş) iştirak payına (və ya birgə müəssisə və ya asılı müəssisədə iştirak payının bir hissəsinə) tətbiq edilir. Düzəlişlər Qrupun maliyyə hesabatlarına təsir göstərməmişdir.

Konsolidasiya üçün əsas

Törəmə müəssisələr, yəni Bankın nəzarət etmək imkanı olduğu bütün müəssisələr, konsolidasiya edilir. Nəzarət bu halda yaranır ki, Bank investisiya obyektində iştirakı ilə bağlı zərərə məruz qalsın və ya gəlir əldə etmək hüququna malik olsun və investisiya obyektinə üzrə nəzarət hüququ vasitəsilə həmin gəlirlərə təsir etmək imkanına malik olsun. Xüsusilə, Bank investisiya obyektinə yalnız və yalnız o halda nəzarət edir ki, Bank:

- ▶ Investisiya obyektinə üzrə nəzarət hüququna malik olsun (yəni mövcud olan hüquqlar hazırda investisiya obyektinin müvafiq fəaliyyətini idarə etmək imkanını versin);
- ▶ Investisiya obyektində iştirakla bağlı zərər və ya gəlirlər əldə etmək hüququna malik olsun; və
- ▶ Gəlirlərə təsir göstərmək üçün investisiya obyektinə üzrə nəzarəti istifadə etmək bacarığına malik olsun.

Ümumiyyətlə, fərziyyəyə görə səsvermə hüquqlarının çoxluğu nəzarətin əldə edilməsi ilə nəticələnir. Bu fərziyyəyə dəstək üçün və Bank səsvermə hüquqlarının və ya investisiya obyektində analoji hüquqların çoxluğundan az paya sahib olanda Bank investisiya obyektinə üzrə nəzarət hüququnun olub-olmadığını qiymətləndirərkən bütün müvafiq fakt və şəraitləri, o cümlədən aşağıdakıları nəzərdən keçirir:

- ▶ Investisiya obyektində digər səsvermə hüquqlarının sahibləri ilə müqavilə razılaşması (razılaşmaları);
- ▶ Digər müqavilə razılaşmalarından irəli gələn hüquqlar;
- ▶ Bankın səsvermə hüquqları və potensial səs hüquqları.

Törəmə müəssisələr nəzarət Banka keçdiyi tarixdən konsolidasiya edilir və nəzarət başa çatdıqdan sonra konsolidasiya dayandırılır. Bütün qrupdaxili əməliyyatlar, balanslar və qrupun şirkətləri arasında əməliyyatlardan əldə edilən realizasiya edilməmiş gəlirlər tamamilə silinir. Aparılmış əməliyyatlar köçürülən aktivin dəyərsizləşməsinə göstərmirsə, realizasiya edilməmiş zərərlər də silinir. Lazım gəldikdə, Qrupun qəbul etdiyi siyasətə uyğunlaşmaq məqsədilə törəmə müəssisələrin uçot siyasətində dəyişiklik aparılır.

Törəmə müəssisənin mülkiyyət payındakı dəyişiklik, nəzarət hüququ dəyişmədikdə, kapital əməliyyatı kimi uçota alınır. Zərərlər defisitli saldo ilə nəticələnsə də, qeyri-nəzarət iştirak payına aid edilir.

Bank törəmə müəssisə üzrə nəzarəti itirdikdə, o, törəmə müəssisənin aktivləri (o cümlədən qudvili) və öhdəlikləri, qeyri-nəzarət paylarının balans dəyəri, kapitalda qeydə alınmış ümumi məzənnə fərqlərini uçotdan silir; əldə edilmiş kompensasiyanın ədalətli dəyərini, saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərini və mənfəət və ya zərərdə hər hansı əlavəni və ya defisiti tanıyır və əvvəl digər ümumi gəlirdə tanınmış komponentlərdə əsas şirkətin payını mənfəətə və ya zərərə yenidən təsnif edir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Müəssisələrin birləşməsi

Müəssisələrin birləşməsi satın alma metodunu tətbiq etməklə uçota alınır. Satın alınanın dəyəri alış tarixində ədalətli dəyərlə ölçülən köçürülmüş kompensasiyanın və satın alınan müəssisədə qeyri-nəzarət payının cəmi kimi ölçülür. Müəssisələrin birləşməsi üçün satın alan müəssisə satın alınan müəssisədə qeyri-nəzarət iştirak payını ya ədalətli dəyərlə, yaxud da satın alınan müəssisənin müəyyən edilə bilən xalis aktivlərindəki payına proporsional olaraq qiymətləndirir. Çəkilməmiş satın alma məsrəfləri xərclərə silinir.

Qrup hər hansı müəssisəni satın aldığıda, münasib təsnifləşdirmə və təyin etmə məqsədilə maliyyə aktivlərini və öhdəliklərini müqavilə şərtləri, iqtisadi şərtlər, alış tarixində mövcud olan digər uyğun şərtlər əsasında qiymətləndirməlidir. Buna satın alınan müəssisə tərəfindən əlaqədar törəmə alətlərin əsas müqavilədə ayrılması da aid edilir.

Müəssisələr mərhələlərlə birləşdiriləndə əvvəllər mövcud olan iştirak payı alış tarixində ədalətli dəyərlə yenidən ölçülür və nəticədə yaranan gəlir və ya zərər müvafiq olaraq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Alıcı müəssisə tərəfindən köçürülməli olan hər hansı şərti kompensasiya alış tarixində ədalətli dəyərlə tanınır. Aktiv və ya öhdəlik hesab edilən şərti kompensasiyanın ədalətli dəyərindəki sonrakı dəyişikliklər 39 sayılı MUBS-a uyğun olaraq mənfəət və ya zərərin tərkibində, yaxud da digər ümumi gəlirdə dəyişiklik kimi tanınır. Şərti kompensasiya kapital kimi təsnif edildikdə, yekun olaraq kapitalın tərkibində hesablaşma aparılana qədər yenidən ölçülmür.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Qrup maliyyə alətlərini, o cümlədən satış üçün mövcud olan investisiyaları və törəmə maliyyə alətlərini və ədalətli dəyərlə ölçülmüş bina kimi qeyri-maliyyə aktivlərini hər hesabat tarixində ədalətli dəyərlə ölçür. Bundan əlavə, amortizasiya hesablanmış dəyərlə ölçülən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərləri 26 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Ədalətli dəyər ölçmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyatlar zamanı aktivin satılmasından alına biləcək və ya öhdəliyin köçürülməsinə görə ödənilə biləcək məbləğdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdən birində aparılması ehtimal edilir:

- ▶ Aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya
- ▶ Əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Qrupun əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivini və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülməlidir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafeələrini güdürlər. Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının, aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya həmin aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla, iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

Qrup mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərləri qiymətləndirilmiş və ya açıqlanmış bütün aktivlər və öhdəliklər aşağıda təsvir olunan ədalətli dəyər iyerarxiyası daxilində ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi üçün bütövlükdə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında kateqoriyalara aid edilir:

- ▶ Səviyyə 1 – oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün fəal bazarlarda bazar qiymətləri (təshih edilməmiş) mövcud olanlar;
- ▶ Səviyyə 2 – ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları;
- ▶ Səviyyə 3 – ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında dövrü şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Qrup hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində Səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivləri

İlkin tanıma

39 sayılı MUBS ilə əhatə olunan maliyyə aktivləri müvafiq qaydada ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, kreditlər və debitor borcları, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar və ya satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərinə təsnif edilir. Qrup maliyyə aktivlərini ilkin tanıma zamanı təsnifləşdirir və sonra aşağıda təsvir olunan müəyyən hallarda maliyyə aktivlərini yenidən təsnif edə bilər.

Tanıma tarixi

Maliyyə aktivlərinin bütün müntəzəm alışları və satışları alqı-satqı tarixində, yeni Qrup aktivini almaq öhdəliyini üzərinə götürdüyü tarixdə tanınır. Müntəzəm alış və ya satış əməliyyatlarına qanunvericiliklə və ya bazar razılaşmaları ilə ümumi şəkildə müəyyən edilmiş müddət ərzində aktivlərin çatdırılmasını tələb edən maliyyə aktivlərinin alınması və ya satılması daxildir.

Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilən maliyyə aktivləri "Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri" kateqoriyasına daxil edilir. Maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi o halda təsnif edilir ki, onlar yaxın zamanda satılmaq məqsədilə alınmış olsun. Törəmə alətlər ədalətli dəyərlə əks etdirilir və ədalətli dəyəri müsbət olanda aktivlər, mənfə olanda isə öhdəliklər kimi uçota alınır. Törəmə alətlərin ədalətli dəyərində dəyişikliklər Xalis ticarət gəlirinə daxil edilir. Valyuta svopunda Qrup bir valyutada müəyyən məbləği ödəyir və digər valyutada müəyyən məbləği alır. Valyuta svopları üzrə hesablaşmalar əsas etibarilə ümumi məbləğdə aparılır.

Kreditlər və debitor borcları

Kreditlər və debitor borcları fəal bazarda dövr etməyən, dəyişməz və ya müəyyən edilə bilən ödənişli qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Onlar dərhal və ya qısa müddətdə satılmaq üçün nəzərdə tutulmur, ticarət qiymətli kağızları kimi təsnif edilmir və ya satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları kimi göstərilir. Belə aktivlər effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə əks etdirilir. Gəlir və zərərlər kreditlər və debitor borcları uçotdan çıxarılanda və ya dəyərsizləşəndə, eləcə də amortizasiya prosesində mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Qrup banklarda depozitlər yerləşdirir, eləcə də banklara kreditlər verir. Depozit razılaşmalarının şərtlərinə uyğun olaraq Qrup depozitləri, onların müddəti tamamlandıqdan əvvəl geri götürə bilər, lakin kredit razılaşmalarının şərtlərinə uyğun olaraq Qrup bunu edə bilməz və Qrup kreditlərin qaytarılmasını yalnız onların müddəti başa çatanda tələb edə bilər.

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri satış üçün təyin edilmiş və ya yuxarıda göstərilən üç sinifdən heç birinə təsnif edilməyən qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. İlkin tanımadan sonra satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri ədalətli dəyərlə ölçülür və bu zaman gəlir və ya xərclər investisiyanın tanınması dayanan və ya investisiyanın dəyərsizləşməsi müəyyən edilənə qədər digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilir. Belə halda əvvəl digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilmiş məcmu gəlir və ya zərər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda yenidən təsnif edilir. Bununla bərabər effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə hesablanmış faizlər mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnif edilməsi

Ticarət üçün saxlanılan aktiv kimi təsnif edilmiş qeyri-törəmə maliyyə aktivini artıq yaxın zamanda satılmaq məqsədilə saxlanılırsa, aşağıdakı hallardan birində ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarıla bilər:

- ▶ yuxarıda göstərilmiş kreditlər və debitor borcları anlayışına uyğun olan maliyyə aktivini o halda kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Qrup onu yaxın gələcəkdə və ya ödəmə müddəti tamamlananadək saxlamaq niyyətində və qabiliyyətində olsun;
- ▶ digər maliyyə aktivləri yalnız nadir hallarda satış üçün mövcud olan və ya ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan aktivlər kimi yenidən təsnif edilə bilər.

Kreditlər və debitor borcları tərifinə uyğun olan satış üçün mövcud olan maliyyə aktivini Qrup onu yaxın gələcəkdə və ya ödəmə müddəti tamamlananadək saxlamaq niyyətində və imkanına malikdirsə, kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər.

Maliyyə aktivləri yenidən təsnif etmə tarixində ədalətli dəyərlə yenidən təsnif edilir. Artıq mənfəət və ya zərərdə tanınmış gəlir və ya zərər geri qaytarılır. Yenidən təsnif etmə tarixində maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri, müvafiq olaraq, onun yeni dəyəri və ya amortizasiya edilmiş dəyəri olur.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kassada olan pul vəsaitləri, ARMB-dən, Gürcüstan Milli Bankından (GMB) və Rusiya Mərkəzi Bankından (RMB) alınacaq məbləğlər (məcburi ehtiyatları çıxmaqla) və ödəmə müddəti verildiyi tarixdən etibarən doxsan gündən artıq olmayan və müqavilə yüklüliyündən azad olan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər daxildir.

Tөрəmə maliyyə alətləri

Adi fəaliyyətində Qrup müxtəlif төрəmə maliyyə alətlərindən, o cümlədən xarici valyuta və kapital bazarlarda forvard, svop və opsiyon alətlərindən istifadə edir. Belə maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılır və ədalətli dəyərlə əks etdirilir. Ədalətli dəyər bazar kotirovkaları və ya cari bazarı, müvafiq alətin müqavilə qiymətlərini və ya digər amilləri nəzərdə tutan qiymətləndirmə modelləri əsasında müəyyən edilir. Müsbət ədalətli dəyəri olan төрəmə alətlər aktivlərin tərkibində, mənfi ədalətli dəyəri olanlar isə öhdəliklərin tərkibində əks etdirilir. Bu alətlərdən irəli gələn gəlir və zərərlər mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında konsolidasiya edilmiş hesabatda xarici valyuta төрəmələri ilə əməliyyatlardan xalis gəlirlər/(zərərlər) kimi əks etdirilir.

Borc öhdəlikləri

Buraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavilə razılaşmasının mahiyyəti Qrupun üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən birinin qoyulması ilə nəticələnsin: sahibə pul vəsaitləri və ya digər maliyyə aktivini çatdırmaq və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivinin müəyyən sayda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmək. Belə alətlərə banklar və digər maliyyə müəssisələri qarşısında öhdəliklər, digər borc öhdəlikləri, müştəri hesabları və buraxılmış borc qiymətli kağızları daxildir. İkinci tanınmadan sonra borclar amortizasiya olunmuş dəyərlə, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ölçülür. Gəlir və zərərlər borc öhdəlikləri uçotdan çıxarılanda, eləcə də amortizasiya prosesində mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Lizinq

Əməliyyat lizinqi – Bank lizinqə alan qismində

Lizinq obyektləri üzrə mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqverən tərəfindən Qrupa ötürülmədikdə aktivlərin lizinqi əməliyyat lizinqi hesab olunur. Əməliyyat lizinqi əsasında ödənişlər lizinqin müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınmada ölçülməsi

İlkin tanınma zamanı maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə ölçülür. Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunmayan alətlərin ədalətli dəyərlərinə əməliyyatla birbaşa əlaqəsi olan haqq və xərclər əlavə edilir.

Adətən, ilkin tanınmada maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin ən yaxşı sübutu əməliyyat qiymətidir. Qrup ilkin tanınmada ədalətli dəyər əməliyyat qiymətindən fərqli olduğunu müəyyən edərsə, onda:

- ▶ Ədalətli dəyər fəal bazarda oxşar aktivlər və ya öhdəliklərin kotirovkaları ilə sübuta yetirilirsə (yəni Səviyyə 1 giriş məlumatları) və ya yalnız müşahidə edilə bilən bazarlarda əldə edilən məlumatları istifadə edən qiymətləndirmə üsullarına əsaslanırsa, Qrup ilkin tanınmada ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasındakı fərqi gəlir və ya zərər kimi tanıyır;
- ▶ Bütün digər hallarda maliyyə alətinin ilkin qiymətləndirməsində ilkin tanınmada ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasındakı fərqi təxirə salmaq üçün düzəliş aparılır. İkinci tanınmadan sonra Qrup bu təxirə salınmış fərqi gəlir və ya xərc kimi yalnız giriş məlumatları müşahidə edilə biləndə və ya alət uçotdan çıxarılanda tanıyır.

Maliyyə alətlərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi

Qrup maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin tanınmış məbləğlərini qarşılıqlı əvəz etmək üçün qanuni hüquqa malik olduğu və ya hesablaşmanı əvəzləşmə əsasında həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktivini reallaşdırmaq və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyətində olduğu halda, qarşılıqlı əvəzləşdirir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis məbləğ kimi təqdim edir. Əvəzləşdirmə hüququ gələcək hadisədən asılı olmamalı və bütün aşağıdakı hallarda qanuni qüvvəyə malik olmalıdır:

- ▶ Biznesin adı gedişində;
- ▶ Öhdəliklər yerinə yetirilmədikdə; və
- ▶ Müəssisə və bütün qarşı-tərəflər iflasa uğradıqda və ya müflisləşdikdə.

Adətən, bu şərtlərə qarşılıqlı əvəzləşdirmə haqqında əsas razılaşmalarda rast gəlinmir və əlaqəli aktiv və öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ümumi məbləğdə təqdim edilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimalına dair obyektiv sübutların olub-olmamasını müəyyən etmək üçün Qrup hər hesabat tarixində qiymətləndirmə aparır. Maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupu yalnız və yalnız aktivin ilkin tanınmasından sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu olanda (baş vermiş "zərər hadisəsi") və zərər hadisəsi maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupundan gözlənilən və etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilən pul vəsaitləri hərəkətlərinə təsir göstərəndə dəyərsizləşmiş hesab edilir. Dəyərsizləşmənin sübutlarına borcalanın və ya borcalanlar qrupunun ciddi maliyyə çətinlikləri ilə rastlaşması, faizlərin və ya əsas məbləğin ödənilməsi öhdəliklərini pozması, yüksək müflisləşmə və ya digər maliyyə yenidənqurması ehtimalı ilə qarşılaşmasına dair sübutlar, habelə müşahidə edilə bilən bazar məlumatları əsasında qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətində ölçülə bilən azalmaya (müasir üçün vaxtı keçmiş ödənişlərin səviyyələrində dəyişikliklərə və ya aktivlər üzrə zərərlərlə uzlaşan iqtisadi şəraitlərə) dair sübutlar daxildir.

Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər, müştərilərə verilmiş kreditlər and "Aqrarkredit" QSC-dən alınacaq məbləğlər

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınan banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər, müştərilərə verilmiş kreditlər və "Aqrarkredit" QSC-dən debitor borcları üçün Qrup ilk öncə fərdi olaraq əhəmiyyəti olan maliyyə aktivləri üçün fərdi və ya fərdi olaraq əhəmiyyətli olmayan maliyyə aktivləri üçün ümumi qaydada dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Qrup mühüm olub-olmamasından asılı olmayaraq fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri üçün dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olmaması qərarına gələrsə, həmin aktiv analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil edir və onların dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsini məcmu şəkildə aparır. Dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi fərdi şəkildə aparılmış və dəyərsizləşmə zərərləri əks etdirilmiş aktivlər dəyərsizləşmə baxımından məcmu şəkildə qiymətləndirməyə daxil edilmir.

Dəyərsizləşmə zərərlərinin baş verməsinin obyektiv sübutu olarsa, zərərin məbləği aktivlərin balans dəyəri ilə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri (hələ baş verə biləcək gələcəkdə gözlənilən kredit zərərləri nəzərə alınmadan) arasında fərq kimi ölçülür. Aktivin balans dəyəri ehtiyat hesabının istifadə edilməsi hesabına azalır və zərərin məbləği mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Faiz gəlirləri azaldılmış balans dəyəri üzrə, aktiv üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanmağa davam edir. Kreditlər və müvafiq ehtiyat kreditin qaytarılmasının realistik perspektivləri olmayanda və bütün təminat reallaşdırıldıqda və ya Qrupun mülkiyyətinə keçdikdə silinir. Əgər növbəti ildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində artır və ya azalırsa, əvvəl tanınmış dəyərsizləşmə zərəri ehtiyat hesabında düzəliş aparmaqla əks etdirilir. Gələcək silinmə sonradan bərpa edilirsə, bərpa məbləği mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda əks etdirilir.

Qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəri maliyyə aktivinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilir. Kredit dəyişən faiz dərəcəsi ilə verilmişdirsə, dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi üçün diskontun dərəcəsi, cari effektiv faiz dərəcəsi olacaqdır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması, girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsinin mümkün olub-olmamasından asılı olmayaraq, girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəfləri çıxmaqla girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsindən irəli gələn pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirir. Dəyərsizləşmənin məcmu şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri Qrupun daxili kredit reytingləri sistemi əsasında qruplara bölünür və bu zaman aktivin növü, iqtisadi sahəsi, coğrafi mövqeyi, girovun növü, ödəniş vaxtının keçib-keçməməsi və digər müvafiq amillər kimi kredit riskinin xüsusiyyətləri nəzərə alınır.

Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri qrupu üzrə pul vəsaitlərinin gələcək hərəkətləri bu qrupa daxil olan aktivlərin kredit riski xüsusiyyətləri ilə analoji xüsusiyyətlərə malik olan aktivlər üzrə zərərlərlə bağlı tarixi məlumat əsasında müəyyən edilir. Zərərlərlə bağlı tarixi məlumatda həmin məlumatın aid olduğu illərdə təsir göstərməmiş cari şəraitlərin təsirini əks etdirmək və keçmiş müddətin hazırda mövcud olmayan şəraitlərinin təsirini istisna etmək məqsədilə müşahidə edilən cari bazar məlumatı əsasında düzəlişlər edilir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişikliklərin qiymətləndirmələri hər il üçün müşahidə edilən bazarda müvafiq məlumatlardakı dəyişiklikləri (müasir üçün işsizlik səviyyəsi, daşınmaz əmlakın qiymətləri, əmtəə qiymətləri, ödəniş statusunda dəyişikliklər və ya qrupun çəkdiyi zərərləri və ya onların həcmi əks etdirən digər amilləri) əks etdirir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş metod və fərziyyələrə müntəzəm qaydada yenidən baxılır ki, qiymətləndirilmiş zərərlərlə faktiki nəticələr arasındakı fərqlər azaldılsın.

Satış üçün mövcud olan investisiyalar

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları üçün Qrup hər hesabat tarixində investisiya və ya investisiyalar qrupunda dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını qiymətləndirir. Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları kimi təsnif edilən kapital investisiyaları ilə bağlı obyektiv dəyərsizləşmə sübutlarına investisiyanın ədalətli dəyərinin maya dəyərindən əhəmiyyətli və ya sürəklil şəkildə aşağı düşməsi daxildir. Dəyərsizləşmə sübutları mövcud olanda məcmu zərər – əvvəl mənfəət və ya zərərdə əks etdirilmiş investisiya üzrə dəyərsizləşmə zərərinə çıxmaqla alış dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasındakı fərq kimi ölçülür – digər ümumi gəlirin tərkibindən çıxarılır və mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Kapital investisiyaları üzrə dəyərsizləşmə zərərləri mənfəət və ya zərər vəsaitləsilə bərpa edilmir, onların dəyərsizləşmədən sonra ədalətli dəyərinin artması digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Borc alətləri satış üçün mövcud olan alətlər kimi təsnif ediləndə dəyərsizləşmə amortizasiya hesablanmış dəyərle uçota alınan maliyyə aktivləri ilə eyni prinsiplərlə qiymətləndirilir. Gələcək faiz gəliri azaldılmış balans dəyərində əsaslanır və dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin diskont edilməsi üçün istifadə edilən faiz dərəcəsi ilə hesablanır. Faiz gəliri mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Əgər növbəti ildə borc alətinin ədalətli dəyəri artırsa və bu artma obyektiv olaraq dəyərsizləşmə zərərləri mənfəət və ya zərərdə əks etdirildikdən sonra baş vermiş hadisə ilə bağlıdırsa, dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və ya zərərdə bərpa edilir.

Kreditlərin restrukturizasiyası

İmkan dairəsində Qrup girova yiyələnmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir.

Restrukturizasiyanın uçot qaydası aşağıda təqdim olunur:

- ▶ Kreditin valyutası dəyişmişdirsə, köhnə kredit uçotdan çıxarılır və yeni kredit tanınır;
- ▶ Kreditin restrukturizasiyası borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlı deyilsə, Qrup aşağıda təsvir olunan maliyyə öhdəlikləri üçün tətbiq edilən eyni yanaşmadan istifadə edir;
- ▶ Kreditin restrukturizasiyası borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlıdırsa və kredit restrukturizasiyadan sonra dəyərsizləşsə, Qrup, ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə istifadə etməklə, diskont edilmiş yeni pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəri ilə dövr üzrə ehtiyat xərclərində restrukturizasiyadan əvvəlki balans dəyəri arasında fərq tanıyır. Restrukturizasiyadan sonra kredit dəyərsizləşməsə, Qrup effektiv faiz dərəcəsinə yenidən hesablayır.

Yeni şərtlər müəyyən ediləndə kreditin vaxtı keçmiş hesab olunmur. Bütün şərtlərin yerinə yetirilməsindən və gələcək ödənişlərin mümkünlüyündən əmin olmaq məqsədilə Bankın rəhbərliyi restrukturizasiya edilmiş kreditləri daim nəzərdən keçirir. Belə kreditlər fərdi və ya məcmu qaydada dəyərsizləşməyə məruz qalmaqda davam edir və onların ödənilən dəyəri kredit üzrə ilkin və ya cari effektiv faiz dərəcəsinə istifadə etməklə hesablanır.

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivi (və ya müvafiq hallarda maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda uçotdan çıxarılır:

- ▶ Aktivdən pul vəsaitlərini əldə etmək hüquqlarının vaxtı başa çatmışdır;
- ▶ Qrup özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə köçürmüş və ya aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüququnu saxlayaraq, üzərinə aktivdən pul vəsaitlərini "tranzit" razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və
- ▶ Qrup: (a) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürmüş; (b) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürməmiş və ya özündə saxlamamış, lakin onlar üzrə nəzarət hüququnu köçürmüşdür.

Qrup aktivdən pul vəsaitləri hərəkətini almaq hüququnu köçürmüş və aktiv üzrə risk və səmərələrin əksəriyyətini nə köçürməmiş, nə onları özündə saxlamamış, nə də aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürməmişdirsə, aktiv, Qrupun həmin aktivdə davam edən iştirakı müqabilində əks etdirilir. Köçürülmüş aktiv üzrə zəmanət formasında aktivdə iştirakın davam etməsi aktivin ilkin balans dəyəri ilə Qrupdan tələb oluna biləcək maksimal ödəniş məbləğindən az olanı ilə ölçülür.

Aktivdə iştirak, köçürülmüş aktiv üzrə yazılı və/və ya satın alınmış opsiyon (o cümlədən nağd hesablaşma əsaslı opsiyon və ya analoji alət) formasında davam edirsə, Qrupun davam edən iştirakının həddi köçürülən aktivin Qrup tərəfindən geri alınacaq dəyərində bərabərdir. Lakin ədalətli dəyərle qiymətləndirilən aktiv üzrə yazılı "put" opsiyonu (o cümlədən nağd hesablaşma əsaslı opsiyon və ya analoji alət) istisna təşkil edir və bu halda Qrupun davam edən iştirakının həddi, köçürülən aktivin ədalətli dəyəri və opsiyonun icra qiymətindən az olanı ilə məhdudlaşır.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəliyi müvafiq öhdəlik icra edildikdə, ləğv edildikdə və ya vaxtı başa çatdıqda uçotdan çıxarılır.

Mövcud olan bir maliyyə öhdəliyi eyni kreditör qarşısında tam fərqli şərtlərlə digəri ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtlərinə əhəmiyyətli düzəlişlər edildikdə, belə əvəz etmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılmasını və yeni öhdəliyin tanınmasını tələb edir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərqlər mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda əks etdirilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə zəmanətləri

Adi fəaliyyətində Qrup akkreditivlər və zəmanətlərdən ibarət olan maliyyə zəmanətləri verir. Maliyyə zəmanətləri konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında ilk öncə ədalətli dəyərlə "Digər öhdəliklər" maddəsində alınmış komissiya haqqı məbləğində əks etdirilir. İkinci əks etdirmədən sonra Qrupun hər bir zəmanət üzrə öhdəliyi aşağıdakı məbləğlərdən yuxarı olanı ilə ölçülür: amortizasiya hesablanmış komissiya haqqı və zəmanətdən irəli gələn maliyyə öhdəliyinin ödənilməsi üçün tələb olunan məsrəflərin ən yaxşı qiyməti.

Maliyyə zəmanətləri ilə bağlı öhdəliyin artması konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatda nəzərə alınır. Alınmış komissiya haqqı mənfəət və ya zərərdə zəmanətin müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə əks etdirilir. Faiz dərəcəsi zəmanətlərin məbləğinə effektiv faiz dərəcəsi metodunu nəzərə almadan tətbiq edilir.

Vergilər

Cari mənfəət vergisi xərzi Azərbaycan Respublikasının və Qrupun ofis və filialları olan və törəmə müəssisələri yerləşən ölkələrin qanunları əsasında hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri öhdəlik metodundan istifadə etməklə müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış mənfəət şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı qüvvədə və ya aktiv və ya öhdəliyin ilkin tanınmasından irəli gəlməyində və əməliyyat zamanı nə uçot mənfəətinə, nə də vergiyə cəlb edilən mənfəətə və ya zərəre təsir göstərmədiyi hallarda, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin və öhdəliklərinin vergi bazası və onların maliyyə hesabatları məqsədləri üçün balans dəyərləri arasında bütün müvəqqəti fərqlər üzrə müəyyən edilir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri yalnız bu dərəcədə müəyyən edilir ki, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə edilə bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcud olması ehtimalı olsun. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarilə qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Bundan əlavə, Azərbaycanda Qrupun fəaliyyəti ilə bağlı müxtəlif əməliyyat vergiləri tətbiq edilir. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

Cari və təxirə salınmış vergi mənfəət və ya zərərdə tanınır, lakin cari və təxirə salınmış vergi digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınan maddələrə aiddirsə, cari və təxirə salınmış vergi də, müvafiq olaraq, digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınır. Cari və təxirə salınmış vergi müəssisələrin birləşməsinin ilkin uçotundan irəli gələndə, vergi nəticəsi müəssisələrin birləşməsinin uçotuna daxil edilir.

Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlar, gündəlik xidmət xərcləri istisna olmaqla, yığılmış köhnəlməni və hər hansı tanınmış dəyersizləşmə zərərinə çıxmaqla ilkin dəyəri ilə tanınır. Tanıma meyarına uyğun gələndə, əmlak və avadanlıqların bir hissəsinin evəz etdirilməsi xərcləri yaranan zaman həmin dəyərə daxil edilir.

Qrupun ofis binaları müntəzəm qaydada bazar dəyəri ilə yenidən qiymətləndirilməli olan yenidən qiymətləndirilmiş dəyərlə uçota alınır. Yenidən qiymətləndirmənin tezliyi yenidən qiymətləndirilən binaların ədalətli dəyərində hərəkətdən asılıdır. Yenidən qiymətləndirmə zamanı balans dəyərində artım digər ümumi gəlirə aid edilir, lakin artım əvvəllər mənfəət və ya zərərdə tanınmış həmin aktivin yenidən qiymətləndirmə nəticəsində azalmasını geri qaytarırsa, yenidən qiymətləndirmə gəliri mənfəət və ya zərərdə, həmin geri qaytarmanın məbləğində müqabilə şəkildə tanınır. Eyni aktivdə əvvəlki artımları qarşılıqlı əvəzləşdirən azalmalar Digər ümumi gəlirdə tanınır və kapitalda əvvəllər tanınmış yenidən qiymətləndirmə ehtiyatını azaldır; bütün digər azalmalar il üzrə mənfəət və ya zərəre aid edilir. Kapitala daxil olan ofis binaları üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı aktiv Qrup tərəfindən istifadə edildikcə bərabər hissələrə bölünməklə birbaşa bölüşdürülməmiş mənfəətə yenidən təsnif edilir. Aktiv istismardan çıxarılanda və ya silinəndə qalan yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı dərhal bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür.

Əmlak və avadanlığın balans dəyəri dəyersizləşmə baxımından balans dəyərini qaytarılmayacağını göstərən hadisələr baş verəndə və ya şəraitlər dəyişəndə yenidən qiymətləndirilir. Köhnəlmə, aktivlərin (mülkiyyətdə olan torpaq sahəsi və tikintisi tamamlanmamış əmlak istisna olmaqla) dəyərini və ya qiymətləndirilmiş dəyərini birbaşa bölüşdürmə metodu ilə, qiymətləndirilmiş istifadə müddətləri üzrə qalıq dəyərlərini çıxmaqla, silmək üçün tanınır. Qiymətləndirilmiş istifadə müddətləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə metoduna hər hesabat dövrünün sonunda yenidən baxılır və hər hansı dəyişikliklər olarsa, onlar perspektiv qaydada uçota alınır. Köhnəlmə məqsədləri üçün aşağıdakı istifadə müddətləri istifadə edilir:

	<u>İllər</u>
Ofis binaları	3-50
Mebel, avadanlıq, nəqliyyat vasitələri və digər əsas vəsaitlər	4
Kompüterlər və rabitə avadanlığı	4
İcarəyə alınmış aktivlərin əsaslı təmiri	10

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Əmlak və avadanlıqlar (davamı)

Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildikcə xərclərə aid edilir və kapitallaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, ümumi və inzibati xərclərə daxil edilir.

Qrup tərəfindən istifadə edilməyən əmlak, avadanlıq və ya qeyri-maddi aktiv mühasibat uçotu sənədlərindən silinir.

Mülkiyyətə alınmış girov

Müəyyən hallarda girov ödənilməmiş kreditlər üzrə tutmanın yönləndirilməsindən sonra mülkiyyətə alınır. Mülkiyyətə alınmış girov ən aşağı balans dəyəri və xalis satış dəyərində ölçülür və hesabatlarda "Digər aktivlər" tərkibində göstərilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər bank lisenziyası, proqram təminatı və digər lisenziyalar və kompüter proqramlarından ibarətdir.

Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq ilkin dəyəri ilə tanınır. Şirkətlərin birləşməsi çərçivəsində alınmış qeyri-maddi aktivlərin ilkin dəyəri alış tarixində ədalətli dəyərə bərabərdir. İlkin tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiyanı və yığılmış dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla ilkin dəyəri ilə əks etdirilir. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud müddətlər kimi müəyyən edilmişdir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə 2-10 illik istifadə müddəti üzrə amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır.

Bank lisenziyası müəssisələrin birləşməsi vasitəsilə əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlə təmsil olunur və onun istifadə müddəti qeyri-müəyyəndir.

Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə amortizasiya hesablanmır və bunlar ən azından hər maliyyə ilinin sonunda qeyri-maddi aktivin dəyərsizləşmə biləcəyinin əlamətləri olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilir. Qeyri-müəyyən istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üçün amortizasiya dövrü və metodlarına ən azından hər maliyyə ilinin sonunda yenidən baxılır.

Ehtiyatlar

Qrup keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəliklərə malik olduqda, bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi resursların sərf olunmasının ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ehtimal edilə bildikdə ehtiyatlar uçota alınır.

Pensiya təminatı və işçilərə digər ödənişlər üzrə öhdəliklər

Qrup işə götürənin cari ödəmələrinin işçilərə ümumi əmək haqqı ödənişlərinin müəyyən faizi kimi hesablanmasını nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının dövlət pensiya təminatı sistemindən əlavə hər hansı fərdi pensiya təminatı sistemində malik deyildir. Bu xərclər müvafiq əmək haqqının aid olduğu hesabat dövründə əks etdirilir. Bundan əlavə, Qrup əmək fəaliyyəti başa çatdıqdan sonra işçilərə ödənişlər aparmalı deyildir.

Səhm kapitalı

Adi səhmlər səhmdar kapitalı kimi təsnif edilir. Şirkətlərin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çəkilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq məbləği əlavə ödənilmiş kapital kimi əks etdirilir.

Dividendlər

Dividendlər, yalnız hesabat tarixindən gec olmayaraq elan edildiyi halda, öhdəlik kimi əks etdirilir və hesabat tarixinə kapitalın məbləğindən çıxılır. Dividendlər haqqında məlumat hesabat tarixindən əvvəl və eləcə də hesabat tarixindən sonra, lakin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları təsdiq edildikdən əvvəl təklif və ya elan edildikdə açıqlanır.

Şərti aktivlər və öhdəliklər

Şərti öhdəliklər konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər iqtisadi faydaların daxil olması ehtimalı olduğu zaman əks etdirilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)**Gəlir və xərclərin tanınması**

Gəlirlər Qrup iqtisadi faydanın əldə edilməsini gözləyəndə və etibarlı şəkildə ölçülə biləndə tanınır. Xərclər çəkildikcə tanınır. Gəlirlər və xərclər tanındıqdan əvvəl aşağıdakı xüsusi tanıma meyarı da qarşılanmalıdır.

Faiz və analoji gəlir və xərclər

Ticarət aktivləri və ya satış üçün mövcud olan aktivlər kimi təsnif edilmiş faiz hesablanan qiymətli kağızlar və amortizasiya olunmuş dəyəri ilə qiymətləndirilən bütün maliyyə alətləri üzrə faiz gəlirləri və ya xərcləri effektiv faiz dərəcəsi ilə tanınır. Həmin dərəcə qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri ödənişlərini və ya daxilolmalarını maliyyə alətinin ehtimal edilən istifadə müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırır. Hesablama zamanı maliyyə aləti üzrə bütün müqavilə şərtləri (məsələn: əvvəlcədən ödəmə imkanı), eləcə də alətlə bilavasitə bağlı olan və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqlar və əlavə xərclər nəzərə alınır, lakin gələcək kredit zərərləri nəzərə alınmır. Qrup maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri üzrə ödəniş və daxilolmalara dair qiymətləndirmələrinə yenidən baxdıqda, həmin aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində düzəlişlər edir. Düzəliş edilmiş balans dəyəri ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanır və balans dəyərində dəyişiklik faiz gəliri və ya xərci kimi tanınır. Maliyyə aktivinin və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun qeydə alınmış dəyəri dəyərsizləşmə zərərinə görə azalarsa, faiz gəliri, yeni balans dəyərində ilkin effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə əks etdirilir.

Haqq və komissiya gəliri və xərci

Qrup haqq və komissiya gəlirini müştərilərə göstərdiyi bir sıra xidmətlərdən əldə edir. Haqq və komissiya gəlirinə xidmətlər göstərildikcə gəlirlər kimi tanınan plastik kart əməliyyatları, hesablaşma əməliyyatları, potensial öhdəliklərə xidmət və nağd əməliyyatlar daxildir. Haqq və komissiya xərcləri plastik kart əməliyyatları, hesablaşma əməliyyatları və nağd əməliyyatlar üzrə ödənilmiş haqq və komissiya daxildir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun funksional və təqdimat valyutası olan AZN ilə təqdim edilir. Xarici valyutalarla aparılan əməliyyatlar ilk öncə əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyutalarla olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün fərqlər cari ilin mənfəətində "Xarici valyutalarla əməliyyatlar üzrə xalis gəlir – Məzənnə fərqi" maddəsi üzrə tanınır. Xarici valyuta ilə olan və ilkin dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr əməliyyat tarixinə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərini təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir.

Xarici valyuta ilə əməliyyatın müqavilə məzənnəsi ilə ARMB-nin həmin əməliyyat tarixinə rəsmi məzənnəsi arasında fərqlər xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xərcləri çıxmaqla gəlirlərə daxil edilir.

Hesabat tarixində funksional valyutası Bankın təqdimat valyutasından fərqi olan Qrupun törəmə müəssisələrinin aktivləri və öhdəlikləri hesabat tarixində qüvvədə olan məzənnə ilə, onların mənfəət və ya zərər haqqında hesabatı isə il üzrə hesablanmış orta məzənnə dərəcələri ilə AZN-ə çevrilir. Çevirmə zamanı yaranan məzənnə fərqləri konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda əks etdirilir.

Bank bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün 31 dekabr 2017-ci, 2016-cı və 2015-ci il tarixlərinə olan aşağıdakı xarici valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

	2017	2016	2015
1 ABŞ dolları	AZN 1.7001	AZN 1.7707	AZN 1.5594
1 avro	AZN 2.0307	AZN 1.8644	AZN 1.7046
1 gürcü laris	AZN 0.6514	AZN 0.6663	AZN 0.6511
1 rus rublu	AZN 0.0295	AZN 0.0293	AZN 0.0216

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər

Qrupun maliyyə hesabatları buraxıldığı tarixə qədər buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər aşağıda açıqlanır. Qrup bu standartlar (müvafiq hallarda) qüvvəyə mindikdə onları tətbiq etmək niyyətindədir.

9 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri"

2014-cü ilin iyul ayında MUBSK 9 sayılı "Maliyyə alətləri" adlı MHBS-ni buraxmışdır. 9 sayılı MHBS təsnifləşdirmə və ölçmə, dəyərsizləşmə və hecinq uçotunu özündə ehtiva edir. 9 sayılı MHBS 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Hecinq uçotu istisna olmaqla, retrospektiv tətbiq tələb edilir, lakin müqayisəli məlumatın təqdim edilməsi məcburi deyil.

Qrup 1 yanvar 2018-ci il tarixində ümumi keçid effektini açılış bölüşdürülməmiş mənfəətdə tanımaqla yeni standartı qəbul etməyi planlaşdırır və müqayisəli məlumatı yenidən hesablamayacaq. Qrup 9 sayılı MHBS-nin qəbul edilməsinin təsirinin rəqəmlə ifadəsini müəyyən etməkdədir, lakin bu təsirin heç bir məntiqəuyğun təxmini hələ ki, təqdim edilməmişdir.

(a) Təsnifləşdirmə və ölçmə

9 sayılı MHBS-yə əsasən "yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsi" (YƏMFÖ) meyarına uyğun gəlməyən bütün borc maliyyə aktivləri ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan aktivlər (ƏDDMZ) kimi təsnifləşdirilir. Bu meyarla uyğun olaraq, "əsas kreditləşmə sazişi" nə uyğun olmayan borc alətləri, məsələn, əlaqədar konvertasiya opsiyonları və ya "reğress hüququ olmayan" kreditlər kimi alətlər ƏDDMZ ilə ölçülür. YƏMFÖ meyarına cavab verən borc maliyyə aktivləri üçün, ilkin tanınmada təsnifat bu alətlərin idarə olunduğu biznes modelinə əsasən müəyyən edilir:

- ▶ "yığılmaq üçün saxlanılan" əsasda idarə olunan alətlər amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür;
- ▶ "yığılmaq və satışı üçün saxlanılan" əsasda idarə olunan alətlər digər ümumi gəlirdə ədalətli dəyerdə ölçülür (DÜGƏD);
- ▶ ticarət maliyyə aktivləri daxil olmaqla digər əsaslarla idarə olunan alətlər mənfəət və zərərdə ədalətli dəyərlə ölçülür.

Alətin DÜGƏD kimi təsnifləşdirilməsi yekun olaraq təyin edildiyi hallar istisna olmaqla, kapital maliyyə aktivləri ilkin tanınmada ƏDDMZ ilə ölçülən alət kimi təsnifləşdirilməlidir. DÜGƏD kimi təsnif edilən kapital investisiyaları üçün dividend gəliri istisna olmaqla, bütün realizasiya edilmiş və realizasiya edilməmiş gəlir və zərərlər, sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərəre təsnifləşdirilməyərək, digər ümumi gəlirdə tanınır.

Maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülməsi hazırkı 39 sayılı MUBS-un tələbləri ilə müqayisədə əsas etibarını dəyişməz olaraq qalır. Törəmə alətlər ƏDDMZ ilə ölçülməkdə davam edəcəkdir.

Hazırda ədalətli dəyerdə saxlanılan bütün maliyyə aktivlərini Qrup ədalətli dəyərlə ölçməyə davam etməyi ehtimal edir. Hal-hazırda satış üçün mövcud olan alətlər kimi saxlanılan və gəlir və zərərləri digər ümumi gəlirdə qeydə alınmış kvotasiya edilmiş kapital paylarının əksəriyyəti, əksinə, mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərlə ölçüləcək, bu da uçota alınmış mənfəət və ya zərərlərin dəyişkənliyini artıracaq. Bu qiymətli kağızlarla əlaqədar yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı bölüşdürülməmiş mənfəətə yenidən təsnifləşdiriləcəkdir. Qrup birjada qeydiyyatda alınmamış şirkətlərdə müəyyən səhmləri DÜGƏD kimi təyin etməyi ehtimal edir.

Ticarət borcları və pay qiymətli kağızları ƏDDMZ kimi təsnifləşdirilməyə davam edəcəkdir. Hal-hazırda satış üçün mövcud olan altələr kimi təsnifləşdirilmiş borc qiymətli kağızlarının 9 sayılı MHBS-yə əsasən DÜGƏD ilə ölçülməsi gözlənilir, çünki Qrup bu aktivləri yalnız müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş pul vəsaitlərinin hərəkətini toplamaq üçün saxlamağı deyil, eyni zamanda nisbətən tez-tez əhəmiyyətli məbləğdə satmağı da ehtimal edir. Kreditlərin böyük əksəriyyəti YƏMFÖ meyarına uyğun gələcəyi gözlənilir və amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülməyə davam edəcək, lakin bəzi kreditlər MZƏD kimi təsnifləşdiriləcəkdir.

(b) Dəyərsizləşmə

9 sayılı MHBS Qrupdan bütün amortizasiya hesablanmış dəyər və ya DÜGƏD ilə tanınan borc maliyyə aktivləri, eyni qayda da kredit təəhhüdləri və maliyyə zəmanətləri üzrə gözlənilən kredit zərərləri (GKZ) üçün ehtiyat yaratmağı tələb edir. Ehtiyat növbəti on iki ay ərzində defolt ehtimalı ilə bağlı GKZ-yə əsaslanır, lakin kredit riski əmələ gəldiyi andan etibarən əhəmiyyətli artdığı təqdirdə ehtiyat aktivin istifadə müddəti üzrə GKZ-yə əsaslanır. Maliyyə aktivini "satın alınmış və ya əmələ gəlmiş dəyərsizləşmiş kredit" (SƏDK) tərifinə uyğundursa, ehtiyat istifadə müddəti üzrə GKZ-dəki dəyişikliyə əsaslanır.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər (davamı)

Qrup hər bir hesabat dövrünün sonunda maliyyə aləti üzrə kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli artıb-artmadığının qiymətləndirilməsi siyasətini təsis etmişdir. Qrup kreditlərini Mərhələ 1, Mərhələ 2, Mərhələ 3 və SƏDK üzrə qruplaşdırır. EFD-ə yaxınlaşmaqla diskont edilmiş, gözlənilən pul vəsaitlərinin çatışmazlığını ölçmək üçün Qrup GKZ-yi mümkünlük baxımından ölçülmüş üç ssenari əsasında hesablayır. Özünün GKZ modellərində Qrup geniş miqyaslı proqnoz məlumatlarına, məsələn kredit riski komponentlərinin (PD, LGD və EAD) qiymətləndirmələrinə inteqrasiya olunmuş iqtisadi göstəricilərə əsaslanır. Dəyersizləşmə zərərləri və azad etmələr maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərində düzəliş kimi uçota alınan modifikasiya zərərlərindən ayrı olaraq uçota alınır və açıqlanır. Qrup hesab edir ki, ilkin tanınmadan sonra kredit reytingi əhəmiyyətli dərəcədə pisləşdikdə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Əhəmiyyətli pisləşmə səviyyəsi seqmentdən seqmentə fərqlənir və 2-ci və 3-cü pillə arasında və ya müəyyən edilmiş limit daxilində dəyişir. Qrup həmçinin aktiv üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli artmasına təkan vermək üçün ikinci dərəcəli müfəyyət metodunu tətbiq edir, məsələn müştərinin / obyektin müşahidə siyahısına daxil edilməsi və ya hesabın saxlanması. Kredit reytinginin dəyişməsindən asılı olmayaraq müqavilə ödənişləri 30 gündən artıqdırsa, kredit riski ilkin tanıma anından etibarən əhəmiyyətli artmış hesab olunur.

Borc alan seqmentdən asılı olaraq müqavilə ödənişlərini 90 gün gecikdirsə, Qrup maliyyə alətinin defolt olduğunu və buna görə də GKZ hesablamaları üçün Mərhələ 3-ün (dəyersizləşmiş kredit) əmələ gəldiyini hesab edir. Qrup kassa və banklararası qalıqlarını defolt hesab edir və gün ərzində tələb olunan ödənişlər fərdi müqavilələrdə göstəriləndiyi kimi müəssisənin bağlanması ilə ödənilməyəndə dərhal tədbirlər görür. Müştərinin defolt vəziyyətində olub-olmamasını keyfiyyət baxımından qiymətləndirilməsi çərçivəsində Qrup ödənişin ehtimal edilmədiyini göstərə bilən bir sıra halları da nəzərdən keçirir. Qrup GKZ-ni SƏDK aktivləri, kreditin dəyersizləşməsi amilləri olan əhəmiyyətli aktivlər və kredit riskinin əhəmiyyətli artması amilləri olan müəyyən aktivlər üçün fərdi əsasla hesablayır. Qrup bütün digər siniflərdən olan aktivləri homogen borc alanlar qruplarına bölərək GKZ-ni məcmu şəkildə hesablayır.

15 sayılı MHBS "Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər"

2014-cü ilin may ayında buraxılmış və 2016-cı ilin aprel ayında düzəlişlər edilmiş 15 sayılı MHBS, MHBS-nin gəlirlərin tanınması üzrə bütün cari tələblərini əvəz edir. Standart 1 yanvar 2018-ci il tarixində və bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə retrospektiv qaydada tam və ya düzəlişlər edilmiş şəkildə tətbiq edilməlidir. Qrup yeni standartı düzəlişlər edilmiş retrospektiv metod işlədərək, 1 yanvar 2018-ci il tarixində ilkin bölüşdürülməmiş mənfəətə məcmu keçidin təsirini tanımaqla və müqayisəli məlumatı yenidən təqdim etmədən qəbul etməyi planlaşdırır.

15 sayılı MHBS müştərilərlə müqavilələrdən irəli gələn gəlirləri uçota almaq üçün 5 mərhələli model tətbiq edir. 15 sayılı MHBS-yə görə gəlirlər müəssisənin müştəriyə göndərdiyi mallar və ya xidmətlər əvəzində alınması gözlənilən vəsaiti əks etdirən məbləğdə tanınır. Lakin maliyyə alətlərinin və lizinqlərin tərkib hissəsi olan faiz və komissiya gəliri 15 sayılı MHBS-nin əhatə dairəsindən kənara çıxır və tətbiq edilən digər standartlarla tənzimlənəcək (9 sayılı MHBS və 16 sayılı MHBS "Lizinqlər"). Nəticədə, Qrupun gəlirinin əksəriyyəti bu standartın qəbulunun təsirinə məruz qalmayacaq.

16 sayılı MHBS "İcarələr"

16 sayılı MHBS 2016-cı ilin yanvar ayında buraxılmış və 17 sayılı MUBS "İcarələr", BMHŞK 4 "Müqavilədə İcarə Əlamətlərinin Mövcudluğunun Müəyyən Edilməsi" Şərhi, Standartların Şərhi Komitəsinin ("SŞK") 15 sayılı "Əməliyyat icarələri-həvəsləndirmələr" Standartı və SŞK "İcarənin hüquqi forması da daxil olmaqla əməliyyatın mahiyyətinin qiymətləndirilməsi" 27 sayılı Standartını əvəz edir. 16 sayılı MHBS icarələrin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir və icarəyə götürənlərdən bütün icarələri 17 sayılı MUBS əsasında maliyyə icarələrinin uçotu ilə eyni qaydada yeganə balans hesabatı modeli əsasında uçota alınmasını tələb edir. Standarta icarəyə götürənlər üçün iki tanıma istisnası daxildir – "azdəyərlili" aktivlərin icarəsi və qısamüddətli lizinqlər (məsələn, icarə müddəti 12 aydan çox olmayan icarələr). İcarə başladığı tarixdə icarəyə götürən icarə ödənişlərinin aparılması öhdəliyini (yeni icarə öhdəliyini) və icarə müddəti ərzində müvafiq aktivi istifadə etmək hüququndan ibarət olan aktivi (yeni istifadə hüququ aktivini) tanıyır. İcarəyə götürənlər icarə öhdəliyi üzrə faiz xərcini və istifadə hüququ aktivini üzrə köhnə xərcini ayrıca tanımalıdırlar.

Bundan əlavə icarəyə götürənlər müəyyən hadisələr baş verəndə (məsələn, icarə müddəti dəyişəndə, bu ödənişləri müəyyən etmək üçün istifadə edilən əmsal və dərəcələrdə dəyişikliklər olduğuna görə gələcək icarə ödənişləri dəyişəndə) icarə öhdəliyini yenidən hesablamalıdırlar. İcarəyə götürən ümumiyyətlə icarə öhdəliyinin yenidən hesablanmasını istifadə hüququ aktivinə düzəliş kimi tanımalıdır.

16 sayılı MHBS həmçinin icarəyə götürənlərdən və icarəyə verənlərdən 17 sayılı MUBS-un tələbləri ilə müqayisədə məlumatların daha geniş açıqlanmasını tələb edir.

16 sayılı MHBS 1 yanvar 2019-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir. Erken tətbiq etməyə yalnız müəssisə 15 sayılı MHBS-ni tətbiq etdikdən sonra yol verilir. İcarəyə götürən standartı ya tam retrospektiv, ya da düzəlişlər edilmiş retrospektiv qaydada tətbiq edə bilər. Standartın keçid müddətləri müəyyən azad etmələrə yol verir. 2018-ci ildə Qrup 16 sayılı MHBS-nin maliyyə hesabatlarına potensial təsirini qiymətləndirməyə davam edəcək.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər (davamı)

2014-2016-cı illərdə (2016-cı ilin dekabr ayında buraxılan) MHBS-yə illik təkmilləşdirmələr

Bu təkmilləşdirmələrə aşağıdakılar daxildir:

22 sayılı MHBŞK şərh "Valyuta əməliyyatları və avans ödənişləri"

Bu Şərh izah edir ki, avans məbləğinə aid olan əlaqəli aktivin, xərcin və ya gəlirin (və ya bunların bir hissəsinin) ilkin tanınmasında istifadə ediləcək spot valyuta məzənnəsinin müəyyənləşdirilməsində əməliyyat tarixi olaraq müəssisə tərəfindən avans ödənişindən irəli gələn qeyri-monetar aktiv və ya qeyri-monetar öhdəlik ilkin olaraq tanındığı tarix hesab edilir. Bu şərh 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə tətbiq edilir. Qrupun cari təcrübəsinin Şərhə uyğun olmasını nəzərə alaraq, Qrup maliyyə hesabatlarına hər hansı təsirin göstəriləcəyini gözləmir.

23 sayılı MHBŞK şərh "Mənfəət vergisinin uçotu ilə bağlı qeyri-müəyyənlik"

Bu Şərh, mənfəət vergisinin uçotu 12 sayılı MUBS-un tətbiq edilməsinə təsir göstərən qeyri-müəyyənliklərlə bağlı olduğu hallarda verginin uçot qaydasını müəyyən edir, 12 sayılı MUBS-un əhatə dairəsindən kənar olan vergilərə və ya tutumlara tətbiq edilmir və qeyri-müəyyən vergi uçotu ilə bağlı faiz və cərimələrə aid tələbləri özündə əks etdirmir.

Müəssisə, hər bir qeyri-müəyyən vergi rejimini ayrı-ayrılıqda və ya bir və ya daha çox digər qeyri-müəyyən vergi rejimi ilə birlikdə nəzərdən keçirilməli olub-olmadığını müəyyən etməlidir. Qeyri-müəyyənliyin həlli yollarından qabaqcadan daha çox xəbər verən yanaşma tətbiq edilməlidir. Şərh həmçinin, vergi orqanlarının vergi rejimlərinin araşdırılması ilə əlaqədar müəssisələrin fərziyyələrinə, eləcə də onların fakt və şəraitlərdəki dəyişiklikləri necə qiymətləndirməsinə toxunur.

Bu şərh 1 yanvar 2019-cu il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə tətbiq edilir, lakin müəyyən keçid azad etmələri mümkündür. Qrup bu şərhə qüvvəyə mindiyi tarixdən tətbiq edəcək. Qrup mürəkkəb vergi mühitində fəaliyyət göstərdiyi üçün Şərhin tətbiqi maliyyə hesabatlarına və tələb olunan açıqlamalara təsir göstərə bilər. Bundan əlavə, Qrupa Şərhə vaxtında tətbiq etmək üçün zəruri olan məlumatları əldə etmək məqsədilə proses və prosedurları müəyyən etməlidir.

5. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları

Qrupun rəhbərliyi tərəfindən uçot qaydalarının tətbiq edilməsi zamanı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş məbləğlərə təsir göstərmiş aşağıdakı mühakimələr çıxarılmış və proqnozlar verilmişdir:

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri fəal bazardan əldə edilə bilməyəndə, onlar riyazi modellərin işlədilməsini daxil edən müxtəlif qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu modellər üçün ilkin verilənlər mümkün olanda müşahidə edilə bilən bazardan götürülür, mümkün olmayanda isə ədalətli dəyərlərin müəyyən edilməsi üçün müəyyən dərəcədə mühakimələrin istifadə edilməsi tələb olunur.

Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat

Qrup müntəzəm qaydada kreditlərinin və debitor borclarının dəyərsizləşmə baxımından təhlilini aparır. Qrup borcalan maliyyə çətinlikləri ilə qarşılaşdığı və analoji borcalanlar haqqında kifayət qədər faktiki məlumatlar olmadığı hallarda dəyərsizləşmə zərərlerinin qiymətləndirilməsində təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir. Eynilə, Qrup qrupa daxil olan borcalanların öhdəlikləri ödəmək statusunda mənfəi dəyişikliklərə və ya qrupun daxilində aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqəli olan dövlət və ya yerli iqtisadi şəraitlərin dəyişməsinə işarə edən müşahidə edilən məlumatlar əsasında gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişiklikləri qiymətləndirir. Rəhbərlik kreditlər və debitor borcları qrupu üzrə analoji kredit riski və obyektiv dəyərsizləşmə sübutları olan aktivlərlə bağlı zərər üçün struktur haqqında tarixi məlumatlar əsasında qiymətləndirmələrdən istifadə edir. Qrup cari şəraitləri əks etdirmək məqsədilə kreditlər və ya debitor borcları qrupu üçün müşahidə edilən məlumatlarda düzəliş aparmaq üçün təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir. Qrup kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərində nəzarət edir, müvafiq razılaşmaya uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın adekvatlığını təhlil edərkən əldə edilmiş girovun bazar dəyərində nəzarət edir.

Girovların qiymətləndirilməsi bazarda mövcud olan oxşar girovların təhlili əsasında həyata keçirilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

5. Mühüm mühasibat üçotu mühakimələri və ehtimalları (davamı)

Təxirə salınmış vergi aktivləri

Təxirə salınmış vergi aktivləri bütün istifadə edilməmiş vergi zərərlərinin istifadəsi ilə əlaqədar vergi tutulan mənfəətin mövcudluğu baxımından, bütün istifadə edilməmiş vergi zərərləri üçün əks etdirilir. Təxirə salınmış vergi aktivlərinin əks etdiriləcək məbləğini müəyyən etmək məqsədilə rəhbərlikdən gələcək verginin planlaşdırılması strategiyaları ilə birlikdə gələcək vergi tutulan mənfəətin vaxtı və səviyyəsi əsasında əhəmiyyətli qiymətləndirmələrin verilməsi tələb olunur. Faktiki nəticələr bu qiymətləndirmələrdən fərqlənirsə və ya gələcək dövrlərdə bu qiymətləndirmələrdə düzəlişlər edilməlidirsə, maliyyə vəziyyəti, əməliyyatların nəticələri və pul vəsaitlərinin hərəkətinə mənfi təsir göstərilə bilər. Gələcək istifadənin qiymətləndirilməsi təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyərini azaltmaq zərurətini göstərsə, bu azaldılma konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərərdə əks etdirilməlidir (Qeyd 18).

6. Yenidən təqdim etmə və yenidən təsnifat

31 dekabr 2017-ci il tarixinə və həmin tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən Qrup 1 yanvar 2016-cı il və 31 dekabr 2016-cı il tarixinə göstərilmiş məbləğlərlə bağlı aşağıdakı səhvləri aşkar etmişdir. Həmin səhvlər düzəldilmiş və ya yenidən təsnif edilmiş və müvafiq şəkildə yenidən təqdim edilmişdir.

Aşağıdakı səhvlər 1 yanvar 2016-cı il tarixində göstərilmiş məbləğlərə aiddir:

- [1] Qrup səhv olaraq saxladığı müəyyən kapital qiymətli kağızlarını tanımamışdır. Müvafiq olaraq, bu səhv 1 yanvar 2016-cı il tarixinə "Satış üçün mövcud olan investisiyalar", "Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi" və "Satış üçün mövcud olan investisiyalardan realizasiya edilməmiş gəlir" in, müvafiq olaraq, 25,334 min AZN, 4,978 min AZN və 19,912 min AZN məbləğlərində əskik, "Yığılmış defisit" in isə 444 min AZN məbləğində artıq göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.

Aşağıdakı səhvlər 31 dekabr 2016-cı il tarixinə və həmin tarixdə başa çatan il üzrə hesabatlarda göstərilmiş məbləğlərə aiddir:

- [2] [1] bəndində göstərilən səhvin 31 dekabr 2016-cı il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatə təsiri "Satış üçün mövcud olan investisiyalar", "Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri", "Satış üçün mövcud olan investisiyalar üzrə realizasiya edilməmiş gəlir" in, müvafiq olaraq, 29,296 min AZN, 5,770 min AZN, 23,082 min AZN məbləğlərində əskik, "Yığılmış defisit" in isə 444 min AZN məbləğində artıq göstərilməsi, eləcə də 31 dekabr 2016-cı il tarixinə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatə təsiri "Satış üçün mövcud olan investisiyalardan realizasiya edilməmiş gəlir" in 3,170 min AZN məbləğində əskik göstərilməsi olmuşdur.
- [3] Qrup səhv olaraq bir neçə kredit təşkilatından alınmış kreditlərin tanınmasını dayandırmamışdır, halbuki 29 dekabr 2016-cı il tarixində kreditlər "Aqrarkredit" QSC-yə köçürülmüşdür. Müvafiq olaraq, bu səhv 31 dekabr 2016-cı il tarixinə "Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər, "Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan xalis gəlirlər/(zərərlər) – məzənnə fərqi", "Faiz hesablanan aktivlərin dəyərsizləşməsi" nin, müvafiq olaraq, 38,206 min AZN, 2,718 min AZN, 2,718 min AZN məbləğində artıq göstərilməsi və "Əlavə ödənilmiş kapital" in 38,206 min AZN məbləğində əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.
- [4] Qrup səhv olaraq törəmə alət anlayışına uyğun olan müəyyən əvəzləşdirmə kreditlərini ayrıca maliyyə aktivləri və öhdəlikləri kimi təqdim etmişdir. Müvafiq olaraq, "Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər", "Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər" və "Digər borc öhdəlikləri", müvafiq olaraq, 127,313 min AZN, 47,043 min AZN və 88,535 min AZN məbləğində artıq göstərilmişdir. "Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə öhdəlikləri" 14,617 min AZN məbləğində əskik, "Faiz gəliri" 13,820 min AZN məbləğində artıq, "Faiz xərci" 5,007 min AZN məbləğində artıq, "Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan xalis gəlirlər/(zərərlər) – məzənnə fərqi" 15,410 min AZN məbləğində əskik və "Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan xalis gəlirlər/(zərərlər) – xarici valyuta ilə törəmə alətlərlə əməliyyatlar" 12,949 min AZN məbləğində artıq göstərilmişdir.
- [5] Qrup müəyyən "Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər" dən faiz gəlirini düzgün tanımamışdır. Müvafiq olaraq bu səhv 31 dekabr 2016-cı il tarixinə "Digər öhdəliklər" və "Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər" in, müvafiq olaraq, 10,634 min AZN və 3,505 min AZN məbləğində artıq göstərilməsi, "Faiz gəliri" nin isə 7,129 min AZN məbləğində əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.
- [6] Qrup müəyyən Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan kreditin əmələ gəlməsi haqlarını düzgün müəyyən etməmişdir. Müvafiq olaraq, bu səhv 31 dekabr 2016-cı il tarixinə və həmin tarixdə başa çatan il üzrə "Haqq və komissiya gəliri" və "Müştərilərə verilmiş kreditlər" in, müvafiq olaraq, 5,213 min AZN və 4,005 min AZN artıq göstərilməsi və "Faiz gəliri" nin 1,208 min AZN məbləğində əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

6. Yenidən təqdim etmə və yenidən təsnifat (davamı)

- [7] Qrup səhv olaraq "Aqrarkredit" QSC-yə köçürülmüş hesab olunan kreditin tanınmasını dayandırmışdır, halbuki 31 dekabr 2016-cı il tarixinə tanınmanın dayandırılması meyarı qarşılanmamışdır. Müvafiq olaraq, bu səhv "Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlirlər – məzənnə fərqi"nin 6,277 min AZN məbləğində artıq göstərilməsi və "Müştərilərə verilmiş kreditlər", "Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər" və "Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan gəlirlər, xalis – dilinq"nin, müvafiq olaraq, 47,416 min AZN, 40,212 min AZN və 927 min AZN məbləğində əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.
- [8] Qrup verilmiş iki kreditin ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərini səhv qiymətləndirmişdir. Müvafiq olaraq, bu səhv "Müştərilərə verilmiş kreditlər"nin 45,937 min AZN məbləğində artıq göstərilməsi və "Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması üzrə zərərler" və "Faiz gəliri"nin, müvafiq olaraq, 51,183 min AZN və 5,246 min AZN məbləğində əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.
- [9] Qrup səhv olaraq müxtəlif Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər üzrə dəyərsizləşmə xərcini artıq qiymətləndirmişdir. Müvafiq olaraq, bu səhv 24,992 min AZN məbləğində "Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsinin" artıq göstərilməsi və "Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər"nin əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.
- [10] Qrup əldə edilmiş borc öhdəlikləri üçün effektiv faiz dərəcəsi metodu əsasında kreditin əmələ gəlməsi haqqını düzgün təxirə salmamışdır. Bu səhv "Buraxılmış borc qiymətli kağızları" və "Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər"nin, müvafiq olaraq, 3,894 min AZN və 294 min AZN məbləğində artıq göstərilməsi və "Digər borc öhdəlikləri" və "Faiz xərci"nin, müvafiq olaraq, 12,622 min AZN və 8,434 min AZN məbləğində əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.
- [11] Qrup səhv olaraq faktiki olaraq 2016-cı ildə bərpa edilmiş müəyyən digər aktivləri silmişdir. Müvafiq olaraq, bu səhv "Digər aktivlər" və "Digər əməliyyat gəliri"nin 4,238 min AZN məbləğində əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.
- [12] Qrup səhv olaraq müqavilə ilə geri ödəmə öhdəliyinin nəzərdə tutulduğuna baxmayaraq, Qrupun verdiyi akkreditiv üzrə benefisiar qarşısında öhdəlik tanımamışdır. Müvafiq olaraq, bu səhv "Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər" və "Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması üzrə zərərler"nin 11,602 min AZN məbləğində əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.
- [13] Qrup ilki tanınma zamanı fiziki şəxslərə ödəniləcək depozitlərin ədalətli dəyərini səhv qiymətləndirmişdir. Müvafiq olaraq bu səhv "Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması üzrə zərərler"nin 18,751 min AZN məbləğində əskik göstərilməsi, "Müştəri hesabları"nın 8,346 min AZN məbləğində əskik göstərilməsi və "Faiz xərci"nin 10,405 min AZN məbləğində artıq göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.
- [14] Qrup səhv olaraq xarici valyuta əməliyyatlarından dilinq gəlirini komissiya gəliri kimi təsnif etmişdir. Müvafiq olaraq bu səhv "Haqq və komissiya gəliri"nin 18,107 min AZN məbləğində artıq və "Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan xalis gəlirlər/(zərərler) – dilinq"nin həmin məbləğdə əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.
- [15] Qrup səhv olaraq verilmiş zəmanətlər və akkreditivlər üzrə hesablanmış komissiya üzrə debitor borcunu və müvafiq ehtiyatı "Müştərilərə verilmiş kreditlər" kimi təsnif etmiş və ehtiyat üçün xərci "Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərəri"nin bir hissəsi kimi təsnif etmişdir. Bu səhv "Müştərilərə verilmiş kreditlər" və "Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərəri"nin, müvafiq olaraq, 33,591 min AZN və 20,713 min AZN məbləğində artıq, "Digər aktivlər" və "Digər dəyərsizləşmə xərci"nin isə müvafiq olaraq həmin məbləğlərdə əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.

Yuxarıda göstərilən təshihlərin nəticələrindən əlavə, 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətinə aşağıdakı düzəlişlər edilmişdir:

- [16] Qrup səhv olaraq "Aqrarkredit" QSC-dən aktivlərin restrukturizasiyası çərçivəsində alınmış pul vəsaitlərini əməliyyat aktivləri kimi tanımışdır. Müvafiq olaraq, bu səhv 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatda "Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) pul vəsaitlərinin hərəkəti"nin 7,450,000 min AZN məbləğində artıq, "Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən xalis pul vəsaitləri"nin isə əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.
- [17] Qrup səhv olaraq valyuta svopları üzrə hesablanmış xalis ödənişləri "Məzənnədə dəyişikliklərin pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə təsiri" kimi təsnif etmişdir. Müvafiq olaraq, bu səhv "Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) pul vəsaitlərinin hərəkəti"nin 24,656 min AZN məbləğində artıq, "Məzənnədə dəyişikliklərin pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə təsiri"nin isə əskik göstərilməsi ilə nəticələnmişdir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

6. Yenidən təqdim etmə və yenidən təsnifat (davamı)

- [18] "Satış üçün mövcud olan investisiyaların alınması" və "Satış üçün mövcud olan investisiyaların satışı və geri alınmasından daxilolmalar"dan pul vəsaitlərinin hərəkətini xalis əsasla "Satış üçün mövcud olan investisiyaların alınması" sətiri üzrə göstərmişdir. MHBS-lərdə həmin pul vəsaitlərinin ümumi əsasla təqdim edilməsini tələb edir.
- [19] Qrup törəmə alətlər üzrə hesablaşmalardan pul vəsaitlərinin daxil olmasını "Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə öhdəliklərində xalis artım/(azalma)" kimi təqdim etmişdir. Cari ildə Qrup həmin pul vəsaitlərinin hərəkətini "Maliyyə törəmə alətləri üzrə daxilolma/(ödənişlər)" kimi göstərmişdir.

Səhvlər müvafiq maliyyə hesabatının hər bir sətir elementini (müvafiq mənfəət vergisi təsiri daxil olmaqla) yenidən təqdim etməklə aşağıdakı kimi düzəldilmişdir:

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat 1 yanvar 2016-cı il	1 yanvar 2016-cı il (əvvəlki hesabat üzrə)	Düzəlişlər	1 yanvar 2016-cı il (yenidən təqdim edilmiş)	Qeyd
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	97	25,334	25,431	[1]
Cəmi aktivlər	13,657,275	25,334	13,682,609	
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	42,889	4,978	47,867	[1]
Cəmi öhdəliklər	12,943,235	4,978	12,948,213	
Satış üçün mövcud olan investisiyalar üzrə realizasiya edilməmiş gəlir	–	19,912	19,912	[1]
Yığılmış defisit	(744,750)	444	(744,306)	[1]
Cəmi kapital	714,040	20,356	734,396	
Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat 31 dekabr 2016-cı il tarixinə	31 dekabr 2016-cı il (əvvəlki hesabat üzrə)	Düzəlişlər	31 dekabr 2016-cı il (yenidən təqdim edilmiş)	Qeyd
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	5,012,838	(130,818)	4,882,020	[4, 5]
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	69,870	29,296	99,166	[2]
Müştərilərə verilmiş kreditlər	5,605,510	(36,477)	5,569,033	[6, 7, 8]
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	227,907	24,992	252,899	[9]
Digər aktivlər	56,612	38,189	94,801	[11, 15]
Cəmi aktivlər	12,430,803	(74,818)	12,355,985	
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	2,012,318	(35,735)	1,976,583	[4, 12, 11]
Müştəri hesabları	7,177,079	8,346	7,185,425	[12]
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	922,718	(3,894)	918,824	[9]
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	1,276	5,770	7,046	[2]
Digər borc öhdəlikləri	1,644,220	(75,913)	1,568,307	[4, 10]
Digər öhdəliklər	311,542	(10,634)	300,908	[5]
"Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər	–	2,006	2,006	[3, 7]
Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə öhdəlikləri	2,862	14,617	17,479	[4]
Cəmi öhdəliklər	12,853,129	(95,437)	12,757,692	
Əlavə ödənilmiş kapital	1,518,487	38,206	1,556,693	[3]
Satış üçün mövcud olan investisiyalar üzrə realizasiya edilməmiş gəlir	–	23,082	23,082	[2]
Yığılmış defisit	(2,649,001)	(40,669)	(2,689,670)	[3, 4]
Cəmi kapital	(422,326)	20,619	(401,707)	

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

6. Yenidən təqdim etmə və yenidən təsnifat (davamı)

31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat aşağıdakı kimi yenidən təqdim edilmişdir:

**Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabat
31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə**

	2016 (əvvəlki hesabat üzrə)	Düzəlişlər	2016 (yenidən təqdim edilmiş)	Qeyd
Faiz gəliri	529,656	(237)	529,419	[4, 5, 6, 8]
Faiz xərci	(545,135)	6,978	(538,157)	[4, 10, 13]
Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə	(732,719)	23,431	(709,288)	[3, 15]
Haqq və komissiya gəliri	127,677	(23,320)	104,357	[6, 14]
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlirlər/(zərərlər) – dilinq	172,294	19,034	191,328	[7, 14]
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlirlər/(zərərlər) – məzənnə fərqi	(843,378)	18,969	(824,409)	[3, 4, 7]
Digər dəyərsizləşmənin qaytarılması/(xərci)	(234,209)	(20,713)	(254,922)	[15]
Digər gəlir	16,577	4,238	20,815	[11]
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsinin qaytarılması/(dəyərsizləşməsi)	(155,623)	24,992	(130,631)	[9]
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlirlər/(zərərlər) – xarici valyuta ilə törəmə alətlərlə əməliyyatlar	24,656	(12,949)	11,707	[4]
Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması üzrə zərərlər	(58,374)	(81,536)	(139,910)	[8, 12, 13]
Vergidən əvvəl zərər	(1,886,278)	(41,113)	(1,927,391)	
Mənfəət vergisi xərci	(19,016)	–	(19,016)	
İl üzrə zərər	(1,905,294)	(41,113)	(1,946,407)	
Satış üçün mövcud olan investisiyalar üzrə realizasiya edilməmiş gəlirlər/(zərərlər), vergini çıxmaqla	–	3,170	3,170	[2]
Cəmi ümumi zərər	(1,855,734)	(37,943)	(1,893,677)	

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

6. Yenidən təqdim etmə və yenidən təsnifat (davamı)

31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat aşağıdakı kimi yenidən təqdim edilmişdir:

Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat 31 dekabr 2016-cı il tarixində başa çatan il üzrə	31 dekabr 2016-cı il (əvvəlki hesabat üzrə)	Yenidən təqdim etmə / yenidən təsnifat	31 dekabr 2016-cı il (yenidən təqdim edilmiş)	Qeyd
Alınmış faiz	399,339	(1,757)	397,583	[4]
Ödənilmiş faiz	(592,126)	726	(591,400)	[4]
Alınmış haqq və komissiya	127,905	(18,107)	109,798	[14]
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan gəlirlər	172,294	18,107	190,401	[14]
Maliyyə törəmə alətləri üzrə (ödənişlər)/ daxilolmalar	24,656	(19,219)	5,436	[4, 16, 19]
Alınmış digər əməliyyat gəliri	16,367	(4,239)	12,128	[11]
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti	(22,799)	(24,489)	(47,288)	
"Aqrarkredit" QSC-dən alınmış pul vəsaitləri	7,450,957	(7,450,957)	-	[16]
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlərdə xalis (artım)/azalma	(4,806,762)	118,755	(4,688,007)	[4, 5]
Müştərilərə verilmiş kreditlərdə xalis (artım)/ azalma	(1,627,726)	7,232	(1,620,494)	[15]
Digər aktivlərdə xalis (artım)/azalma	(4,504)	(2,993)	(7,497)	[10, 15]
Digər öhdəliklər xalis artım/(azalma)	8,953	(10,634)	(1,681)	[5]
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər xalis artım/(azalma)	(393,545)	(42,762)	(436,307)	[4]
Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə öhdəlikləri xalis artım/(azalma)	3,768	(3,768)	-	[19]
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri	512,459	(7,408,659)	(6,896,200)	
Satış üçün mövcud olan investisiyaların alınması	(61,506)	(43,646)	(105,152)	[18]
Satış üçün mövcud olan investisiyaların satışı və geri qaytarılmasından daxilolmalar	-	43,646	43,646	[18]
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri	(81,036)	-	(81,036)	
Digər borc öhdəliklərindən daxilolmalar	741,043	(88,535)	652,508	[2]
"Aqrarkredit" QSC-dən alınmış pul vəsaitləri	-	7,450,000	7,450,000	[16]
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə (istifadə edilmiş) / əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri	(370,978)	7,362,422	6,990,487	
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə valyuta məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri	(252,466)	47,195	(205,272)	[4, 5, 17]

7. Seqment hesabatı

Qrup məlumatı maliyyə hesabatlarının istifadəçiləri üçün məşğul olduğu biznes fəaliyyətlərinin və çalışdığı iqtisadi mühitin təbiətini və maliyyə təsirlərini qiymətləndirmək imkanını yaratmaq məqsədilə açıqlayır. Bu məsələ 8 sayılı Əməliyyat seqmentləri adlı MHBS və xüsusi açıqlamaların seqment hesabatı şəklində təqdim olunmasını tələb edən digər standartlar ilə tənzimlənir.

Resursların bölüşdürülməsi və seqment fəaliyyətinin nəticələrinin qiymətləndirilməsi məqsədilə əməliyyat qərarının verilməsi üzrə məsul şəxsə məruzə edilən məlumat təqdim edilmiş xidmətlərin növlərini əks etdirir. Qrupun 8 sayılı MHBS ilə tələb olunan hesabat seqmentləri aşağıdakılardır:

- ▶ Korporativ bankçılıq – birbaşa debet vəsaitləri, cari hesablar, depozitlər, overdraftlar, kredit və digər kredit vəsaitləri, xarici valyuta və törəmə məhsulları əhatə edir.
- ▶ Pərakəndə bankçılıq – özəl bank xidmətləri, özəl cari müştəri hesabları, əmanətlər, depozitlər, investisiya əmanət məhsulları, məsuliyyətli mühafizə, kredit və debet kartları, istehlak və ipoteka kreditlərini əhatə edir.
- ▶ Xəzinə – bankarası kreditlər və borclar, qiymətli kağızlar üzrə ticarət svopları, valyuta mübadiləsi xidmətləri, istiqrazların və adi veksellərin buraxılması və digər xəzinədarlıq əməliyyatlarını əhatə edir.

(Çədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. Seqment hesabatı (davamı)

Davam edən fəaliyyət	Korporativ		Pərakəndə		Xəzinə		Bölüşdürülməmiş		Cəmi	
	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Faiz gəliri	96,107	222,784	141,617	149,230	18,161	24,855	200,112	132,550	455,997	529,419
Faiz xərci	(20,449)	(21,746)	(83,670)	(119,058)	(196,448)	(397,353)	(59,467)	-	(360,034)	(538,157)
Xalis faiz gəliri	75,658	201,038	57,947	30,172	(178,287)	(372,498)	140,645	132,550	95,963	(8,738)
Faiz hesablanan aktivlər üçün dəyərdən düşmə zərərinin qaytarılması / (dəyərsizləşmə zərərləri)	21,632	(695,629)	(19,156)	4,284	3,120	(2,401)	-	(15,542)	5,596	(709,288)
Dəyərsizləşmə zərəri üçün ehtiyatdan sonra xalis faiz gəliri	97,290	(494,591)	38,791	34,456	(175,167)	(374,899)	140,645	117,008	101,559	(718,026)
Haqq və komissiya gəliri	69,553	71,604	25,123	27,583	3,487	5,170	-	-	98,163	104,357
Haqq və komissiya xərci	(2,546)	(4,687)	(10,114)	(1,246)	(3,109)	(2,754)	-	-	(15,769)	(8,687)
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər üzrə dəyərsizləşmənin qaytarılması/(dəyərsizləşmə)	-	-	-	-	-	-	11,544	(130,631)	11,544	(130,631)
Digər dəyərsizləşmə üzrə qaytarma/(xərc)	27,900	(254,922)	-	-	-	-	(1,281)	-	26,619	(254,922)
Borcun restrukturizasiyasından gəlir	-	-	-	-	-	-	502,439	-	502,439	-
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis gəlirlər:										
- dilinq	127,234	173,019	3,545	7,216	(2,028)	11,093	-	-	128,751	191,328
- məzənnə fərqi	-	-	-	-	91,247	(824,409)	-	-	91,247	(824,409)
- xarici valyuta ilə törəmə alətlərlə əməliyyatlar	-	-	-	-	13,983	11,707	-	-	13,983	11,707
Digər əməliyyat gəliri	2,322	19,945	7,533	89	-	-	-	781	9,855	20,815
Qeyri-faiz gəliri	224,463	4,959	26,087	33,642	103,580	(799,193)	512,702	(129,850)	866,832	(890,442)
Əməliyyat xərcləri	-	-	-	-	-	-	(149,457)	(179,013)	(149,457)	(179,013)
Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması üzrə zərərlər	(6,225)	(62,785)	-	(77,125)	-	-	-	-	(6,225)	(139,910)
Qeyri-faiz xərcləri	(6,225)	(62,785)	-	(77,125)	-	-	(149,457)	(179,013)	(155,682)	(318,923)
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət/ (zərər)	315,528	(552,417)	64,878	(9,027)	(71,587)	(1,174,092)	503,890	(191,855)	812,709	(1,927,391)
Mənfəət vergisi xərci	-	-	-	-	-	-	13,690	(19,016)	13,690	(19,016)
İl üzrə xalis gəlir/(zərər)	315,528	(552,417)	64,878	(9,027)	(71,587)	(1,174,092)	517,580	(210,871)	826,399	(1,946,407)
Seqment aktivləri	759,687	4,295,246	807,507	1,307,738	2,869,869	1,646,169	4,637,648	5,106,832	9,074,712	12,355,985
Seqment öhdəlikləri	3,963,650	5,160,736	1,595,540	2,088,907	88,683	5,193,342	2,052,795	314,707	7,695,203	12,757,692

Grupun ümumi nəzarəti altında olan müəssisələrdən gəlirin məbləği 28-ci "Aidiyyəti olan şəxslər haqqında açıqlamalar" adlı Qeyddə açıqlanır.

Coğrafi məlumat aşağıdakılardan ibarətdir:

	Azərbaycan Respublikası		İƏİT ölkələri		Qeyri-İƏİT ölkələri		Cəmi	
	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Gəlirlər	674,595	761,651	3,572	2,373	28,093	77,021	706,260	841,045
Uzunmüddətli aktivlər	197,932	228,302	-	-	24,983	24,597	222,915	252,899

Gəlirlərə faiz xərci, haqq və komissiya xərci və dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyatı istisna olmaqla əməliyyat gəliri daxildir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016
Kassada olan pul vəsaitləri	211,783	253,472
Mərkəzi Bankda cari hesablar	25,839	259,772
Kredit təşkilatlarında müxbir hesablar və müddəti 90 günədək olan müddətli depozitlər	2,469,473	847,727
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	2,707,095	1,360,971

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Qrupun beş (31 dekabr 2016-cı il: dörd) ən iri bankda 1,989,062 min AZN (31 dekabr 2016-cı il: 753,261 min AZN) məbləği ilə təmsil olunan ilkin ödəniş müddəti 90 günədək olan kredit təşkilatlarında müxbir hesablarının və müddətli depozitlərinin cəmləşməsi olmuşdur.

9. Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər

Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
ARMB-də müddətli depozitlər	3,273,476	4,878,949
Qeyri-rezident banklarda blok edilmiş hesablar	38,860	-
Rezident banklarda müddətli depozitlər	6,694	61,140
Digər məbləğlər	499	-
Çıxılısın: dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	(2,008)	(58,069)
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	3,317,521	4,882,020

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Qrupun ARMB-də ödəniş müddəti 2018-ci ilin noyabr ayından 2018-ci ilin dekabr ayına qədər olan (31 dekabr 2016-cı il: 2017-ci ilin may ayından 2017-ci ilin iyul ayına qədər), hər biri üzrə illik faiz dərəcəsi 5% (31 dekabr 2016-cı il: illik 5%) olan üç (31 dekabr 2016-cı il: üç) müddətli depoziti olmuşdur.

Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq qalıqlar üzrə ehtiyatda hərəkət aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
1 yanvar	(58,069)	(61,034)
Qaytarma/(xərc)	3,120	(60,809)
Silmə	52,941	63,774
31 dekabr	(2,008)	(58,069)

10. Satış üçün mövcud olan investisiyalar

Satış üçün mövcud olan investisiyalar aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Kapital payları	41,232	29,296
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən buraxılmış notlar	22,343	12,628
Rusiya Federasiyasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	6,053	57,242
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	69,628	99,166

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

11. Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	826,597	1,036,701
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	817,915	1,333,452
"Aqrarkredit" QSC-yə ötürüləcək kreditlər	229,793	4,285,054
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	1,874,305	6,655,207
Çıxılsın: dəyərsizləşmə xərcləri üçün ehtiyat	(331,395)	(1,086,174)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	1,542,910	5,569,033

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Qrupun on (31 dekabr 2016-cı il: on) ən iri borcalandan alınacaq 649,901 min AZN və ya ümumi kredit portfelinin 35%-i ilə (31 dekabr 2016-cı il: 1,109,849 min AZN və ya ümumi kredit portfelinin 17%-i) təmsil olunan kredit konsentrasiyası olmuşdur. Bu kreditlər üçün 21,680 min AZN (2016-cı il: 9,347 min AZN) məbləğində ehtiyat tanınmışdır.

Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər aşağıdakı məhsullardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
İpoteka kreditləri	571,675	610,797
İstehlak kreditləri	210,519	379,272
Digər	44,403	46,632
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	826,597	1,036,701
Çıxılsın: dəyərsizləşmə xərcləri üçün ehtiyat	(71,709)	(56,174)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	754,888	980,527

Kredit portfeli daxilində iqtisadi sektor üzrə risk konsentrasiyaları aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Sahə üzrə təhlil		
Fiziki şəxslər	826,597	1,036,701
Ticarət və xidmət	419,073	540,030
Dəmir yolu, hava və digər nəqliyyat	229,552	420,669
İstehsal	68,290	78,773
Tikinti və daşınmaz əmlak	63,915	90,032
Neft və qaz sahəsi, enerji istehsalı və paylaşdırılması	13,038	155,306
Digər	24,047	48,642
"Aqrarkredit" QSC-yə köçürüləcək kreditlər	229,793	4,285,054
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	1,874,305	6,655,207
Çıxılsın: dəyərsizləşmə xərcləri üçün ehtiyat	(331,395)	(1,086,174)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	1,542,910	5,569,033

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

11. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

2017-ci və 2016-cı illər ərzində kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatda hərəkətlər aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Hüquqi şəxslər	Fiziki şəxslər	"Aqrarkredit" QSC-yə köçürüləcək kreditlər	Cəmi
1 yanvar 2017-ci il	(335,849)	(56,174)	(694,151)	(1,086,174)
Qaytarma/(xərc)	21,632	(21,863)	2,707	2,476
Silmə	35,702	5,003	–	40,705
"Aqrarkredit" QSC-yə satış üzrə ehtiyatın silinməsi	121,970*	1,829*	589,227	713,026
Məzənnə fərqi	(924)	(504)	–	(1,428)
31 dekabr 2017-ci il	(157,469)	(71,709)	(102,217)	(331,395)
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmə	(87,412)	(10,675)	(102,217)	(200,304)
Ümumi şəkildə dəyərsizləşmə	(70,057)	(61,034)	–	(131,091)
	(157,469)	(71,709)	(102,217)	(331,395)
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş kreditlərin dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxılmazdan əvvəlki ümumi məbləği	206,112	29,156	229,793	465,061

* 10 fevral 2017-ci il tarixində təsdiq edilmiş problemlı kreditlər siyahısına əlavə olaraq, il ərzində "Aqrarkredit" QSC-yə dəyərsizləşmə zərərli üçün ehtiyatı 128,274 min AZN məbləğində olan kreditlər köçürülmüşdür.

	Hüquqi şəxslər	Fiziki şəxslər	"Aqrarkredit" QSC-yə köçürüləcək kreditlər	Cəmi
1 yanvar 2016-cı il	(362,042)	(59,887)	(499,864)	(921,793)
(Xərc)/qaytarma	(499,739)	4,284	(153,024)	(648,479)
Silmə	463,210	–	–	463,210
"Aqrarkredit" QSC-yə satış üzrə ehtiyatın silinməsi	68,196	–	–	68,196
Məzənnə fərqi	(5,474)	(571)	(41,263)	(47,308)
31 dekabr 2016-cı il (yenidən təqdim edilmiş)	(335,849)	(56,174)	(694,151)	(1,086,174)
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmə	(248,638)	(1,774)	(694,151)	(944,563)
Ümumi şəkildə dəyərsizləşmə	(87,211)	(54,400)	–	(141,611)
	(335,849)	(56,174)	(694,151)	(1,086,174)
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş kreditlərin dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxılmazdan əvvəlki ümumi məbləği	562,274	1,952	4,285,054	4,849,280

12. Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərdə hərəkətlər aşağıda göstərilib:

<i>İlkin maya dəyəri</i>	<i>Ofis binaları</i>	<i>İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri</i>	<i>Mebel, qurğu, nəqliyyat vasitələri və digər əsas vəsaitlər</i>
1 yanvar 2016-cı il	193,317	7,037	67,460
Transfer	147,404	–	7,228
Əlavələr	55,338	703	7,107
Silinmələr	–	(862)	(149)
Dəyərsizləşmə	(130,631)	–	–
Yenidən qiymətləndirmə	(97,402)	–	–
Məzənnə fərqi	5,333	80	12
31 dekabr 2016-cı il (yenidən təqdim edilmiş)	173,359	6,958	81,658
Köçürmə	5,946	553	422
Əlavələr	587	229	1,703
Silinmələr	(26,991)	(785)	(17,412)
Dəyərsizləşmənin qaytarılması/ (dəyərsizləşmə)	17,718	(902)	(163)
Yenidən qiymətləndirmə	1,503	–	–
Məzənnə fərqi	407	–	(40)
31 dekabr 2017-ci il	172,529	6,053	66,168

<i>Kompüterlər və rabitə avadanlıqları</i>	<i>Tamamlanmamış tikinti</i>	<i>Cəmi əmlak və avadanlıq</i>	<i>Qeyri-maddi aktivlər</i>	<i>Cəmi əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər</i>
68,542	182,249	518,605	32,074	550,679
18,064	(174,624)	(1,928)	1,928	-
6,972	2,399	72,519	10,142	82,661
(381)	-	(1,392)	(3)	(1,395)
-	-	(130,631)	-	(130,631)
-	-	(97,402)	-	(97,402)
1,301	-	6,726	30	6,756
94,498	10,024	366,497	44,171	410,668
704	(7,625)	-	-	-
2,051	-	4,570	5,092	9,662
(16,268)	(2,399)	(63,855)	(8,484)	(72,339)
(3,185)	-	13,468	(1,924)	11,544
-	-	1,503	-	1,503
17	-	384	(3)	381
77,817	-	322,567	38,852	361,419

12. Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər (davamı)

<i>Yığılmış amortizasiya</i>	<i>Ofis binaları</i>	<i>İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri</i>	<i>Mebel, qurğu, nəqliyyat vasitələri və digər əsas vəsaitlər</i>
1 yanvar 2016-cı il	(100,957)	(3,427)	(46,786)
Amortizasiya xərci	(4,303)	(653)	(6,211)
Xəric etmələr	–	114	22
Köçürmə	765	–	–
Məzənnə fərqi	(814)	(16)	(6)
Yenidən qiymətləndirmə	92,504	–	–
31 dekabr 2016-cı il (yenidən təqdim edilmiş)	(12,805)	(3,982)	(52,981)
Amortizasiya xərci	(3,010)	(678)	(9,501)
Xəric etmələr	4,785	773	16,334
Məzənnə fərqi	(25)	–	17
31 dekabr 2017-ci il	(11,055)	(3,887)	(46,131)
Xalis balans dəyəri			
1 yanvar 2016-cı il	92,360	3,610	20,674
31 dekabr 2016-cı il (yenidən təqdim edilmiş)	160,554	2,976	28,677
31 dekabr 2017-ci il	161,474	2,166	20,037

<i>Kompüterlər və rabitə avadanlıqları</i>	<i>Tamamlanmamış tikinti</i>	<i>Cəmi əmlak və avadanlıq</i>	<i>Qeyri-maddi aktivlər</i>	<i>Cəmi əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər</i>
(53,924)		(205,094)	(22,844)	(227,938)
(6,424)	–	(17,591)	(3,288)	(20,879)
258	–	394	–	394
(765)	–	–	–	–
(965)	–	(1,801)	(49)	(1,850)
–	–	92,504	–	92,504
(61,820)	–	(131,588)	(26,181)	(157,769)
(9,494)		(22,683)	(3,698)	(26,381)
15,195	–	37,087	8,497	45,584
(7)	–	(15)	77	62
(56,126)	–	(117,199)	(21,305)	(138,504)
14,618	182,249	313,511	9,230	322,741
32,678	10,024	234,909	17,990	252,899
21,691	–	205,368	17,547	222,915

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

12. Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər (davamı)

31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərinə əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərə müvafiq olaraq 65,361 min AZN və 78,304 min AZN məbləğində istifadə edilən tam köhnəlmiş aktivlər daxil edilmişdir.

31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərinə Qrupa məxsus binalar ədalətli dəyər ilə əks etdirilmişdir. Ədalətli dəyər bazara əsaslanan sübuta istinad etməklə müəyyən edilir. Binaların qiymətləndirilməsi məqsədilə Qrupun cəlb etdiyi müstəqil qiymətləndiricilər tərəfindən satışların müqayisəsi üsulu (müqayisəli yanaşma) istifadə olunmuşdur. 31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərinə Qrupa məxsus binalar ədalətli dəyər iyerarxiyasının 3-cü səviyyəsinə aid edilmişdir.

Aşağıda verilən cədvəl ədalətli dəyər iyerarxiyasının 3-cü səviyyəsinə aid edilən Qrupa məxsus binaların ədalətli dəyər ölçülməsinin 31 dekabr 2017-ci il tarixinə müşahidə edilməyən giriş məlumatlarında dəyişikliklərə həssaslığını təsvir edir.

Giriş məlumatları	Giriş məlumatlarının təsviri	Həssaslığın təsviri
Ticarət güzəşti (alış və təklif qiyməti arasında fərq)	Yerli daşınmaz əmlak agentləri ilə mü sahibələr aparılmış və nəticədə sövdələşmə üzrə güzəşt intervalının 10% və 15% arasında olması müəyyən edilmişdir.	Sövdələşmə üzrə düzəldici təshih 10%-15% civarında olan bilər. Ticarət güzəşti üzrə giriş məlumatlarında artım Qrupun binalarının ədalətli dəyərinin azalması ilə nəticələnə bilər.

13. Digər aktivlər və öhdəliklər

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Digər maliyyə aktivləri		
Hesablanmış komissiya və balansdan kənar hesablaşma üzrə debitor borcları	24,994	54,664
Ödənilməkdə olan məbləğlər	11,689	39,297
Digər	1,020	4,239
Digər aktivlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat	(20,466)	(34,202)
	17,237	63,998
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
"Aqrarkredit" QSC-yə ötürüləcək mülkiyyətçiyə qaytarılmış girov	7,644	18,025
Avans ödənişləri	3,171	5,489
Təxirə salınmış xərclər	1,947	7,289
	12,762	30,803
Digər aktivlər	29,999	94,801

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Digər maliyyə öhdəlikləri		
Ödənilməkdə olan məbləğlər	15,691	28,912
Səhmdarlara ödəniləcək dividendlər	16,411	16,411
	32,102	45,323
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
Balansdan kənar öhdəliklər üçün ehtiyat	182,576	220,410
Mənfəət vergisi olmayan vergilər	9,226	11,809
Yerli büdcəyə ödəniləcək vəsait	1,700	17,395
Plastik kartlar üzrə təxirə salınmış mənfəət	6,677	5,971
	200,179	255,585
Digər öhdəliklər	232,281	300,908

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

14. Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər

Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Qeyri-rezident bankların müxbir hesabları	38,362	255,927
Rezident bankların müxbir hesabları	20,709	39,154
Qeyri-rezident bankların və digər maliyyə təşkilatlarının müddətli depozitləri (Qeyd 2)	–	1,643,724
Rezident bankların və digər maliyyə təşkilatlarının müddətli depozitləri	10,218	37,778
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	69,289	1,976,583

15. Müştəri hesabları

Müştərilərə ödəniləcək məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Hüquqi şəxslər		
- Cari/hesablaşma hesabları	3,056,267	3,065,778
- Müddətli depozitlər	108,046	1,876,554
- Məhdudlaşdırılmış müştəri depozitləri	246,061	154,186
Cəmi hüquqi şəxslər	3,410,374	5,096,518
Fiziki şəxslər		
- Cari/hesablaşma hesabları	632,150	532,793
- Müddətli depozitlər	1,197,089	1,556,085
- Məhdudlaşdırılmış müştəri depozitləri	–	29
Cəmi fiziki şəxslər	1,829,239	2,088,907
Cəmi müştəri hesabları	5,239,613	7,185,425

31 dekabr 2017-ci il tarixinə, müştəri hesablarına altı (31 dekabr 2016-cı il: altı) ən iri müştəridə cəmi müştəri portfelinin 51%-ni təşkil edən 2,689,302 min AZN (31 dekabr 2016-cı il: cəmi müştəri hesabları portfelinin 55%-ni təmsil edən 3,920,939 min AZN) məbləğində qalıqlar daxil olmuşdur.

31 dekabr 2017-ci il tarixinə, müştəri hesablarına Qrupda akkreditiv və zəmanətə qarşı blok edilmiş 227,046 min AZN məbləğində qalıqlar daxil olmuşdur (Qeyd 20).

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə təhlili aşağıda təqdim olunur:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
İqtisadi sahə üzrə təhlil / müştəri növü		
Dövlətlə bağlı müəssisələr	2,679,780	3,272,349
Fiziki şəxslər	1,829,239	2,088,907
Ticarət və xidmət	406,591	455,948
İstehsal	126,909	145,241
Enerji	62,843	69,814
İctimai təşkilatlar	53,288	729,351
Tikinti	27,914	78,325
Nəqliyyat və rabitə	24,486	272,509
Digər	28,563	72,981
Cəmi müştəri hesabları	5,239,613	7,185,425

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

16. Digər borc öhdəlikləri

Digər borc öhdəlikləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Qeyri-rezident maliyyə təşkilatlarından müddətli borc öhdəlikləri	17,254	1,364,830
Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu və İpoteka Fondu (Azərbaycan Respublikası)	158,744	189,355
Rezident maliyyə təşkilatlarından müddətli borc öhdəlikləri	–	14,122
Cəmi digər borc öhdəlikləri	175,998	1,568,307

17. Buraxılmış borc qiymətli kağızları

Buraxılmış borc qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Avrobond	1,451,787	885,371
Depozit sertifikatları	9,914	33,453
Cəmi buraxılmış borc qiymətli kağızları	1,461,701	918,824

31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrupun 2014-cü ilin iyun ayında buraxılmış, kupon faiz dərəcəsi illik 5.63% olan və müddəti 2019-cu ilin iyun ayında başa çatan bir sinif avrobond olmuşdur. Bank xüsusi maddi aktivlər, borcun qiymətli kağızlara nisbəti və maliyyə fəaliyyətinin nəticələrinə dair müxtəlif digər əmsallar da daxil olmaqla maliyyə şərtlərinin yerinə yetirilməsinə görə öhdəlik daşıyır. 31 dekabr 2016-cı il tarixinə Qrup bu şərtləri yerinə yetirməmişdir. Avrobond Qrupun öhdəliklərinin restrukturizasiyası çərçivəsində tam olaraq hökumətə ötürülmüşdür (Qeyd 2).

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Qrupun 2017-ci ilin sentyabr ayında buraxılmış, kupon dərəcəsi illik 3.5% olan və müddəti 2024-cü ilin sentyabr ayında başa çatan bir sinif avrobond olmuşdur. Qrup bu avrobond üzrə qeyri-maliyyə şərtlərinin yerinə yetirilməsinə görə öhdəlik daşıyır. Bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının buraxılması tarixinə Qrup qeyd olunan şərtləri yerinə yetirmişdir.

18. Vergilər

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Aşağıdakılar üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri/(öhdəlikləri)		
Banklardan alınacaq məbləğlər və müştərilərə verilmiş kreditlər	(46,110)	7,572
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	(8,227)	(5,859)
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	6,603	8,140
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	(53,621)	2,087
Digər aktivlər	5,466	17,417
Digər öhdəliklər	(1,879)	(1,426)
Digər	1,252	(1,527)
Vergi zərərinin gələcək dövrə keçirilməsi	106,117	266,599
Tanınmamış təxirə salınmış vergi aktivləri	(2,815)	(299,890)
Xalis təxirə salınmış vergi aktivləri/(öhdəlikləri)	6,786	(6,887)

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

18. Vergilər (davamı)

Effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi yerli standartlara uyğun mənfəət vergisi dərəcələrindən fərqlənir. Yerli standartlara uyğun dərəcələr əsasında mənfəət vergisi xərcinin faktiki xərclərdə üzlaşdırilməsi aşağıda təqdim olunur:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Vergidən əvvəl mənfəət/(zərər)	812,709	(1,927,391)
Yerli standartlara uyğun mənfəət vergi dərəcəsi (20%) ilə vergi xərci/(faydası)	(162,542)	385,478
Təxirə salınmış vergi aktivində dəyişiklik tanınmış/(tanınmamış)	130,047	(299,890)
Keçən ilin vergi zərərlərinin istifadəsi	167,028	-
Daimi fərqlərin vergiyə təsiri	(120,522)	(105,886)
Digər	(321)	1,282
Mənfəət vergisi faydası/(xərçi)	13,690	(19,016)
Cari mənfəət vergisi xərci	(2,652)	(848)
Təxirə salınmış vergidə dəyişikliklər	16,342	(18,168)
Mənfəət vergisi faydası/(xərçi)	13,690	(19,016)
	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri/(öhdəlikləri)		
1 yanvar tarixinə təxirə salınmış vergi aktivləri	159	58,503
1 yanvar tarixinə təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(7,046)	(47,867)
Mənfəət və ya zərərdə tanınmış təxirə salınmış mənfəət vergisi qalıqlarında dəyişiklik	16,342	(18,168)
Digər ümumi gəlirdə tanınmış təxirə salınmış mənfəət vergisində dəyişiklik	(2,669)	645
31 dekabr tarixinə təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	7,340	159
31 dekabr tarixinə təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	(554)	(7,046)

19. Kapital

Qrupun səhm kapitalı aşağıda göstərilən sayda səhmlərdən ibarətdir:

Adi səhmlər (nominal dəyər 0.27 AZN)	Ödənilmiş səhmlərin sayı (min)	Səhm kapitalı
1 yanvar 2016-cı il	2,375,137	641,287
31 dekabr 2016-cı il	2,375,137	641,287
Əlavə ödənilmiş kapitalın qeydiyyatına alınması	2,222,222	600,000
31 dekabr 2017-ci il	4,597,359	1,241,287

31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərinə bütün adi səhmlərin nominal dəyəri 0.27 AZN təşkil etmişdir və onların hamısı eyni dərəcəlidir. Hər səhm 1 səs hüququ verir. 2017-ci ilin yanvar ayında Qrup özünün səhm kapitalını 600,000 min AZN artırmışdır.

Əmlak və avadanlıq üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı

Əmlak və avadanlıq üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı binaların ədalətli dəyərində artımların və əvvəllər digər ümumi gəlir vasitəsilə kapitalda tanınmış eyni aktiv üzrə artıma aid olan azalmaların qeydə alınması üçün istifadə edilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

19. Kapital (davamı)**Məzənnə fərqi üzrə ehtiyat**

Məzənnə fərqi üzrə ehtiyat xarici törəmə müəssisələrin maliyyə hesabatlarının çevrilməsindən irəli gələn məzənnə fərqlərinin qeydə alınması üçün istifadə edilir. İl ərzində baş verən mübadilə məzənnəsində dəyişikliklər nəticəsində 488 min AZN (31 dekabr 2016-cı il: 53,361 min AZN) məbləğində gəlir əldə olunmuşdur.

Satış üçün mövcud olan investisiyalar üzrə realizasiya edilməmiş gəlirlər (zərərlər)

Bu ehtiyat Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə ədalətli dəyərdəki dəyişiklikləri əks etdirir.

Əlavə ödənilmiş kapital

Əlavə ödənilmiş kapital səhmdar qismində çıxış edən səhmdarlarla əməliyyatların nəticələrini əks etdirir. Qrupun aktivlərinin keyfiyyətinin davamlı olaraq azalması, problemlı kreditlərin artması və likvidlik mövqeyinin pisləşməsi yaşanan mürəkkəb iqtisadi şəraitdə Azərbaycan Hökuməti Qrupun kapital mövqeyi və keyfiyyətinin gücləndirilməsi istiqamətində bir sıra addımlar atmaqdadır. Bu tədbirlərin bir hissəsi olaraq, 2015-2017-ci illər ərzində Qrupun müəyyən problemlı aktivləri bir neçə mərhələdə "Aqrarkredit" QSC-yə köçürülmüşdür. Problemlı aktivlərin köçürülməsi köçürmə zamanı razılaşdırılmış məbləğdə baş verir. "Aqrarkredit" QSC üzərində nəzarət həmçinin Maliyyə Nazirliyinə məxsus olduğundan "Aqrarkredit" QSC-dən aktivlərin xalis balans dəyərindən artıq alınmış hər hansı məbləğlər Qrupun əlavə ödənilmiş kapitalı kimi tanınmışdır.

Bir səhm üzrə əsas və azaldılmış zərərin hesablanması üçün istifadə olunan səhmlər üzrə gəlir/zərar və hesablanmış orta say aşağıda göstərilir:

	2017	2016 (yeni təqdim edilmiş)
Bankın səhmdarlarına aid edilən dövr üçün xalis gəlir/(zərar)	828,112	(1,946,216)
Bir səhm üzrə əsas və azaldılmış gəlir və ya zərar üçün adi səhmlərin hesablanmış orta sayı	4,463,836	2,375,137
Səhm üzrə gəlirlər/(zərərlər) – əsas və azaldılmış (AZN)	0.19	(0.82)

20. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər**Əməliyyat mühiti**

Azərbaycan iqtisadi islahatları aparmağa və hüquqi, vergi və nizamlayıcı infrastrukturunu təkmilləşdirməyə davam edir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi önəmli dərəcədə islahatlardan, eləcə də hökumətin gördüyü iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərinin effektivliyindən, eləcə də xam neftin qiymətindən və AZN-in ABŞ dollarına qarşı sabitliyindən asılıdır.

Azərbaycan iqtisadiyyatı neft qiymətlərinin aşağı düşməsi və Azərbaycan manatının 2015-ci il ərzində ABŞ dollarına qarşı devalvasiyasının mənfi təsirinə məruz qalmışdır. Bu, kapital əldə etmək imkanlarının məhdudlaşması, kapital dəyərinin artması, inflyasiya və iqtisadi artımın qeyri-müəyyənliyi kimi amillərə səbəb olmuşdur.

Bu çətinliklərə cavab olaraq, Azərbaycan hökuməti islahatları sürətləndirmək və maliyyə sistemində dəstək vermək planlarını açıqlamışdır. 6 dekabr 2016-cı ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti "Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritəsinin başlıca istiqamətləri"ni təsdiqləmişdir. Yol xəritəsi 2016-2020-ci illərdə inkişaf strategiyasını, 2025-ci ilə qədər uzunmüddətli perspektivləri və 2025-ci ildən sonrakı dövrə nəzəri əhatə edir.

Bundan əlavə, 2017-ci ildə hökumət sərt pul siyasətini davam etdirmiş, eləcə də Azərbaycan manatının stabiləşdirilməsinə xarici valyuta ehtiyatları ayırmışdır. Bu siyasət 2018-ci ildə makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədi ilə davam etdirilməsi gözlənilir.

Qrupun rəhbərliyi cari şəraitdə baş verən iqtisadi dəyişiklikləri izləməkdədir və Qrupun yaxın gələcəkdə fəaliyyətinin davamlılığı və inkişafını dəstəkləmək üçün lazım hesab etdiyi ehtiyat tədbirlərini görməkdədir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

Hüquqi məsələlər

Adi fəaliyyətində Qrup məhkəmə iddiaları və şikayətlərinin obyektidir. 11 may 2017-ci ildə Qrup seçilmiş kreditorlar üzrə öhdəliklərini pozmuş və həmin öhdəliklərin restrukturizasiyasını bəyan etmişdir. 2017-ci ilin may və iyun aylarında Qrup ABŞ və Böyük Britaniyada aktivlərinin kreditorların iddialarından qorunmasına razılıq əldə etmişdir. Bəzi kreditorlar borcun restrukturizasiyası nəticəsində Qrupa qarşı hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarixdə davam edən məhkəmə icraatını başlatmışlar. Hal-hazırda Qrupun bu hüquqi proseslərə dair iqtisadi sərəmələrin itirilməsi riskinin həcmi etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilməz, lakin Rəhbərlik bu prosesin mümkün təsirinin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üçün əhəmiyyətli olmayacağını hesab edir.

Vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Bundan əlavə, Bankın əməliyyatları və fəaliyyətinə tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərh edilməsi rəhbərliyin şərh ilə üst-üstə düşməyə bilər. Azərbaycanda son zamanlar baş vermiş hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyin şərh edilməsi və vergi hesablamalarının yoxlanılmasında daha sərt mövqe tuta bilərlər. Nəticədə, vergi orqanları əməliyyat və fəaliyyət növləri ilə bağlı əvvəl irəli sürmədikləri iddiaları irəli sürə bilərlər. Nəticə etibarlı ilə əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablanı bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama ilindən əvvəlki üç maliyyə ili üzrə aparıla bilər.

31 dekabr 2017-ci və 31 dekabr 2016-cı il tarixlərinə rəhbərlik hesab edir ki, müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhı münasibdir və Qrupun vergi, valyuta və gömrük mövqələri qəbul ediləcəkdir.

Sığorta

Bank hazırda səhvlərdən və ya təhriflərdən irəli gələn öhdəliklərlə əlaqədar sığorta təminatı almamışdır. Hazırda məsuliyyətinin sığortalanması Azərbaycanda geniş yayılmayıb.

ARMB əmsallarına uyğunlaşma

ARMB və MBNP banklardan yerli standartlara uyğun olan maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən əmsallara uyğunlaşmağı tələb edirlər.

31 dekabr 2017-ci ildə Bank müəyyən yerli əmsallara tam uyğun olmamışdır, bunun da səbəbi mənfi kapital səviyyəsi, əhəmiyyətli açıq valyuta mövqələri və əhəmiyyətli həcmdə aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyat olmuşdur. Pozulmuş əmsallar aşağıdakılardan ibarətdir:

- ▶ Bir borcalan və ya borcalanlar qrupu üzrə maksimal kredit riski əmsalı;
- ▶ Qeyri-bank maliyyə təşkilatlarına verilmiş kreditlər üzrə risk həddi;
- ▶ Müştərilərə verilmiş əhəmiyyətli kreditlərin Bankın səhm kapitalına nisbəti;
- ▶ Aidiyyəti olan şəxslərə verilmiş kreditlərin Bankın səhm kapitalına nisbəti;
- ▶ Digər müəssisəyə qoyulmuş investisiya hissəsinin Bankın səhm kapitalına nisbəti;
- ▶ 1 dərəcəli adekvatlıq əmsalı;
- ▶ Cəmi kapitalın adekvatlığı əmsalı;
- ▶ Leverec əmsalı;
- ▶ Valyuta mövqeyi;
- ▶ 50,000 min AZN məbləğində minimal kapital tələbi.

Prudensial əmsalların pozulmasına görə tənzimləyici orqan bank lisenziyasını geri ala bilər. İt ərzində Bank bu uyğunsuzluqla bağlı hər ay MBNP-yə məlumat təqdim etmiş və Banka qarşı hər hansı sanksiya tətbiq edilməmişdir.

Maliyyə vəziyyəti yaxşılaşdığına görə Bank hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları təsdiq edildiyi tarixə yuxarıda göstərilən bəzi əmsallara artıq uyğun olmuşdur (1 dərəcəli və cəmi kapital adekvatlığı, leverec əmsalı, minimal kapital tələbi, Aidiyyəti olan şəxslərə verilmiş kreditlərin Bankın səhm kapitalına nisbəti). Bundan əlavə, Qrupun rəhbərliyi MBNP-yə qalan əmsalların yaxşılaşdırılması üçün tədbirlər planını təqdim etmişdir.

Yuxarıda göstərilən faktları nəzərə alaraq, Rəhbərlik Banka qarşı gələcəkdə heç bir sanksiya tətbiq edilməyəcəyini hesab edir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)**Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər**

Qrup tərəfindən müştərilərə zəmanətlərin və akkreditivlərin verilməsinin əsas məqsədi müştərilərə tələb olduqca vəsaitlərin mövcudluğunu təmin etməkdir. Zəmanətlər və ehtiyat akkreditivləri müştəri üçüncü tərəflər qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi təqdirdə Qrupun ödəmələr edəcəyini qəti təsdiq edən sənədlərdir. Sənədli akkreditivlər və kommersiya akkreditivləri, Qrupdan müəyyən edilmiş məbləğə qədər və xüsusi şərtlərlə tələb təqdim etmək hüququnu üçüncü tərəfə verən, Qrupun müştəri adından üzərinə götürdüyü yazılı öhdəlik olaraq, aid olduqları malların çatdırılması və ya pul depozitləri ilə təmin edilir və beləliklə də birbaşa borcla müqayisədə daha aşağı riskə məruz qoyur.

Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	2017	2016 (yeni dan təqdim edilmiş)
Zəmanətlər	1,597,966	1,600,569
Akkreditivlər	233,011	230,277
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	1,769,828	1,911,452
"Aqrarkredit" QSC-yə köçürüləcək	–	428,384
Çıxılsın: ehtiyat	(182,576)	(220,410)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	3,418,229	3,950,272
Çıxılsın: verilmiş zəmanətlər və akkreditivlər üzrə girov kimi saxlanılan pul vəsaitləri	(227,046)	–
Çıxılsın: zəmanətlər və akkreditivlər üzrə girov kimi saxlanılan "Aqrarkredit" QSC-dən alınmış pul vəsaitləri*	(291,660)	–
Cəmi	2,899,523	3,950,272

* Verilmiş zəmanət və akkreditivlər yerinə yetirilməyəcəyi hallar üçün müştərilər adından Qrupa 291,660 min AZN məbləğində adi veksellər yerləşdirilmişdir.

21. Faiz gəliri

Faiz gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yeni dan təqdim edilmiş)
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri:		
- Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri	12,068	173,781
- Fərdi dəyərsizləşmə əlaməti olmayan maliyyə aktivləri üzrə faiz gəliri	443,929	355,638
Cəmi faiz gəliri	455,997	529,419

22. Haqq və komissiya gəliri və xərci

Haqq və komissiya gəliri və xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yeni dan təqdim edilmiş)
Plastik kartlarla əməliyyatlar	54,132	47,886
Potensial öhdəliklərə göstərilən xidmətlər	20,194	27,699
Hesablaşma əməliyyatları	12,037	5,251
Pul vəsaitləri ilə əməliyyatlar	6,200	13,856
Digər	5,600	9,665
Haqq və komissiya gəliri	98,163	104,357
Plastik kartlarla əməliyyatlar	(10,114)	(6,179)
Pul vəsaitləri ilə əməliyyatlar	(3,147)	(202)
Hesablaşma əməliyyatları	(1,855)	(572)
Digər	(653)	(1,734)
Haqq və komissiya xərci	(15,769)	(8,687)
Xalis haqq və komissiya gəliri	82,394	95,670

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

23. Əməliyyat xərcləri

Əməliyyat xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
İşçilərlə bağlı xərclər	(58,915)	(58,238)
Bina və avadanlıqların köhnəlməsi	(22,683)	(17,591)
Məsləhətli və digər peşəkar xidmətlər	(20,321)	(29,477)
Sığorta xərci	(7,253)	(9,364)
Proqram təminatının xidməti	(5,679)	(8,369)
Əmanətlərin sığortalanması fonduna ödənilən haqlar	(5,102)	(6,401)
Proqram təminatının və digər qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	(3,698)	(3,288)
Kənarından cəlb edilən işçi qüvvəsi və mühafizə	(3,382)	(3,616)
İcarə	(3,554)	(3,952)
Gömrük rüsumları və mənfəət vergisi istisna olmaqla vergilər	(3,274)	(2,921)
Cərimələr	(3,030)	-
Bina, əmlak və texniki xidmət	(2,391)	(4,455)
Rabitə	(1,391)	(1,319)
Kommunal xidmətlər	(1,053)	(1,010)
Dəftərxana, kitablar, çap etmə və digər təchizat	(676)	(1,374)
Reklam və marketinq xidmətləri	(482)	(3,030)
Xeyriyyə və maliyyə yardımı	-	(10,278)
Sair	(6,573)	(14,330)
Cəmi əməliyyat xərcləri	(149,457)	(179,013)

24. Digər dəyərsizləşmənin qaytarılması/(xərci)

Digər dəyərsizləşmənin qaytarılması/(xərci) aşağıdakılardan ibarətdir:

	Digər aktivlər	Potensial öhdəliklər	Cəmi
1 yanvar 2016-cı il	-	(6,850)	(6,850)
Xərc	(34,202)	(220,720)	(254,922)
Silinmə	-	7,160	7,160
31 dekabr 2016-cı il	(34,202)	(220,410)	(254,612)
(Xərc)/qaytarma	(11,215)	37,834	26,619
Silinmə	19,990	-	19,990
"Aqrarkredit" QSC-yə köçürülmüş aktivlər üzrə ehtiyatın silinməsi	4,961	-	4,961
31 dekabr 2017-ci il	(20,466)	(182,576)	(203,042)

25. Risklərin idarə edilməsi**Ön söz**

Öz fəaliyyətində Qrup müxtəlif risklərə məruz qalır və bunları daimi müəyyən etmə, ölçmə və müşahidə etmə prosesləri, kredit limitlərinin müəyyən edilməsi və digər daxili nəzarət tədbirləri vasitəsilə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi Qrupun fəaliyyətinin mühüm hissəsini təşkil edir. Qrupun hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Qrup kredit riski, likvidlik riski və bazar risklərinə məruz qalır. Bazar riski öz növbəsində ticarət və qeyri-ticarət risklərinə bölünür. Qrup əməliyyat risklərinə də məruz qalır.

Müstəqil riskə nəzarət prosesinə mühitdə, texnologiyada və sənayedə dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyildir. Onlar Qrupun strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət altında saxlanılır.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Ön söz (davamı)

İdarə Heyəti risklərin müəyyən edilməsi və nəzarət edilməsinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır, lakin risklərin idarə olunması və izlənməsi üçün məsuliyyəti ayrıca müstəqil orqanlar daşıyır.

İdarə Heyəti

İdarə Heyəti risklərin idarə olunmasında ümumi yanaşma, risk strategiyaları və prinsiplərinin təsdiq edilməsi üçün məsuliyyətlidir.

Audit Komitəsi

Audit Komitəsi auditin missiyası və strategiyasının təsis və tərtib edilməsi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və Daxili Auditin fəaliyyətinə nəzarət edir.

Rəhbərlik

Rəhbərlik Qrupda ümumi risk prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

Risk Komitəsi

Risk Komitəsi risk strategiyasının işlənilməsi, hazırlanması və risk prinsipləri, konsepsiyası, siyasəti və limitlərinin tətbiqi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və müvafiq risk qərarlarına idarə və nəzarət edir.

Risklərin idarə olunması

Risklərin idarə olunması departamenti müstəqil nəzarət prosesini təmin etmək məqsədilə risklə bağlı prosedurların tətbiqi və dəstəklənməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

Bankın xəzinədarlığı

Qrupun xəzinədarlığı Qrup aktivlərinin və öhdəliklərinin idarə olunması, eləcə də ümumi maliyyə strukturu üçün məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, xəzinədarlıq Qrupun maliyyələşdirmə və likvidlik riskləri üçün məsuliyyət daşıyır.

Daxili Audit

Daxili audit funksiyası hər il Qrupda risklərin idarə olunması proseslərinin audit yoxlamasını apararaq, həm prosedurların münasibliyini, həm də Qrupun prosedurlara riayət etməsini yoxlayır. Daxili Audit bütün qiymətləndirmələrin nəticələrini rəhbərliklə müzakirə edir və nəticə və tövsiyələr haqqında Audit Komitəsinə hesabat verir.

Risklərin ölçülməsi və hesabatçılıq sistemləri

Qrupun riskləri həm adi şəraitdə yaranması ehtimal edilən zərəri, həm də statistik modellər əsasında maksimal faktiki zərərlərin qiymətləndirilməsi olan gözlənilməyən zərərləri əks etdirən metoddan istifadə etməklə ölçülür. Modellər keçmiş təcrübədən əldə edilmiş və iqtisadi şəraitləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilmiş ehtimallardan istifadə edir. Bundan əlavə, Qrup baş verməsi ehtimal edilməyən ağır hadisələr əsasında baş verdiyi təqdirdə daha pis hadisələrin ssenari modellərini hazırlayır.

Risklərin monitorinqi və nəzarət edilməsi ilk öncə Qrupun müəyyən etdiyi limitlərə əsaslanır. Belə limitlər Bankın biznes strategiyasını və bazar mühitini, eləcə də Qrupun qəbul etmək istədiyi risk səviyyəsini əks etdirir və bu zaman əsas diqqət ayrı-ayrı sahələrə yetirilir. Bundan əlavə, Qrup bütün risk və əməliyyat növləri üzrə məcmu risk həcmi ilə bağlı olaraq ümumi risk daşımaq qabiliyyətinə nəzarət edir və ölçür.

Bütün fəaliyyət növləri üzrə əldə edilmiş məlumat risklərin təhlil və nəzarət edilməsi və tez aşkar olunması məqsədilə yoxlanılır və işlənir. Bu məlumat izahlarla birlikdə İdarə Heyətinə, Risk Komitəsinə və hər bir bölmənin rəhbərinə təqdim edilir. Hesabata kredit riskinin ümumi həcmi haqqında məlumat, limitlərdən istisnalar və likvidlik əmsalları daxil edilir. Hər ay sənaye sahəsi, müştəri və coğrafi risklər kəsiyində risklər haqqında məlumat təqdim edilir. Baş rəhbərlik hər rüb kredit zərərləri üçün ehtiyat yaratmaq zərurətini müəyyən edir. İdarə Heyəti rübdə bir dəfə risklər haqqında ətraflı hesabat alır, həmin hesabatda isə bankın risklərini qiymətləndirmək və müvafiq qərarlar qəbul etmək üçün bütün zəruri məlumat açıqlanır.

Qrupun bütün səviyyələri üçün risklər haqqında xüsusi hesabatlar hazırlanır və paylanır ki, bütün bölmələr geniş, zəruri və aktual məlumatla tanış olmaq imkanını əldə etsinlər.

İdarə Heyəti və Qrupun bütün digər müvafiq işçilərinin hər gün keçirilən qısa iclaslarında bazar limitlərinin və likvidliyin dəstəklənməsi, eləcə də risklərlə bağlı digər dəyişikliklər müzakirə olunur.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Ön söz (davamı)

Risqlərin azaldılması

Bank kredit risklərini azaltmaq üçün girovdan fəal istifadə edir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyası

Bu tip risklərin yaranma səbəbləri, biznes tərəfdaşlarının eyni və ya oxşar iş fəaliyyəti ilə məşğul olmasından, iş növünün eyni coğrafi regionda yer almasından, eyni iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olan, iqtisadi və siyasi şərtlərdən asılı olan və bu səbəbdən müqavilələrdə göstərilmiş şərtlərin pozulma ehtimalını artıran risklər nəzərdə tutulur. Qrupun artan fəaliyyətinin xüsusi coğrafi yerlərdə və sənaye sahələrində konsentrasiyası nisbi həssaslığın yaranmasına səbəb ola bilər.

Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsiri altına düşməmək üçün, Qrup daxili prosedurlarında müxtəlif xüsusiyyətlərə malik olan portfəllərin idarə edilməsi qaydaları ilə təmin olunur. Müəyyən edilmiş kredit və müştəri depozitləri üzrə risk konsentrasiyası müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

Kredit riski

Kredit riski – Qrupun sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdaşları müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmədikləri üçün Qrupun zərər çəkməsi riskidir. Qrup kredit riskini ayrı-ayrı biznes tərəfdaşları və coğrafi və sənaye konsentrasiyaları üzrə Qrupun qəbul etməyə hazır olduğu riskin həcmi üzrə limitləri müəyyən etməklə və həmin limitlərə riayət edilməni monitorinq etməklə idarə edir və nəzarət altında saxlayır.

Qrup kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdaşları üzrə limitlər kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Kredit keyfiyyətinin müntəzəm qaydada yenidən baxılması prosesi Qrupa məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımı tədbirləri görmək imkanını yaradır.

Kreditlə bağlı təəhhüd riskləri

Qrupun müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Bank tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yarana bilər. Müştərilər bu ödənişləri Banka akkreditivin şərtləri əsasında qaytarırlar. Onlar Qrupu kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentlər, o cümlədən törəmə alətlər üçün məruz qala biləcəyi maksimal kredit riski, qarşılıqlı hesablaşma haqqında əsas razılaşmaların və girov razılaşmalarının istifadə edilməsi nəticəsində riskin azalmasını nəzərə almadan, daha yaxşı onların balans dəyərləri ilə əks etdirilir.

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə qeydə alınanda aşağıda göstərilən məbləğlər dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yarana bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi əks etdirir.

Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin maksimal həcmi haqqında daha ətraflı məlumat xüsusi qeydlərdə açıqlanır.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)***Maliyyə aktivlərinin siniflər üzrə kredit keyfiyyəti*

Maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti Qrupun daxili kredit reytingləri ilə idarə olunur. Aşağıdakı cədvəldə Qrupun kredit reytingi sistemində əsaslanaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın kreditlə bağlı sətirlərində aktivlərin sinifləri üzrə kredit keyfiyyəti göstərilir.

31 dekabr 2017-ci i	Qeydlər	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş		Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	Cəmi
		Yüksək reyting	Standart reyting			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitləri istisna olmaqla)	8	25,839	2,469,473	–	–	2,495,312
Mərkəzi Banklarda məcburi pul qalıqları		55,203	–	–	–	55,203
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	9	3,273,476	39,359	–	6,694	3,319,529
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	10	28,396	41,232	–	–	69,628
Müştərilərə verilmiş kreditlər	11					
Müəssisələrə verilmiş kreditlər		301,531	220,837	89,435	206,112	817,915
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər		13,635	589,023	194,783	29,156	826,597
"Aqrarkredit" QSC-yə köçürüləcək kreditlər		–	–	–	229,793	229,793
"Aqrarkredit" QSC-dən alınacaq məbləğlər	2	–	1,103,964	–	–	1,103,964
Digər maliyyə aktivləri	13	–	11,235	–	26,468	37,703
Cəmi		3,698,080	4,481,817	284,218	491,529	8,955,644

31 dekabr 2016-cı il	Qeydlər	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş		Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	Cəmi
		Yüksək reyting	Standart reyting			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitləri istisna olmaqla)	8	259,772	847,727	–	–	1,107,499
Mərkəzi Banklarda məcburi pul qalıqları		79,708	–	–	–	79,708
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	9	4,878,949	3,071	–	58,069	4,940,089
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	10	69,870	29,296	–	–	99,166
Müştərilərə verilmiş kreditlər	11					
Müəssisələrə verilmiş kreditlər		438,781	282,085	50,312	562,274	1,333,452
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər		64,926	819,438	150,385	1,952	1,036,701
"Aqrarkredit" QSC-yə köçürüləcək kreditlər		–	–	–	4,285,054	4,285,054
Digər maliyyə aktivləri	13	–	30,048	–	68,152	98,200
Cəmi		5,792,006	2,011,665	200,697	4,975,501	12,979,869

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)**

Qrup tərəfindən kreditlərlə bağlı aktivlərin təsnifləşdirilməsi aşağıdakı qaydada həyata keçirilmişdir:

Yüksək reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, ödəniş müddətində gecikmə olmayan və maliyyə vəziyyəti və ya ölkə riski əla qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Standart reytingli – bura maliyyə vəziyyəti yaxşı qiymətləndirilən, dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, biznes tərəfdaşları aid edilir.

Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir. Buraya həmçinin, bütün vaxtı keçmiş, məcmu şəkildə qiymətləndirilən kreditlər daxildir. Vaxtı keçmiş kreditlərin müddətlər üzrə təhlili aşağıda təqdim olunur. Vaxtı keçmiş kreditlərin əksəriyyəti dəyərsizləşmiş hesab olunmur.

Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi və qeyri-kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Siyasətinə uyğun olaraq Qrup kredit portfeli daxilində reytingləri dəqiq və ardıcıl şəkildə tətbiq etməlidir. Bu mövcud risklərin məqsədli idarə olunması, habelə kredit risklərinin həcmələrinin bütün fəaliyyət növləri, coğrafi bölgələr və məhsullar üzrə müqayisə edilməsi imkanını təmin edəcəkdir. Reyting sistemi biznes tərəfdaşlarının qiymətləndirilməsi üçün əsas ilkin məlumat olan bir sıra maliyyə-analitik metodlara, eləcə də işlənmiş bazar məlumatlarına əsaslanır. Bütün daxili risk kateqoriyaları Bankın reyting siyasətinə uyğun olaraq müəyyən edilir. Verilən reytinglər müntəzəm qaydada qiymətləndirilir və yenidən baxılır.

Vaxtı keçmiş kreditlərin müddətlər üzrə təhlili aşağıdakı cədvəldə təqdim olunur:

31 dekabr 2017-ci i	30 gündən az	31-60 gün	61-90 gün	90 gündən çox	Cəmi
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Müəssisələrə verilmiş kreditlər	38,771	470	2,275	47,919	89,435
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	127,828	24,188	11,812	30,955	194,783
Cəmi	166,599	24,658	14,087	78,874	284,218
31 dekabr 2016-cı il	30 gündən az	31-60 gün	61-90 gün	90 gündən çox	Cəmi
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Müəssisələrə verilmiş kreditlər	9,575	1,856	3,893	34,988	50,312
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	75,305	20,097	12,572	42,411	150,385
Cəmi	84,880	21,953	16,465	77,399	200,697

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi

Kreditlərin dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi zamanı nəzərə alınan əsas amillərə aşağıdakılar daxildir: əsas məbləğlərin və faizlərin ödənilməsinin 90 gündən artıq müddətdə gecikdirilib-gecikdirilməməsi, biznes tərəfdaşlarının pul vəsaitlərinin hərəkətlərində çətinliklər haqqında məlumatın olub-olmaması, kredit reytinglərinin aşağı düşməsi, restrukturizasiya, müştərinin ödəmə intizamı və ya müqavilənin ilkin şərtlərinin pozulması. Qrup dəyərsizləşmə baxımından iki səviyyədə qiymətləndirmə aparır: fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar və məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar.

Fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Qrup fərdi olaraq mühüm olan hər bir kredit və ya avans üzrə tələb olunan ehtiyatları fərdi şəkildə müəyyən edir. Ehtiyatların məbləği müəyyən edildiyi zaman aşağıdakı amillər nəzərə alınır: biznes tərəfdaşının biznes-planının dayanıqlığı, onun maliyyə çətinlikləri yarandığı təqdirdə fəaliyyət nəticələrini təkmilləşdirmək qabiliyyəti, proqnozlaşdırılan mədaxillər və müfəssil halında gözlənilən dividend ödənişləri, maliyyə dəstəyinin cəlb edilməsi imkanı, girovun satış dəyəri və gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətinin müddətləri. Gözlənilməyən hadisələr daha yaxın diqqət yetirilməsini tələb etdiyi hallar istisna olmaqla, dəyərsizləşmə zərərləri hər hesabat tarixində qiymətləndirilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)***Məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar*

Fərdi olaraq mühüm olmayan müştərilərə verilmiş kreditlərin (o cümlədən kredit kartları, ipoteka kreditləri və girovsuz istehlakçı kreditlərinin) və fərdi olaraq mühüm olan, lakin fərdi şəkildə dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutlar olmayan kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatlar məcmu şəkildə qiymətləndirilir. Ehtiyatlar hər bir hesabat tarixinə qiymətləndirilir və bu zaman hər bir kredit portfeli ayrıca təhlil edilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirmə zamanı fərdi şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübut olmayanda da portfelin dəyərsizləşməsi müəyyən edilir. Dəyərsizləşmə zərərləri aşağıdakı məlumatları nəzərə almaqla müəyyən edilir: portfel üzrə tarixi zərərlər, cari iqtisadi şəraitlər, müştərilərin kredit reytingi zərərinin çəkilməsi ehtimal edilən andan həmin zərərin dəyərsizləşmə üzrə fərdi şəkildə qiymətləndirilən dəyərsizləşmə zərərinə tələb etməsi müəyyən edildiyi anadək təxmini müddət və gözlənilən mədaxillər və aktiv dəyərsizləşmədən sonra dəyərin bərpa edilməsi. Bölmə rəhbərliyi bir ilədək ola bilən bu müddətin müəyyən edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Bundan sonra dəyərsizləşmə ehtiyatı kredit rəhbərliyi tərəfindən Qrupun ümumi siyasətinə uyğunluq baxımından yoxlanılır.

Maliyyə zəmanətləri və akkreditivlər kreditlərlə eyni şəkildə qiymətləndirilir və ehtiyat ayrılır.

Qrupun monetar aktivləri və öhdəlikləri üzrə coğrafi cəmləşmə belədir:

	2017				2016			
	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər qeyri-İƏİT dövlətləri	Cəmi	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər qeyri-İƏİT dövlətləri	Cəmi
Maliyyə aktivləri								
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	222,560	2,161,436	323,099	2,707,095	670,081	148,386	542,504	1,360,971
Mərkəzi Banklarda məcburi pul qalıqları	48,343	–	6,860	55,203	64,546	–	15,162	79,708
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	3,271,850	32,674	12,997	3,317,521	4,866,858	–	15,162	4,882,020
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	22,389	41,151	6,088	69,628	12,628	29,296	57,242	99,166
Müştərilərə verilmiş kreditlər	1,522,499	–	20,411	1,542,910	5,199,656	354,670	14,707	5,569,033
"Aqrarkredit" QSC-dən alınacaq məbləğlər	1,103,964	–	–	1,103,964	–	–	–	–
Digər maliyyə aktivləri	15,339	1,020	878	17,237	58,820	–	5,178	63,998
Cəmi	6,206,944	2,236,281	370,333	8,813,558	10,872,589	532,352	649,955	12,054,896
Maliyyə öhdəlikləri								
Mənfəət və ya zərər vasitəsilə maliyyə öhdəlikləri	–	–	–	–	14,617	2,862	–	17,479
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	30,926	6,208	32,155	69,289	76,932	1,564,392	335,259	1,976,583
Müştəri hesabları	4,460,037	53,760	725,816	5,239,613	6,281,251	40,032	864,142	7,185,425
"Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər	515,767	–	–	515,767	2,006	–	–	2,006
Digər borc öhdəlikləri	158,774	17,224	–	175,998	203,477	1,364,830	–	1,568,307
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	6,672	1,453,080	1,949	1,461,701	16,790	12,770	889,264	918,824
Digər maliyyə öhdəlikləri	26,360	–	5,742	32,102	43,722	–	1,601	45,323
Subordinasiyalı borc	–	–	–	–	600,126	178,629	–	778,755
Cəmi	5,198,536	1,530,272	765,662	7,494,470	7,238,921	3,163,515	2,090,266	12,492,702
Xalis aktivlər/ (öhdəliklər)	1,008,408	706,009	(395,329)	1,319,088	3,633,668	(2,631,163)	(1,440,311)	(437,806)

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi**

Qrup pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satıla bilən yüksək tələbatlı müxtəlif aktivlər portfelinə sahibdir. Bundan əlavə, Qrup ARMB, GMB və RMB-də məcburi ehtiyat yerləşdirmiş və onun məbləği cəlb edilmiş müştəri əmanətlərinin səviyyəsindən asılıdır.

Likvidlik vəziyyəti Bank tərəfindən ARMB-nin təyin etdiyi müəyyən likvidlik əmsallarına əsaslanır. 31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərində bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2017, %	2016, %
Ani likvidlik əmsalı (ARMB minimum 30% tələb edir) (bir gün* ərzində alınacaq və ya satılacaq aktivlər/tələb əsasında ödənilən öhdəliklər)	44	32

* ARMB-dəki depozitlər nəzərə alınmır.

Maliyyə öhdəliklərinin ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təhlili

Aşağıdakı cədvəldə diskont edilməmiş müqavilə öhdəlikləri əsasında Qrupun 31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərinə maliyyə öhdəlikləri ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təqdim edilir. Tələb əsasında ödənilməli öhdəliklər ödəniş tələbi mümkün olan ən tez tarixdə verilmiş hesab olunur. Bununla bərabər Qrup gözləyir ki, müştərilərin çoxu Qrup ödənişi aparmalı olduğu ən tez tarixdə ödəniş tələb etməyəcək və cədvəl keçmiş müddətlər üçün əmanətlərin tələb edilməsi haqqında məlumat əsasında Qrupun hesabladığı gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirmir.

Maliyyə öhdəlikləri	1 aydan az	1-6 ay	6-12 ay	12 aydan çox	Cəmi 2017
31 dekabr 2017-ci il					
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	59,793	170	204	10,274	70,441
Müştəri hesabları	3,990,515	516,400	623,787	173,734	5,304,436
"Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər	21,359	116,049	168,851	209,508	515,767
Digər borc öhdəlikləri	2,484	13,771	20,011	162,802	199,068
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	391	30,517	30,234	2,067,547	2,128,689
Digər maliyyə öhdəlikləri	32,102	-	-	-	32,102
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	4,106,644	676,907	843,087	2,623,865	8,250,503

Maliyyə öhdəlikləri	1 aydan az	1-6 ay	6-12 ay	12 aydan çox	Cəmi 2016
31 dekabr 2016-cı il					
Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə öhdəlikləri	17,479	-	-	-	17,479
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	686,243	706,837	601,992	-	1,995,072
Müştəri hesabları	3,914,266	2,354,380	544,450	571,059	7,384,155
"Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər	-	2,006	-	-	2,006
Digər borc öhdəlikləri	990,955	53,666	47,785	879,287	1,971,693
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	891,404	25,415	40,315	80,155	1,037,289
Subordinasiyalı borc	180,694	162,768	11,406	510,598	865,466
Digər maliyyə öhdəlikləri	45,323	-	-	-	45,323
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	6,726,364	3,305,072	1,245,948	2,041,099	13,318,483

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş müddəti tamamlanmış maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəlikləri göstərilir.

	1 aydan az	1-6 ay	6-12 ay	12 aydan çox	Cəmi
31 dekabr 2017-ci il	1,851,956	638,026	357,473	753,350	3,600,805
31 dekabr 2016-cı il	2,070,928	200,955	762,676	1,136,123	4,170,682

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi (davamı)

Qrup gözləyir ki, potensial öhdəliklərin və ya təəhhüdlərin hamısının öhdəlik müddəti tamamlanana qədər yerinə yetirilməsi tələb olunmayacaq.

Qrupun öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyəti müəyyən müddət ərzində aktivlərin ekvivalent məbləğini reallaşdırmaq qabiliyyətindən asılıdır. Bir il müddətində aidiyyəti olan şəxslərin təşkilatlarından alınmış iri əmanətlərin cəmləşməsi mövcuddur. Rəhbərlik hesab edir ki, yaxın gələcəkdə Qrupun maliyyələşdirməsi həmin səviyyədə saxlanacaq və bu vəsaitləri çıxarmaq zərurəti yaranarsa, Qrup əvvəlcədən bildiriş alacaq və lazımi ödənişləri aparmaq məqsədilə tez satılan aktivlərini sata biləcək.

Əhəmiyyətli məbləğlər geri götürülərsə, 9 sayılı Qeyddə göstəriləni kimi Qrupun bu halların mənfi təsirini azaltmaq üçün istifadə edilə bilən ARMB-də əhəmiyyətli məbləğdə depozitləri vardır.

Ödəmə müddətlərində fərqlərin təhlili cari hesablarda tarixi sabitliyi əks etdirmir. Onların ödənilməsi tarixən yuxarıdakı cədvəllərdə göstərilən müddətlərdən daha uzun müddətdə aparılırdı. Bu qalıqlar yuxarıdakı cədvəllərdə üç aydan az müddət ərzində ödənilməli məbləğlərə daxil edilmişdir.

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski – sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlığı və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuza xələl vura, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Qrup bütün əməliyyat risklərinin aradan götürülməsini güman edə bilməz, lakin Qrup bu riskləri nəzarət sistemi və potensial risklərin izlənməsi və onlarla bağlı tədbirlərin görülməsi yolu ilə idarə edə bilər. Nəzarət sistemində vəzifələrin səmərəli bölünməsi, daxil olma, təsdiq etmə və tutuşdurma prosedurları, heyətin təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili auditdən istifadə daxildir.

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin ədalətli dəyəri faiz dərəcəsi, valyuta məzənnələri və pay alətlərinin qiymətləri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində tərəddüd eləməsi riskidir. Bank bazar riskini həssaslıq təhlilindən istifadə etməklə idarə edir. Qrupun iri bazar riski təmərküzləri yoxdur.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin faiz dərəcəsinin artması/azalması nəticəsində ucuzlaşması/bahalaşması riskidir.

Cari ilin mənfəətinin həssaslığı 31 dekabr 2017-ci il tarixinə dəyişən faiz dərəcəli qeyri-ticarət maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri əsasında hesablanmış bir il üçün xalis faiz gəliri üzrə faiz dərəcəsinə ehtimal edilən dəyişikliklərin təsiridir. 31 dekabr 2017-ci il və 2016-cı il tarixlərinə Qrupun əhəmiyyətli məbləğdə dəyişən faiz dərəcəli qeyri-ticarət maliyyə aktivləri mövcud deyil.

Valyuta riski

Valyuta riski – maliyyə alətinin dəyərinin xarici valyuta dərəcələrində dəyişikliklərə görə tərəddüd etməsi riskidir. Qrup özünün maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatına və pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatına qüvvədə olan xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin təsir göstərməsi riskinə məruzdur.

Aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi komitəsi valyuta riskini AZN devalvasiyasının və digər makroiqtisadi göstəricilərin qiymətləndirilməsi əsasında açıq valyuta mövqeyini idarə etməklə idarə edir. Bu Qrupa valyuta dərəcələrinin milli valyutaya qarşı əhəmiyyətli dəyişməsindən zərərləri minimalaşdırmaq imkanını verir. ARMB-nin tələblərinə uyğunlaşmaq məqsədilə Xəzinədarlıq Departamenti Qrupun açıq valyuta mövqeyinin gündəlik monitorinqini həyata keçirir.

Valyuta riskinə həssaslıq

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun ABŞ dollarının və Avronun AZN-ə qarşı artmasına və azalmasına həssaslığı göstərilir. Bunlar baş rəhbərliyə valyuta riski haqqında daxili hesabatlar verildəndə istifadə edilən həssaslıq dərəcəsidir və rəhbərlik tərəfindən xarici valyuta məzənnələrində mümkün dəyişikliyin qiymətləndirilməsini təmsil edir. Həssaslıq təhlilində yalnız xarici valyuta ilə ifadə edilmiş mövcud monetar maddələr daxildir və onların dövrün sonunda çevrilməsi zamanı valyuta məzənnələrində müəyyən edilmiş dəyişiklik edilir. Həssaslıq təhlilində xarici kreditlər, eləcə də kreditin verildiyi valyuta kredit verənin və ya borc alanın valyutasından fərqli olanda, Qrup daxilində xarici əməliyyatlara kreditlər daxildir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Valyuta riski (davamı)**

31 dekabr 2017-ci il və 2016-cı il tarixlərində aktivlərin dəyərləri əsasında vergidən əvvəl mənfəətə təsir:

	2017		2016	
	AZN/USD +11%	AZN/USD -11%	AZN/USD +25%	AZN/USD -25%
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	(279,732)	279,732	(1,182,362)	1,182,362
	2017		2016	
	AZN/EUR +14%	AZN/EUR -14%	AZN/EUR +25%	AZN/EUR -25%
Vergidən əvvəlki mənfəətə təsir	(38,346)	38,346	(249,000)	249,000

26. Ədalətli dəyərin ölçülməsi**Ədalətli dəyər iyerarxiyası**

Ədalətli dəyəri açıqlamaq üçün Qrup aktiv və öhdəliklərin siniflərini aktiv və ya öhdəliyin təbiəti, xüsusiyyətləri və riskləri və ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri əsasında müəyyən etmişdir:

	Qiymətləndirmə tarixi	Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			Cəmi
		Aktiv bazarlarda qeydiyyatda alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	
Ədalətli dəyərle ölçülən aktivlər					
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	31 dekabr 2017-ci il	47,285	22,343	–	69,628
Ofis binası	31 dekabr 2017-ci il	–	–	161,474	161,474
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	31 dekabr 2017-ci il	2,707,095	–	–	2,707,095
Mərkəzi Banklarda məcburi pul qalıqları	31 dekabr 2017-ci il	–	–	55,203	55,203
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2017-ci il	–	–	3,317,521	3,317,521
Müştərilərə verilmiş kreditlər "Aqrarkredit" QSC-dən alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2017-ci il	–	–	1,522,430	1,522,430
Digər maliyyə aktivləri	31 dekabr 2017-ci il	–	–	1,103,964	1,103,964
				17,237	17,237

	Qiymətləndirmə tarixi	Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			Cəmi
		Aktiv bazarlarda qeydiyyatda alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2017-ci il	–	–	69,289	69,289
Müştəri hesabları "Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər	31 dekabr 2017-ci il	–	–	5,253,901	5,253,901
Digər borc öhdəlikləri	31 dekabr 2017-ci il	–	–	515,767	515,767
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	31 dekabr 2017-ci il	–	–	175,998	175,998
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2017-ci il	–	1,482,932	9,914	1,492,846
				32,102	32,102

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

26. Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)

Ədalətli dəyər iyerarxiyası (davamı)

		Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			
	Qiymətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda qeydiyyatda alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi
Ədalətli dəyərle ölçülən aktivlər					
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	31 dekabr 2016-cı il	86,538	12,628	–	99,166
Ofis binası	31 dekabr 2016-cı il	–	–	160,555	160,555
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	31 dekabr 2016-cı il	1,360,971	–	–	1,360,971
Mərkəzi Banklarda məcburi pul qalıqları	31 dekabr 2016-cı il	–	–	79,708	79,708
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2016-cı il	–	–	4,882,020	4,882,020
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2016-cı il	–	–	5,569,033	5,569,033
Digər maliyyə aktivləri	31 dekabr 2016-cı il	–	–	53,136	53,136

		Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			
	Qiymətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda qeydiyyatda alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2016-cı il	–	17,479	–	17,479
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2016-cı il	–	–	1,978,083	1,978,083
Müştəri hesabları	31 dekabr 2016-cı il	–	–	7,191,899	7,191,899
"Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər	31 dekabr 2016-cı il	–	–	2,006	2,006
Digər borc öhdəlikləri	31 dekabr 2016-cı il	–	–	1,581,859	1,581,859
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	31 dekabr 2016-cı il	–	892,847	33,562	926,409
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2016-cı il	–	–	45,323	45,323
Subordinasiyalı borc	31 dekabr 2016-cı il	–	–	781,119	781,119

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

26. Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)**Ədalətli dəyər iyerarxiyası (davamı)**

Aşağıda Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri siniflər üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri təqdim edilmir:

	<i>Balans dəyəri</i> <i>2017</i>	<i>Ədalətli dəyər</i> <i>2017</i>	<i>Balans dəyəri</i> <i>2016</i>	<i>Ədalətli dəyər</i> <i>2016</i>
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	2,707,095	2,707,095	1,360,971	1,360,971
Mərkəzi Banklarda məcburi pul qalıqları	55,203	55,203	79,708	79,708
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	3,317,521	3,317,521	4,882,020	4,882,020
Müştərilərə verilmiş kreditlər	1,542,910	1,522,430	5,569,033	5,569,033
"Aqrarkredit" QSC-dən alınacaq məbləğlər	1,103,964	1,103,964	–	–
Digər maliyyə aktivləri	17,237	17,237	53,136	53,136
Maliyyə öhdəlikləri				
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	69,289	69,289	1,976,583	1,978,083
Müştəri hesabları	5,239,613	5,253,901	7,185,425	7,191,899
"Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər	515,767	515,767	2,006	2,006
Digər borc öhdəlikləri	175,998	175,998	1,568,307	1,581,859
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	1,461,701	1,492,846	918,824	926,409
Digər maliyyə öhdəlikləri	32,102	32,102	45,323	45,323
Subordinasiyalı borc	–	–	778,755	781,119

Aşağıda qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə ədalətli dəyərlə qeydə alınmış maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi təsvir olunur. Buraya alətləri qiymətləndirərkən bazar iştirakçılarının edəcəyi fərziyyələrin Qrup tərəfindən qiymətləndirilməsi daxildir.

Sabit dərəcəli maliyyə alətləri

Amortizasiya olunmuş dəyərlə uçota alınan müəyyən dərəcəli maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri ilk dəfə tanındığı zaman bazar faiz dərəcələrinin analoji maliyyə alətləri üçün təklif edilmiş cari bazar dərəcələri ilə müqayisə edilməsi yolu ilə qiymətləndirilir. Müəyyən faizli depozitlərin qiymətləndirilmiş ədalətli dəyəri analoji kredit riski və ödəmə müddəti olan borclar üçün pul bazarında qüvvədə olan diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətləri əsasında hesablanır. Birjada buraxılmış borc alətlərinin ədalətli dəyəri elan edilmiş bazar qiymətlərinə əsaslanır. Buraxılmış istiqrazlar üçün bazar qiymətləri mövcud olmayanda ödəniş tarixinədək qalan müddəti nəzərə almaqla cari faiz dərəcəsi ilə gəlirlilik əyrisi əsasında diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətləri modeli istifadə edilir.

Ədalətli dəyərləri balans dəyərlərinə təxmini bərabər olan aktivlər

Tez satıla bilən və ödəmə müddəti qısa (üç aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu ehtimal müddətli depozitlər, ödəmə müddəti müəyyən edilməmiş əmanət hesabları və dəyişən dərəcəli maliyyə alətlərinə də tətbiq edilir.

Müəyyən və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri

Birjada alınıb-satılan borc alətlərinin ədalətli dəyəri elan edilmiş bazar qiymətlərinə əsaslanır. Birjada alınıb-satılan borc alətlərinin ədalətli dəyəri oxşar şərtlər, kredit riski və qalan müddəti olan borc aləti üçün mövcud olan cari dərəcələri istifadə edilməklə gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont edərək qiymətləndirilir.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

27. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəldə aktivlər və öhdəliklər onların qaytarılması və ya ödənilməsi gözlənilən müddətlər üzrə təhlil edilir. Qrupun müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş diskont edilməmiş ödəmə öhdəliyi "Risklərin idarə edilməsi" adlı 25-ci Qeyddə göstərilir.

	2017			2016		
	1 il ərzində	1 ildən artıq	Cəmi	1 il ərzində	1 ildən artıq	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	2,707,095	-	2,707,095	1,360,971	-	1,360,971
Mərkəzi Banklarda məcburi pul qalıqları	55,203	-	55,203	79,708	-	79,708
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	3,284,256	33,265	3,317,521	4,882,020	-	4,882,020
Satış üçün mövcud olan investisiyalar	69,628	-	69,628	99,166	-	99,166
Müştərilərə verilmiş kreditlər "Aqrarkredit" QSC-dən alınacaq məbləğlər	274,143	1,268,767	1,542,910	3,962,714	1,606,319	5,569,033
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	-	1,103,964	1,103,964	-	-	-
Cari mənfəət vergisi aktivləri	-	222,915	222,915	-	252,899	252,899
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	18,137	-	18,137	17,228	-	17,228
Digər aktivlər	-	7,340	7,340	-	159	159
Cəmi aktivlər	6,396,044	2,678,668	9,074,712	10,467,312	1,888,673	12,355,985
Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə öhdəlikləri	-	-	-	17,479	-	17,479
Banklar və digər maliyyə təşkilatları qarşısında öhdəliklər	59,059	10,230	69,289	1,976,583	-	1,976,583
Müştəri hesabları	5,093,947	145,666	5,239,613	6,701,502	483,923	7,185,425
"Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər	306,259	209,508	515,767	2,006	-	2,006
Digər borc öhdəlikləri	29,315	146,683	175,998	945,620	622,687	1,568,307
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	34,130	1,427,571	1,461,701	918,824	-	918,824
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri	-	-	-	2,359	-	2,359
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	-	554	554	-	7,046	7,046
Digər öhdəliklər	232,281	-	232,281	300,908	-	300,908
Subordinasiyalı borc	-	-	-	778,755	-	778,755
Cəmi öhdəliklər	5,754,991	1,940,212	7,695,203	11,644,036	1,113,656	12,757,692
Xalis aktivlər/(öhdəliklər)	682,190	697,319	1,379,509	(1,176,724)	775,017	(401,707)

28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar

24 sayılı "Aidiyyəti olan şəxslərə dair açıqlamalar" MHBS-yə uyğun olaraq tərəflər bu halda aidiyyəti hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial aidiyyəti tərəf münasibətlərini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir. Aidiyyəti olan şəxslər arasında əməliyyatlar aidiyyəti olmayan şəxslər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılır.

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair məlumatlar (davamı)

Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatların həcmi, ilin sonunda qalıq balansları və il üzrə əlaqəli xərc və gəlir aşağıda göstərilir:

	2017		2016 (yenidən təqdim edilmiş)	
	Aidiyyəti olan şəxslərdə qalıqlar	Maliyyə hesabatları başlığı altında cəmi kateqoriya	Aidiyyəti olan şəxslərdə qalıqlar	Maliyyə hesabatları başlığı altında cəmi kateqoriya
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	18,329	2,707,095	212,465	1,360,971
Banklardan və digər maliyyə təşkilatlarından alınacaq məbləğlər - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	3,273,526	3,317,521	4,878,950	4,882,020
Satış üçün mövcud olan investisiyalar - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	22,389	69,628	12,733	99,166
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	413,639	1,542,910	942,013	5,569,033
- Qrupun əsas rəhbərlik heyəti	-	-	76	-
- Digər aidiyyəti şəxslər	2,628	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə dəyersizləşmə zərərləri üçün ehtiyat - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	(14,178)	(331,395)	(175,173)	(1,086,174)
- Qrupun əsas rəhbərlik heyəti	-	-	(56)	-
- Digər aidiyyəti şəxslər	(751)	-	-	-
Digər aktivlər - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	448	29,999	18,025	94,801
"Aqrarkredit" QSC-dən alınacaq məbləğlər - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	1,103,964	1,103,964	-	-
Müştəri hesabları - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	(2,847,634)	(5,239,613)	(3,842,133)	(7,185,425)
- Qrupun əsas rəhbərlik heyəti	(374)	-	(1,187)	-
- Digər aidiyyəti şəxslər	(565)	-	(64)	-
"Aqrarkredit" QSC-yə ödəniləcək məbləğlər - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	(515,767)	(515,767)	(2,006)	(2,006)
Digər borc öhdəlikləri - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	(158,695)	(175,998)	(189,355)	(1,568,307)
Subordinasiyalı borc - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	-	-	(600,176)	(778,755)
İstifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	1,727,388	1,769,828	1,881,250	1,911,452
Akkreditivlər və zəmanətlər - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	766,504	1,830,977	795,255	1,830,846
Balansdan kənar öhdəliklər üzrə ehtiyat - Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	18,209	182,576	9,376	220,410

Qrupun əsas rəhbərlik heyətinə ödəniləcək məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017		2016	
	Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatları başlığı altında cəmi kateqoriya	Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatları başlığı altında cəmi kateqoriya
Əsas rəhbərlik heyətinə ödənişlər: - işçilərə qısamüddətli ödənişlər	(2,399)	(58,915)	(1,146)	(58,238)
Cəmi	2,399	(58,915)	(1,146)	(58,238)

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Aidiyyəti olan şəxslərə dair məlumatlar (davamı)

31 dekabr 2017-ci il tarixinə Qrupun əsas rəhbərlik heyəti 13 üzvdən (31 dekabr 2016-cı il: 11 üzvdən) ibarət olmuşdur.

31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərində başa çatan illər üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər ümumi gəlir haqqında hesabatla əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlarda tanınmamış aşağıdakı məbləğlər daxil olmuşdur:

	2017		2016 (yeni təqdim edilmiş)	
	Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatları başlığı altında cəmi kateqoriya	Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatlar	Maliyyə hesabatları başlığı altında cəmi kateqoriya
Faiz gəliri		455,997		529,419
- Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	234,182		163,396	
- Qrupun əsas rəhbərlik heyəti	13		28	
- Digər aidiyyəti şəxslər	4		3	
Faiz xərci		(360,034)		(538,157)
- Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	(65,701)		(92,816)	
- Qrupun əsas rəhbərlik heyəti	(18)		(27)	
Faiz hesablanan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə zərərlərinin qaytarılması / (dəyərsizləşmə zərərləri)		5,596		(709,288)
- Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	16,143		(164,824)	
- Qrupun əsas rəhbərlik heyəti	56		(56)	
- Asılı müəssisələr	-		156	
- Digər aidiyyəti şəxslər	(751)		4,674	
Potensial öhdəliklər və kredit öhdəlikləri üzrə dəyərsizləşmə zərərlərinin qaytarılması / (dəyərsizləşmə zərərləri)		37,834		(220,410)
- Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	8,833		(9,376)	
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan gəlirlər – dilinq		128,751		191,328
- Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	87,570		60,033	
Haqq və komissiya gəliri		98,163		104,357
- Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	22,288		14,611	
- Qrupun əsas rəhbərlik heyəti	3		4	
Haqq və komissiya xərci		(15,769)		(8,687)
- Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	(2,994)		(178)	
Əməliyyat xərcləri		(149,457)		(179,013)
- Hökumət orqanları və dövlət müəssisələri	(2,645)		(284)	
- Qrupun əsas rəhbərlik heyəti	(2,399)		(1,146)	

29. Kapitalın adekvatlığı

Bank fəaliyyətinə məxsus olan risklərdən qorunmaq məqsədilə kapital bazasını fəal şəkildə idarə edir. Bankın kapitalının adekvatlığı 1988-ci ilin Bazel Kapital Razılaşmasının təyin etdiyi əmsallarla idarə edilir və tənzimləyicinin müəyyən etdiyi əmsallardan istifadə edilməklə nəzarət edilir.

Bank tərəfindən kapitalın idarə edilməsi siyasətinin əsas məqsədi – Bankda kapitalla bağlı müəyyən olunmuş xarici tələblərin yerinə yetirilməsinin, habelə fəaliyyətin həyata keçirilməsi və səhmdarların dəyərinin maksimal artırılması məqsədilə yüksək kredit reytinginin və kapitalın adekvatlığı reytinglərinin dəstəklənməsinin təmin edilməsidir.

Bank iqtisadi şərait və fəaliyyətinin risk xüsusiyyətləri dəyişdikcə kapital strukturunu idarə edir və müvafiq düzəlişlər aparır. Kapitalın strukturunu saxlamaq və ya bu strukturda düzəlişlər etmək məqsədilə Bank səhmdarlara dividend ödənişləri məbləğində düzəlişlər edə, kapitalı səhmdarlara qaytara və ya kapital qiymətli kağızlarını buraxa bilər. Keçən illərlə müqayisədə məqsəd, siyasət və proseslərdə ciddi dəyişikliklər baş verməmişdir.

Tənzimləyicinin təyin etdiyi kapitalın adekvatlığı əmsallarına uyğunluq hər ay onların hesablanması təsvir edən, Bankın Baş Maliyyə Direktoru tərəfindən təhlil edilib imzalanan hesabatlar vasitəsilə monitorinq edilir (Qeyd 20).

(Cədvəllərdəki rəqəmlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

29. Kapitalın adekvatlığı (davamı)**ARMB kapital adekvatlığı əmsalı**

ARMB banklardan nizamlayıcı kapital üçün minimal 1 dərəcəli kapitalı və cəmi kapital adekvatlığı əmsalını risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərin müvafiq olaraq 5% və 10% dərəcəsində saxlamağı tələb edir. 31 dekabr 2017-ci il tarixinə Bank həmin tələblərə əməl etməmişdir. Lakin, Bankın hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları təsdiq edildiyi tarixə Bank 20-ci Qeyddə göstəriləyi kimi həmin əmsallara artıq uyğunlaşmışdır.

1988-ci ilin Bazel Kapital Razılaşması əsasında kapitalın adekvatlığı əmsalı

1988-ci ilin Bazel Kapital Razılaşmasına uyğun olaraq Bankın MHBS rəqəmləri əsasında hesablanmış və 31 dekabr 2017-ci və 2016-cı il tarixlərinə bazar risklərini əks etdirən düzəliş də daxil olmaqla sonradan düzəlişlər edilmiş kapitalın adekvatlığı əmsalı aşağıdakılardan ibarətdir:

	2017	2016 (yenidən təqdim edilmiş)
1 dərəcəli kapital	1,267,714	(462,375)
2 dərəcəli kapital	129,898	-
Çıxılsın: kapitaldan tutulmalar	(41,232)	(29,296)
Cəmi tənzimləyici kapital	1,356,380	(491,671)
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	4,948,097	7,783,865
1 dərəcəli kapital əmsalı	25.62%	-5.94%
Cəmi kapital əmsalı	27.41%	-6.32%

30. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

14 mart 2018-ci il tarixində Qrupun Müşahidə Şurası və İdarə heyətinin tərkibində dəyişikliklər edilmişdir. Həmin tarixdə Qrupun Müşahidə Şurası Qrupun Rusiya və Gürcüstanda yerləşən xarici törəmə müəssisələri və yerli "Biznes Rabitə" MMC törəmə müəssisəsinin ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul etmişdir.

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları imzalandığı tarixə "Aqrarkredit" QSC-yə köçürüləcək kreditlər kimi təsnif edilmiş 94,226 min AZN məbləğində ümumi kredit qalıqları "Aqrarkredit" QSC-yə köçürülmüşdür.

14 mart 2018-ci il tarixində "Aqrarkredit" QSC Qrupda olan 674,105,421 sayda səhmlərini Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə satmışdır.

4 iyun 2018-ci ildə Fitch Ratings agentliyi Bankın Uzunmüddətli emitent defolt reytingini sabit proqnozla B- səviyyəsində təsdiq etmişdir.